

VRLIČKO KOLO

God. 26.

LIST ŽUPE GOSPE OD RUŽARIJA VRLIKA

Br. 1. (32.)

VRLIČKO KOLO

U OVOM BROJU...

ŽUPNIKOVA UVODNA RIJEČ 4 STR.

CRKVENA
TEMA

5-12 STR.

UMJETNIČKI
KUTAK

76-82 STR.

IZ ŽIVOTA
ŽUPE

13-51 STR.

IZ POVIJESTI
VRLIKE I
VRLIČKOG
KRAJA

83-95 STR.

TEOLOGIJA
I VJERA

52-61 STR.

DOGAĐAJI I
PROSLAVE

96-115 STR.

POUČNO

62-67 STR.

IN MEMORIAM

116-121 STR.

RAZGOVOR S
REDOVNICOM
S. CECILIJOM
MILKOVIĆ

68-75 STR.

GRAD
I OPĆINA
VRLIKA

122-126 STR.

OSNOVNA
ŠKOLA
MILANA
BEGOVIĆA

127-130 STR.

KUU
MILAN
BEGOVIĆ

131-133 STR.

CENTAR ZA
REHABILITACIJU
FRA ANTE SEKELEZ
- VRLIKA

134-135 STR.

ZKU FRA FILIP
GRABOVAC

136 STR.

HPD PODI
ZOLJ

137 STR.

HVIDRA
VRLIKA

138 STR.

SKITAM SE I
SNIMAM

139-140 STR.

ŠPORTSKO
RIBOLOVNA
UDRUGA
ŠARAN VRLIKA

141 STR.

RASPORED
BOGOSLUŽJA
I SAKRAMENTI

143 STR.

KUTAK ZA
SMIJEH

144 STR.

TELEFONSKI
IMENIK

145 STR.

IMPRESSUM

146 STR.

ŽUPNIKOVA UVODNA RIJEČ

Dragi župljani, Vrličani i prijatelji Vrlike u Domovini i u svijetu!

S radošću Vam predajemo u ruke novi broj našeg župnog lista "Vrličko kolo". Zahvalni, pritom svakom od podupiratelja naših inicijativa, a koji su učinili da bogatstvo zavičajne baštine, duhovni i kulturni identitet Vrlike i vrličkog kraja dođu još više do izražaja i oplemene širu zajednicu Crkve i Domovine.

Nakon sveprisutne pojave korona virusa, proteklu godinu obilježila je, nažalost, nova pojava globalne nesigurnosti uzrokovane ruskom agresijom na Ukrajinu te globalna odmjeravanja vojne moći i otvorenih prijetnji. Dao Gospodin da kod "velikih" i moćnih prevlada razum, istina i pravda i da se u srca pogođenih ljudi usele mir i utjeha.

Bez obzira na sveukupnu situaciju, Gospodinu Bogu hvala, ni kroz proteklu godinu nije nedostajalo inicijativa na razini Župe, Grada i drugih institucija i udruga, čije djelovanje pratimo i na ovaj način činimo pristupačnijima.

Nakon serije razgovora s priznatim vrličkim umjetnicima i sportašima, u ovom broju ističemo, između ostaloga, vrlo interesantan razgovor s jednom od naših istaknutih redovnica, č. s. Cecilijom Milković.

Drago nam je da smo, uz Vašu pomoć i svekoliku potporu, nastavili s konkretnim inicijativama u našoj Župi. O svemu navedenom, ali i o drugim vrlo zanimljivim temama vezanim za život i rad Župe, Grada Vrlike i ostalih udruga i institucija, čitajte i u ovom broju našeg župnog lista te nas pratite i na našoj Facebook stranici Gospa Rožarica Vrlika.

Zahvaljujemo, ovom prilikom uredništvu, a na osobit način glavnom uredniku lista fra Ivanu Režiću koji je kroz proteklih 6 godina

marno uređivao "Vrličko kolo", svakodnevno prikupljajući priloge, bivajući u kontaktu s institucijama u Vrlici te što je uređivao našu Facebook stranicu Gospa Rožarica.

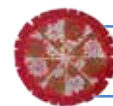
Fra Ivanu želimo obilježiti Božjeg blagoslova i neka ga prati zagovor Gospe Rožarice u njegovom daljnjem pastoralnom radu među Hrvatima u Njemačkoj u HKM Köln.

Dragi župljani te svi prijatelji Vrlike, u svoje ime, u ime suradnika i uredništva našeg župnog lista, sve Vas pozdravljam i na sve Vas i Vaše zazivam Božji blagoslov i zagovor Gospe od Ružarija!

Na dobro Vam svima došla Rožarica!

**Vaš župnik fra Mladen Prolić
s uredništvom**

CRKVENA TEMA

Zajedno na putu

SPLITSKO-MAKARSKI
NADBISKUP I METROPOLIT

ARCHIEPISCOPUS METROPOLITA
SPALATENSIS-MACARSSENSIS

Poruka splitsko-makarskoga nadbiskupa na početku nove školske i vjeronaučne godine 2022./2023.

(1) Kada je potkraj VI. stoljeća Grgur, praefectus Urbis ili, kako bismo danas rekli, gradonačelnik Rima, napustio svoj ugledni društveni položaj i prigrlio samozatajni redovnički život po Pravilu svetoga Benedikta, nije ni slutio da je time započeo put koji će ga jednoga dana (3. rujna 590.) dovesti do papinske službe. Započeo je hod zajedno s Isusom koji je Put, Istina i Život. Susret i život s Kristom preobrazio je Grgura na način da je milost Duha Svetoga uklonila sve natruhe grijeha i sebičnosti te oplemenila i usavršila njegove naravne talente na dobrobit svega naroda. Kao papa, sveti se Grgur mogao uvelike okoristiti znanjem i iskustvima koja je stekao tijekom svojega obrazovanja i u vrijeme svoje gradonačelničke službe. Tako je s pomoću Božjom Grgurova osobna povijest postala dio povijesti spasenja. Ono što je prethodno bila samo njegova individualna odlika, postalo je dar za druge na zajedničkom putu Crkve.

(2) Na početku smo nove školske i vjeronaučne godine. Svakodnevne školske obveze, bilo učeničke, bilo nastavničke, mogu nam s vremenom izgledati mukotrpne i naporne. Možda ćemo se služiti šalabahterima ili ćemo u svojem nemaru samo tražiti da odradimo gradivo. Međutim, primjer svetoga Grgura Velikog pokazuje nam da sve ono što stećemo obrazovanjem i odgojem, jednoga dana može imati itekako važnu ulogu u našem poslanju i djelovanju, ali na preobražen način. Milost ne dokida narav, nego je pretpostavlja i usavršava. Nitko se od nas ne rađa gotov. Svaki čovjek odgojem, učenjem i radom razvija svoje društvene, intelektualne i tjelesne sposobnosti. Sebe ostvaruje i doprinosi stalnom društvenom i moralnom napretku sredine u kojoj živi.

Stojimo, dakle, na početku puta koji nas može dovesti kamo i ne slutimo. Poput svetoga Grgura, i mi možemo iskusiti kako Bog preobražava naš život te nas čini sposobnima za velika djela – dakako, velika djela ne po mjerilima ekonomskoga ili društvenoga uspjeha, nego po mjerilu velikodušne ljubavi koja se do kraja daje za Boga i brata čovjeka.

(3) Draga djeco i mladi, cijenjeni profesori i nastavnici, poštovani vjeroučitelji i odgojitelji, zajedno smo na putu. Kao pastir ove mjesne Crkve, u zajedništvu s papom i biskupskim zborom, želim vas potaknuti da svojim svakodnevnim zalaganjem, svojom ustrajnošću i marljivošću polako gradite naravne temelje za velika djela koja je Bog s vama naumio.

Neka sve nas u tom nastojanju prati zagovor Blažene Djevice Marije i naših svetih zaštitnika – Dujma i Staša!

U Splitu na spomendan sv. Grgura Velikog,
3. rujna 2022. godine.

Dražen Kutleša
✠ **Dražen Kutleša**
splitsko-makarski
nadbiskup koadjutor

Nadbiskup Kutleša preuzeo službu splitsko-makarskog nadbiskupa

Izvor: www.hbk.hr

Činom Papinog prihvaćanja odreknuća od službe splitsko-makarskog nadbiskupa i metropolita zbog navršene kanonske dobi, od petka 13. svibnja 2022., mons. Marin Barišić postao je umirovljeni nadbiskup, a dosadašnji koadjutor mons. Dražen Kutleša postao je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit te je preuzeo upravu nadbiskupije, svečano je objavljeno u podne u splitskoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije i sv. Dujma.

„Danas, na dan Gospe Fatimske, vam objavljujem da sam primio vijest iz Apostolske nuncijature da je sveti otac papa Franjo današnjim danom prihvatio moje odreknuće od službe splitsko-makarskog nadbiskupa i metropolita zbog napunjene kanonske dobi. To znači da je od ovoga trenutka mons. Dražen Kutleša, dosadašnji nadbiskup koadjutor ipso facto postao splitsko-makarski nadbiskup i metropolit sa svim pravima i dužnostima dijecezanskog biskupa. Dujmov nasljedniče, nadbiskupe Dražene čestitam i Bog Vas poživio!“, kazao je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić uvodeći u svečanost te je simbolično predao biskupski pastirski štap nadbiskupu Kutleši. Predao mu je potom i druge biskupske insignije: biskupski prsni križ (nasljedni pektoral splitskih nadbiskupa kojega je prvi bio primio Kvirin Klemen Bonefačić kao dar krčkoga biskupa Mahnića) i nasljedni prsten. Istoga trenutka poslana je obavijest svim svećenicima, župama i samostanima u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji o toj Papinoj odluci.

U svom govoru nadbiskup Barišić prisjetio se je svoga životnoga puta od rodnih Vidonja, preko školskih dana u Metkoviću,

sjemenišnih dana u Dubrovniku i Splitu, studentskih dana u Rimu, svećeničke službe koju je obnašao kao odgojitelj i profesor bogoslova te kao župnik na Spinutu, do biskupske službe koju je obnašao skoro 30 godina, od čega 22 godine kao mjesni ordinarij. U toj prigodi zahvalio je dragom Bogu, obitelji, svojim predšasnicima nadbiskupima Frani Franiću i Anti Juriću, biskupima Splitske metropolije s kojima je surađivao, svim svojim suradnicima, ali i svima koji su se molili i mole se za njega.

„Zahvaljujem svim svojim suradnicima braći svećenicima, redovnicima, sestrama redovnicama i vjernim laicima koji su radili i rade u nadbiskupijskim ustanovama, a osobito u Nadbiskupskom ordinarijatu. S nekima sam surađivao više i dulje jer su bili moji prvi suradnici. Zahvaljujem mojim tajnicima, a prije svega generalnim vikarima. Hvala pastoralnim i sudskim vikarima, kancelarima, ekonomima, predstojnicima raznih ureda i ravnateljima Caritasa, kanonicima te posebno časnim sestrama koje su brinule za nas. Zahvaljujem mnogim vjeroučiteljima i vjeroučiteljicama, katehistima, mladima, članovima raznih crkvenih i molitvenih pokreta i zajednica, članovima pastoralnih i ekonomskih vijeća, sakristanima i ministrantima koje sam susretao na pohodima župama. Zahvaljujem svim vjernicima Splitsko-makarske nadbiskupije s kojima sam bio kršćanin, a za koje sam bio biskup na putu sinodalnog hoda – zajedništva, poslanja i sudjelovanja naše Splitsko-makarske nadbiskupije. Zahvaljujem tolikim anonimnim i ustrajnim osobama koje su se molile i mole se za mene. Kao nadbiskup sam se susretao i s mnogim osobama na svim razin-

ama vlasti države i županije, gradova i općina, s nositeljima politike, znanosti, kulture, športa, gospodarstva, odgoja i obrazovanja, zdravstva, socijale, civilnog društva i medija koji su pratili život i rad naše splitsko-makarske Crkve. Zahvalan sam jer su mi pružili čast da im budem sugovornik.“

Mons. Barišić je uz zahvalu zatražio oprostjenje ako je svojim mislima, riječima, djelima, propustima i postupcima koga povrijedio, dodavši da je osobno svima sve oprostio i zaboravio. Potom se obratio nadbiskupu Kutleši obećavši mu svoje poštovanje i poslušnost te ujedno i molitve kao što su nadbiskupi Franić i Jurić molili za njega.

„Obećavam Vam svoju suradnju ako Vam moja pomoć bude potrebna. Vi ste moj nasljednik na katedri splitsko-makarskih jednoć salonitanskih nadbiskupa, ali ste zapravo nasljednik svetoga Dujma moćnog nebeskog zaštitnika grada Splita i naše nadbiskupije kojega ćemo ubuduće moliti da Vas štiti

dok upravljate ovom mjesnom Crkvom. Sam Krist je apostolskim naslijeđem položio na Vas ruke i povjerio Vam u svojoj providnosti da pasete njegovo stado. Isti Krist koji Vas je odabrao bit će s Vama dok budete u Njegovo ime propovijedali Radosnu vijest i naviještati kraljevstvo nebesko. A sve nas nazočne kao i one koji nas prate putem medija i sve vjernike naše nadbiskupije pozivam da se svakoga dana mole za Vas da biste bili nošeni od onih koje nosite“, kazao je nadbiskup Barišić.

Na kraju svoga govora iznio je planove za budućnost iz kojih proizlazi želja za molitvom, meditiranjem i hodočašćenjem u sveta mjesta. Budući da je iskreni navijač Hajduka istaknuo je da bi volio „opet otići na Poljud i slaviti Hajdukovu naslove, nadamo se već ovoga mjeseca“. Svoj govor završio je čestitkom nadbiskupu Kutleši i molitvom da ga Bog po zagovoru svetoga Dujma čuva i blagoslovom prati.

Potom se nazočnima obratio splitsko-makarski nadbiskup Dražen Kutleša. Posluživši se koncilskim izričajem naglasio je da u Splitsko-makarsku nadbiskupiju dolazi kao „otac kojega je poslao Otac obitelji da upravlja njegovom obitelji“. Imajući pred očima primjer Dobroga pastira, koji nije došao biti služen, nego služiti i položiti svoj život za svoje ovce, kazao je da dolazi prednjačiti u služenju i zajedno s narodom „izgrađivati zajedništvo, da po jedinstvu u ovoj Dujmovoj Crkvi, sve bude u skladu i obiluje na slavu Božju“.

Zahvalio je nadbiskupu Barišiću za dugogodišnje upravljanje Splitsko-makarskom nadbiskupijom kao i za suradnju u biskupstvu na razini Crkve u Hrvata. „Značajan dio svoje životne dobi nadbiskup Marin je ugradio u ovu, splitsko-makarsku nekoć salonitansku Crkvu, disao s njome, navijao s njome, te je s juga domovine širio prepoznatljivu gorljivost svoga puka u ljubavi prema Bogu i zemlji Hrvatskoj. S lakoćom je pristupao drugima i nastupao pred svima ohrabren, vjerujem, i vašom vjernošću te bratskom i vjerničkom podrškom. Osobno mu zahvaljujem jer me je primio kao sina i velikodušno uveo u život nadbiskupije.“

Nadbiskup Kutleša uputio je zahvalu svećenicima, redovnicima, redovnicama i vjernicima laicima koji su ga otvorena srca primili od prvoga dana i „ponudili i djelima pokazali spremnost na suradnju, svjesni da izgrađujemo kraljevstvo Božje. Posebna hvala onima koji su u skrovitosti srca i služenja svoju molitvu upravljali Bogu, zativajući tako rosu milosti Božje na ovu njivu Gospodnju i na mene koji sam bio i ostajem potrebit vaše molitve.“

Poseban pozdrav i zahvalu uputio je svim bolesnima, nemoćnima, siromašnima i svima onima koji najviše osjećaju posljedice krizâ kojima smo pogođeni. „Želim vam reći da niste i nećete ostati sami ni napušteni te da možete imati povjerenja. Ova je Crkva tu

za vas, jer se s vama poistovjetio sam Gospodin, njezin Zaručnik. Ako bismo iznevjerili vas, iznevjerili smo njega.“

Nadbiskup Kutleša osobitu radost osjeća radi mladosti svoje Crkve, koja se ne boji otvoriti vrata Gospodinu, koja je odgovorila na njegov poziv bilo kao kršćanski supružnici prihvaćanjem i odgojem djece, bilo nasljedujući izbliza Krista Gospodina u svećeničkom ili redovničkom pozivu. „Dragi mladi prijatelji, ovdje nazočni bogoslovi, dragi redovnički pripravnici i pripravnice, ne bojte se darivanja onamo kamo vas Gospodin zove. Njegova je volja mir vaš.“

Potom je nadbiskup pozvao sve da se u „zahvalnosti za plodnu prošlost okrenemo izgradnji zajedničke budućnosti, svjesni da nam je trud uzaludan ako Gospodinu ne dopustimo da kuće gradi (usp. Ps 127). Stoga vas pozivam i na poniznost koja je, kako kaže papa Franjo, jedina kadra stvarati s pogledom okrenutim u budućnost i sjećanjem punim zahvalnosti. Dok se oholost zatvara u prošlost, kruta je i bešćutna, poniznost otvara novosti, drukčijemu i drugomu, dopušta da se propitkujemo bez gorčine i da bez poteškoće ustajemo nakon posrtaja. Ponizna će duša lako prepoznati dobro u drugome, ali i spretno umaći zamkama okamenjenosti koja guši svaki dašak dobra.“

Nadbiskup Kutleša, koji je ujedno porečki i pulski apostolski upravitelj, na kraju svoga govora sve je preporučio nebeskoj zaštiti Gospe Fatimske, na čiji se blagdan objava dogodila, te je zazvao zagovor bl. Miroslava Bulešića, čiji dan rođenja se obilježava istog dana, kao i zagovor nebeskog zaštitnika sv. Dujma.

Splitsko-makarski nadbiskupi su nasljednici sv. Dujma, biskupa i mučenika, zaštitnika grada Splita i Splitsko-makarske nadbiskupije. Stoga je novi Dujmov nasljednik u pratnji umirovljenog nadbiskupa Barišića odao počast i pomolio se pred moćima sv. Dujma, a vjernici su predvođeni đakonom

otpjevali Pohvale svetom Dujmu kojega su molili da štiti njihovu mjesnu Crkvu s njihovim nadbiskupom Draženom.

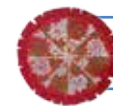
Na kraju svečanoga čina nadbiskup Kutleša blagoslovio je nazočni puk i sve one koji su pratili prijenos putem Youtube kanala nadbiskupije. Svečanost je završena himnom Zdravo Dujme mučenice, uz orguljašku pratnju maestra don Ivana Urlića pod ravnanjem kapelnika splitske prvostolnice maestra don Šime Marovića.

Od dana preuzimanja upravljanja Nadbiskupijom, u svim euharistijskim slavljinama u misnom kanonu, uz ime pape Franje, izgovara se i ime biskupa Dražena. „Osim što je sada splitsko-makarski nadbiskup, mons. Dražen Kutleša postao je i metropolit splitske crkvene pokrajine koja obuhvaća i četiri sufraganske biskupije: dubrovačku, hvarsku, kotorsku i šibensku“, kazao je generalni vikar mons. Miroslav Vidović poja-

nivši da je kao metropolit, nadbiskup Kutleša dužan prethodno zatražiti od Svetog Oca da mu udijeli palij – „komad liturgijske odjeće koji označava metropolitansku čast, a nosi se u misnim slavljinama na ramenima preko misnice. Metropolit taj znak časti ima pravo nositi u vlastitoj nadbiskupiji i svim sufraganskim biskupijama. Svake godine, o svetkovini svetih apostola Petra i Pavla Papa blagoslivlja palije za nove metropolitane te ih putem apostolskih nuncija šalje novoimenovanim metropolitima.“

Dana 29. lipnja 2022. u Rimu Sveti Otac je blagoslovio i dodijelio palije novim metropolitima, među njima i nadbiskupu Kutleši. U subotu 9. srpnja 2022., na misnom slavlju kojem je predsjedao u novoj crkvi Svete obitelji na Gospinom otoku u Solinu, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua stavljen je palij na ramena nadbiskupa i metropolite Dražena Kutleše.

Vatikan, 2022. god.

Poruke pape Franje za korizmu 2022.

»Neka nam ne dozlogrdi činiti dobro: ako ne sustanemo, u svoje ćemo vrijeme žeti! Dakle, dok imamo vremena, činimo dobro svima« (Gal 6,9-10a), tema je poruke pape Franje za korizmu 2022. godine. Poruku donosimo u cijelosti.

Poruka svetoga oca Franje

za korizmu 2022. godine »Neka nam ne dozlogrdi činiti dobro: ako ne sustanemo, u svoje ćemo vrijeme žeti! Dakle, dok imamo vremena, činimo dobro svima« (Gal 6,9-10a)

Draga braćo i sestre!

Korizma je prikladno vrijeme za osobnu obnovu i obnovu zajednice koja nas vodi do

Pashe Isusa Krista umrloga i uskrsloga. Za korizmeni hod 2022. godine bit će nam od koristi razmišljati o poticaju svetoga Pavla Galaćanima: »Neka nam ne dozlogrdi činiti dobro: ako ne sustanemo, u svoje ćemo vrijeme žeti! Dakle, dok imamo vremena (kairós), činimo dobro svima« (Gal 6,9-10a).

1. Sijanjanje i žetva

U ovom odlomku Apostol doziva u pamet sliku sijanja i žetve, tako drage Isusu (usp. Mt 13). Sveti Pavao nam govori o kairósu: milosnom vremenu za sijanje dobra u pogledu buduće žetve. Što je to »bogodano vrijeme« za nas? To je zasigurno korizma, ali je to i cijeli ovozemaljski život,

koji je korizma na neki način slika. [1] U našem životu prečesto prevladavaju pohlepa i oholost, želja za posjedovanjem, gomilanjem i trošenjem, kao što pokazuje primjer bezumna čovjeka iz evanđeoske prispodobe, koji je svoj život držao sigurnim i sretnim zbog obilja žita u žitnici (usp. Lk 12,16-21). Korizma nas poziva na obraćenje, na promjenu mentaliteta, tako da se istinu i ljepotu života ne traži toliko u posjedovanju koliko u darivanju, ne toliko u gomilanju koliko u sijanju dobra i dijeljenju.

Sijač je prije svega sâm Bog, koji velikodušno »nastavlja sijati sjeme dobra u svijetu« (enc. Fratelli tutti, 54). Pozvani smo u korizmi odgovoriti na Božji dar prihvaćajući njegovu »živu... i djelotvornu« Riječ (Heb 4,12). Ustrajno slušanje Božje riječi razvija spremnost da budemo poučljivi njegovu djelovanju (usp. Jak 1,21) koje naš život čini plodnim. To u nama budi radost, ali i više od toga, to je poziv da budemo »Božji suradnici« (1 Kor 3,9) i da mudro koristimo sadašnje vrijeme (usp. Ef 5,16) kako bismo i mi sijali čineći dobro. Taj poziv da sijemo dobro ne treba promatrati kao neki teret, nego kao milost kojom Stvoritelj želi da aktivno sudjelujemo u njegovoj plodnoj velikodušnosti.

A žetva? Ne sije li se zato da žanjemo? Naravno! Tijesnu povezanost između sijanja i žetve potvrđuje isti sveti Pavao kad kaže: »Tko sije oskudno, oskudno će i žeti; a tko sije obilato, obilato će i žeti« (2 Kor 9,6). Ali o kojem urodu je riječ? Prvi plod posijana dobra nalazimo u sebi samima i u našim svakodnevnim odnosima, pa i u najmanjim dobrim djelima. U Bogu nijedan čin ljubavi, ma kako malen bio, i nijedan »velikodušan napor« neće biti uzaludan (usp. apost. pob. Evangelii gaudium, 279). Kao što se stablo poznaje po plodovima (usp. Mt 7,16.20), tako život pun dobrih djela širi oko sebe svjetlo (usp. Mt 5,14-16) i donosi Kristov miris u svijet (usp. 2 Kor 2,15). Služiti

Bogu, slobodni od grijeha, donosi plodove posvećenja za spasenje svih (usp. Rim 6,22).

Možemo, zapravo, vidjeti tek mali dio ploda onoga što sijemo jer, prema evanđeoskom izričaju, »jedan sije a drugi žanje« (Iv 4,37). Upravo sijući za dobro drugih, sudjelujemo u Božjoj velikodušnosti: »potvrda je velike plemenitosti pokretati procese čije će plodove drugi ubirati, polažući nadu u skrivenu snagu sjemena dobrote koje sijemo« (enc. Fratelli tutti, 196). Sijanje dobra za druge oslobađa nas uskih logika osobne koristi, daje našem djelovanju širinu besplatnosti i tako nas smješta u divan obzor Božjih dobrohotnih planova.

Božja riječ širi i podiže naš pogled: najavljuje nam da je istinska žetva ona eshatološka, ona posljednjega dana, koji ne pozna zalaza. Zreli plod našega života i naših djelovanja jest »plod za vječni život« (Iv 4,36), koji će biti naše »blago... na nebesima« (Lk 12,33; 18,22). Sâm Isus koristi sliku sjemena koje umire u zemlji i donosi plod kako bi izrazio otajstvo svoje smrti i uskrsnuća (usp. Iv 12,24), a i sveti Pavao je rabi kad govori o uskrsnuću našega tijela: »Tako i uskrsnuće mrtvih: sije se u raspadljivosti, uskršava u neraspadljivosti; sije se u sramoti, uskršava u slavi; sije se u slabosti, uskršava u snazi; sije se tijelo naravno, uskršava tijelo duhovno. Ako ima tijelo naravno, ima i duhovno« (1 Kor 15,42-44). Ta nada je veliko svjetlo koje Krist uskrsli donosi u svijet: »Ako se samo u ovom životu u Krista ufamo, najbjedniji smo od svih ljudi. Ali sada: Krist uskrsnu od mrtvih, prvina usnulih!« (1 Kor 15,19-20), kako bi oni koji su intimno sjedinjeni s njim u ljubavi, »po sličnosti smrti njegovoj« (Rim 6,5), bili pridruženi njegovu uskrsnuću na život vječni (usp. Iv 5,29): »Tada će pravednici zasjati poput sunca u kraljevstvu Oca svojega« (Mt 13,43).

2. »Neka nam ne dozlogrdi činiti dobro«

Kristovo uskrsnuće oživljava zemaljske nade »velikom nadom« vječnoga života i unosi već u sadašnje vrijeme klicu spasenja (usp. BENEDIKT XVI., Enc. Spe salvi, 3; 7). suočeni s gorkim razočaranjem zbog mnogih neispunjenih snova i nadanja, suočeni s obeshrabrenošću zbog siromaštva naših sredstava, u napasti smo da se zatorimo u svoj individualistički egoizam i sklonimo se u ravnodušnost prema patnji drugih. Doista, i najbolji resursi su ograničeni: »Mladići se more i malakšu, iznemogli, momci posrću« (Iz 40,30). Ali Bog »umor nome snagu vraća, jača nemoćnoga. [...] Onima što se u Gospodina uzdaju snaga se obnavlja, krila im rastu kao orlovima, trče i ne sustaju, hode i ne more se« (Iz 40,29.31). Korizma nas poziva da vjera naša i nada

budu u Gospodinu (usp. 1 Pt 1,21), jer samo pogleda uprta u Isusa Krista uskrsloga (usp. Heb 12,2) možemo prihvatiti Apostolov poticaj: »Neka nam ne dozlogrdi činiti dobro« (Gal 6,9).

Neka nam ne dozlogrdi moliti. Isus je učio da treba »svagda moliti i nikada ne sustati« (Lk 18,1). Potrebna nam je molitva jer trebamo Boga. Samodostatnost je opasna iluzija. Ako je pandemija dala izravno se osvjedočiti u naše osobne i društvene krhkosti, neka nam ova korizma omogući da iskusimo utjehu koju daje vjera u Boga, bez koje se nećemo održati (usp. Iz 7,9). Nitko se ne spašava sâm, jer svi smo u istoj lađi usred oluja povijesti [2]; ali iznad svega nitko se ne spašava bez Boga, jer samo vazmeno otajstvo Isusa Krista daje pobjedu nad mračnim vodama smrti. Vjera nas ne oslobađa životnih muka i nevolja, nego

nam omogućuje prolaziti kroz njih u Kristu, sjedinjeni s Bogom, u velikoj nadi koja ne razočarava i čiji je zalag ljubav koju je Bog izlio u naša srca po Duhu Svetomu (usp. Rim 5,1-5).

Neka nam ne dozlogrdi iskorjenjivati zlo iz našega života. Neka nam tjelesni post, na koji nas korizma poziva, osnaži duh za borbu protiv grijeha. Neka nam ne dozlogrdi tražiti oprostjenje u sakramentu pokore i pomirenja, svjesni da se Bog nikada ne umara opraštati. [3] Neka nam ne dozlogrdi boriti se protiv požude, te slabosti koja vodi do egoizma i svakoga drugoga zla, i koja je tijekom povijesti nalazila razne putove da sunovrati čovjeka u grijeh (usp. enc. Fratelli tutti, 166). Jedan od tih putova je opasnost ovisnosti o digitalnim medijima, koja osiromašuje međuljudske odnose. Korizma je pogodno vrijeme za suprotstavljanje tim opasnostima i njegovanje cjelovitije ljudske komunikacije (usp. Isto, 43) koja se sastoji od »stvarnih susreta« (Isto, 50), licem u lice.

Neka nam ne dozlogrdi činiti dobro u djelatnoj ljubavi prema bližnjemu. U ovoj korizmi učimo se veselo darivati milostinju (usp. 2 Kor 9,7). Bog »koji pribavlja sjeme sijaču i kruh za jelo« (2 Kor 9,10), brine se za svakoga od nas, ne samo da bismo imali hranu koju ćemo jesti, nego i da bismo bili velikodušni u činjenju dobra drugima. Ako je istina da trebamo sijati sjeme dobrote tijekom cijeloga života, iskoristimo ovu korizmu posebno zato da iskažemo brigu svojim bližnjima, da budemo bližnji onoj braći i sestrama koji su ranjeni na svojem životnom putu (usp. Lk 10,25-37). Korizma je pogodan čas da se traži, a ne izbjegava, one koji su u potrebi; da se poziva sebi, a ne ignorira, one kojima treba netko da ih sasluša i lijepa riječ, te da se posjećuje, a ne napušta, one koji pate od samoće. Provedimo u djelo poziv da činimo dobro svima i odvojimo vrijeme za ljubav prema najmanjima i

najranjivijima, napuštenima i prezrenima, diskriminiranim i marginaliziranim (usp. enc. Fratelli tutti, 193).

3. »Ako ne sustanemo, u svoje ćemo vrijeme žeti«

Korizma nam svake godine doziva u pamet da »dobro, jednako kao i ljubav, pravda i solidarnost, ne može se postići jednom zauvijek; mora ih se stjecati svaki dan iznova« (Isto, 11). Molimo, dakle, Boga za strpljivost ratara (usp. Jak 5,7) da ne posustanemo u činjenju dobra, korak po korak. Oni koji padnu, neka pruže ruku Ocu koji nas uvijek podiže. Oni koji su izgubljeni, prevareni zavodjenjem Zloga, neka se bez oklijevanja vrte Onomu koji je »velikodušan u praštanju« (Iz 55,7). U ovom vremenu obraćenja, pronalazeći potporu u Božjoj milosti i u zajedništvu Crkve, ne umarajmo se širiti dobro. Post priprema tlo, molitva ga navodnjava, a ljubav čini plodnim i bogatim. Imamo sigurnost vjere da »ako ne sustanemo, u svoje ćemo vrijeme žeti« i da ćemo, darom ustrajnosti, zadobiti obećana dobra (usp. Heb 10,36) za vlastito spasenje i spasenje drugih (usp. 1 Tim 4,16). Provodeći u djelo bratsku ljubav prema svima, sjedinjeni smo s Kristom, koji je dao svoj život za nas (usp. 2 Kor 5,14-15), i uživamo predokus radosti Kraljevstva nebeskoga, kada će Bog biti »sve u svemu« (1 Kor 15,28).

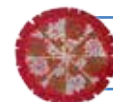
Neka nam Djeвица Marija, koja je u svome krilu nosila Spasitelja i koja pohranjivaše sve događaje i »prebiraše ih u svome srcu« (Lk 2,19), izmoli dar strpljivosti i bude nam blizu svojom majčinskom prisutnošću, da ovo vrijeme obraćenja donese plodove vječnoga spasenja.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 11. studenoga 2021. godine, spomendan svetoga Martina, biskupa

[Franjo]

IZ ŽIVOTA ŽUPE

Vrlika, 2021. - 2022. god.

Materijalni radovi u župi

Novi kip sv. Josipa u Ježeviću

Poslije nabave kipa sv. Ante Padovanskoga za župnu crkvu u Vrlici, godine 2020., inicijator nabave kipa sv. Josipa za crkvu u Ježeviću, bio je Ivan Kaselj (Mirač), što je župnik prihvatio. Zbog pojave epidemije sakupljanje milodara i nabava kipa produžila se na dvije godine. Kip, visok 130 cm, koštao je 5.240,00 eura; naručen je u veljači 2022. god., a izrađen je na sjeveru Italije u radionici Demetz Patrick & Co. KG u S. Cristina Val Gardena - Alto Adige. Osoba za kontakt kod realizacije izrade drvenog kipa bio je fra Ivan Režić. Kip je dovezen u Vrliku 14. lipnja 2022. god. Zahvaljujemo svima koji su se odazvali akciji nabave drvenog kipa sv. Josipa i preporučamo ih zagovoru sv. Josipa Radnika.

fra Mladen Prolić

Milodari za kip sv. Josipa - crkva Ježević

N. N.	700,00 Kn
Obitelj Kaloper	50,00 Kn
Ivan Kaselj	300,00 Kn
Kata Kaselj	200,00 Kn
N. N.	200,00 Kn
Mara Boduljak (Dujina)	200,00 Kn
Ivan Vuletić p. Stipe	200,00 Kn
Nikola Vučemilovć Jurić	200,00 Kn
Jozo Kaselj	400,00 Kn
Ante Modrić (Božin)	1.000,00 Kn
Frane Žeravica	200,00 Kn
Ivan Dražić	200,00 Kn
Mira Žeravica	400,00 Kn
Marija Vučemilović Grgić	400,00 Kn

Mara Modrić (Ud. Branka)	1.000,00 Eur
Božo Burilo	1.000,00 Kn
N. N.	300,00 Kn
Ana Vučemilović Alegić	400,00 Kn
N. N.	500,00 Kn
N. N.	1.000,00 Kn
Mirela Boduljak	100,00 Kn
Stipe Božinović p. Ivana	400,00 Kn
Šima Burilo	100,00 Kn
Ante Ćorić p. Ivana	300,00 Kn
Stipe Ćorić p. Jerka	150,00 Kn
Milan Božinović p. Ivana	600,00 Kn
N. N.	400,00 Kn
Ante Modrić	600,00 Kn
Ante Modrić p. Bože	70,00 Eur
N. N.	1.000,00 Kn
Obitelj p. Josipa Kaselja	600,00 Kn
Josip Žeravica p. Cvitka	400,00 Kn
Marko Vučemilović Jurić	50,00 Eur
Zorka Božinović	400,00 Kn
N. N.	1.000,00 Kn
Mara Boduljak (Dujina)	400,00 Kn
Obitelj p. Bruna Vučemilović Vranjić	200,00 Kn
N. N.	150,00 Eur
Tomislav Kaselj	400 Kn
Obitelj p. Ivana Vučemilovića Šimunovića	200 Kn
Obitelj p. Petra Božinovića	300 Kn
Mara Krnjac r. Kaselj	50 Eur
Ivan Vučemilović Alegić	200 Kn
Kata Vučemilović Šimunović	200 Kn
Josip Vučemilović Šimunović	200 Kn
Mijo Tarle	100 Eur
N. N.	200 Kn
Marija Vučemilović Grgić	200 Kn
Dujo Marjan Božinović	400 Kn
N. N.	200 Kn
Frane Žeravica	50 Eur
N. N.	300 Kn
Ante Vučemilović Šimunović	200 Kn
Ivan Vučemilović Grgić	200 Kn
Josip Ćorić	200 Kn
N. N.	200 Kn
Jozo Vučemilović Grgić	200 Kn
Obitelj p. Ante Modrića	300 Kn
Stipe Tarle	100 Eur

Fra Mladen Prolić

Vrlika: Nove klupe u crkvi sv. Petra

Početak rujna 2021. g., dogotovljene su i dopremljene u Vrliku nove drvene klupe za crkvu sv. Petra u groblju. 14 klupa iz drveta smreke, izrađene su u poznatoj stolarskoj radionici "Javor" u Solinu, a izradili su ih vlasnici Stipe i Ivan Režić.

fra Mladen Prolić

Maovice: Novi kip Srca Isusova

Kip Presvetog Srca Isusova izvorno potječe iz kućne kapele katoličke obiteljske kuće koja je služila kao Dom za starije osobe. Kristov kip pohranjen je u Fundus te je nakon obnove donacijom završio u obitelji. Mnogo godina kasnije kip je teško oštećen prilikom selidbe, sve dok 2020. g., dr. Falke i Božo Markić nisu pokrenuli inicijativu obnavljanja kipa. Dr. Wolfgang Falke živi u Njemačkoj u Königsteinu Taunus kod Frankfurta.

Pokrenuta je inicijativa restauracije kako bi Isusov kip ponovno postao dostupan vjernicima te im je želja bila da se Blagoslov i Mir vežu uz kip Presvetog Srca Isusova.

Dr. Falke me tada pitao: „Božo znaš li gdje bi mogli restaurirati kip?“, a ja sam mu predložio da možemo pokušati u Hrvatskoj, na što je pristao. Tada sam kontaktirao Vinka Skorupa, brata moje supruge Boje te mu poslao sliku oštećenog kipa. Vinko je kontaktirao župnika u Vrlici, pokazao mu sliku i pitao želi li župnik prihvatiti kip, s napomenom kako ga je potrebno obnoviti, na što je župnik pristao. Troškove obnove snosio bi dr. Falke, a procijenjeni su na cca 400 -500 €.

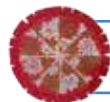
Dr. Falke je pristao platiti obnovu i darovati kip crkvi u Hrvatskoj. Dogovoreno je da će se kip darovati crkvi sv. Jure u Maovicama. Moja supruga i ja obavezali smo se kip iz Njemačke donijeti u Hrvatsku, što smo i napravili. Kip, zajedno s donacijom za restauraciju u iznosu od 500 €, predali smo župniku u Vrlici. Gipsani kip obnovio je gosp. Stjepko Krešić iz Splita, restaurator i konzervator.

Nakon restauracije Vinko Skorup nam je poslao sliku koju smo pokazali dr. Falkeu koji je bio oduševljen kako je sve napravljeno.

Srdačno Vas pozdravljamo!

Boja i Božo Markić

Proslava Gospe Rožarice, zaštitnice župe

fra Mladen Prolić

Blagdan Gospe Rožarice, zaštitnice Župe Vrlika, proslavljen je tradicionalno prvu nedjelju u listopadu, što je ove godine padalo 3. listopada. Proslavi blagdana prethodila je višednevna priprava sa svakodnevnim molitvom Gospina Ružarija i litanija u 18:00 sati, a u 18:30 sv. misom. Uoči proslave blagdana klapa "Partenca" iz Splita održala je prigodni koncert na zadovoljstvo prisutnih. Na koncu im je zahvalio gradonačelnik Vrlike gosp. Jure Plazonić, organizator njihova dolaska u Vrliku.

Ove godine, zbog trenutne nepovoljne epidemiološke situacije uzrokovane pojavom koronavirusa, nije se održala tradicionalna procesija ulicama grada Vrlike. U 9:30 sati članovi Udruge čuvara Kristova groba iznijeli su Gospinu sliku iz crkve u kratkom ophodu na prostor pored crkve gdje su se čuvari Kristova groba te Vrličani i Vrličanke odjeveni u narodne nošnje, po dvoje, izmjenjivali uz Gospinu sliku, dok se vjerni puk molio pred prilikom iz 18. stoljeća.

Središnjem misnom slavlju u 10:30 h, na Trgu fra Filipa Grabovca pokraj župne crkve, predsjedao je i propovijedao fra Domagoj Volarević, profesor liturgike na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu i domagistar, a suslavili su župnik fra Mladen Prolić, fra Ivan Režić i don Tomislav Zečević, obojica rodom iz Župe Vrlika. Tijekom svete mise pjevali su članovi zbora mladih pod ravnanjem voditeljice Petre Milković, a na klavijaturama ih je pratio Zvonko Lelas.

Na koncu misnog slavlja i župnikove zahvalne riječi zaslužnima, čuvari Kristova groba predvođeni arambašom Ivanom Totićem, uz pratnju crkvenih barjaka Župe, ponijeli su Gospinu sliku natrag u crkvu. I ovogodišnja proslava Gospe Rožarice u sunčanoj Vrlici okupila je mnoštvo Vrličana te hodočasnika iz susjednih župa i njihovih gostiju. Za blagdan Gospe Rožarice izišao je iz tiska trideset i prvi broj župnog lista "Vrličko kolo". Uslijedila je i vanjska proslava za obiteljskim stolom svečara.

Proslava Sv. Luke, zaštitnika mjesta

Fra Ivan Režić

Mještani Štikova, koje pripada Župi Vrlika, svoga zaštitnika sv. Luku evanđelistu slave u subotu, koja prethodi Svetčevu blagdanu što je ove, 2021. godine, palo 16. listopada.

Sv. misu u 10.30 sati slavio je i propovijedao vrlički župnik fra Mladen Prolić u koncelebraciji s fra Ivanom Režićem, odgojiteljem franjevačkih bogoslova u Splitu. Misna čitanja te molitvu vjernika čitali su mještani, Ankica Vujević i Mario Vujević. Ministrirao je mali Antun Varnica s Maovica, a prisustvovao je i arambaša vrličkih čuvara Kristova groba, gosp. Ivan Totić te njegova kći, odjeveni u vrličku nošnju.

Na ovogodišnjoj proslavi sv. Luke, uz vrlo lijepo vrijeme, okupilo se 50-ak vjernika, mještana Štikova ili podrijetlom iz tog sela, župljana Vrlike te hodočasnika iz okolnih mjesta. Poslije mise uslijedilo je uobičajeno druženje pokraj crkve, uz osvježanje koje su pripremili gostoljubivi Štikovljani.

Božić - fotogalerija

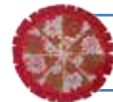
25. veljače 2022. godine u Župi Gospe od Ružarija, u Vrlici, održana je duhovna obnova za Zajednicu Krvi Kristove. Duhovnu obnovu održao je p. Marijan Zubak, misionar Krvi Kristove. Sudjelovalo je oko 50-tak osoba, što članova Zajednice Krvi Kristove, što simpatizera Zajednice i župljani dobre volje. Tema je bila, uvijek aktualna, OPROŠTENJE-POMIRENJE PO KRVI KRISTOVOJ.

Često puta nosimo u sebi tjeskobu, nemir, težinu, a da ne znamo odakle dolazi. Ljuti smo na nekoga, a ne znamo kako se osloboditi ljutnje. Rješenje je u oprostjenju. Što znači oprostiti, a što znači pomiriti se s nekim. Za oprostjenje je potrebno naše srce i naša dobra volja da želimo oprostiti, a za pomirenje su potrebne dvije osobe. Ako nekome želimo oprostiti i dolazimo do njega ispruženom rukom i dobrom voljom, a on ne želi prihvatiti našu ispriku, mi smo oprostili i naše srce je u miru. Pomiriti se znači kada ja dolazim do osobe ispružene ruke i čista srca i kažem osobi: „Oprostili“ i ta osoba mi kaže: „Opraštam ti!“ Tada je došlo do pomirenja.

Zašto je tako teško oprostiti? Ranjeni smo istočnim grijehom i vlastitim slabostima i vlastitim grijesima. Zato je potrebno živjeti sakramentalno, često odlaziti na izvore. Krv Kristova je izvor svih sakramenata. Po Krvi Kristovoj dobivamo milost oprostjenja, oslobođenja i iscjeljenja naših rana. Često puta u životu se oslanjamo na ljude, mislimo kako će nam oni pomoći u nevolji, a zaboravljamo na Boga od koga nam sve dolazi. Prisjetimo se knjige o Jobu. Job, koji je sve izgubio, nije se ljutio na svoje prijatelje koji su mu dolazili s raznim savjetima i pitanjima gdje mu je sada njegov Bog. On bi odgovarao: „Gospod daje, Gospod uze. Neka

je blagoslovljeno ime Gospodnje.“ Kako mi reagiramo u životu kad nas zadese nevolje? Znamo li oprostiti našim prijateljima koji nam nisu iskazali utjehu kakvu smo od njih očekivali? Znamo li zahvaliti Gospodinu na svim trenucima koji nas snađu u životu, naročito onim teškim i negativnim? Sve je to jako teško ako se oslanjamo samo na svoje snage i molitve koje molimo. Ne možemo sami oprostiti, ali možemo moliti Gospodina da nam pomogne jer i oprostjenje je milost koja dolazi od Gospodina. Moramo se učiti strpljivosti u nevoljama i više se oslanjati u životu na Gospodina, nego na ljude. Trebamo biti svjesni svojih slabosti, propusta i grijeha i u Božjoj Riječi tražiti snagu i sve više se oslanjati na Isusa koji nas dobro poznaje i prije nego li mu se obratimo za pomoć.

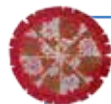

U organizaciji župe Gospe od Ružarija i Grada Vrlike, u petak 1. travnja 2022., zbor Sv. Cecilije iz Jelse na otoku Hvaru gostovao je u župnoj crkvi u Vrlici izvevši oratorij „Za Križen“.

Kao što je i najavio voditelj zbora, orguljaš i dirigent gosp. Slavko Reljić, a to je razdragana publika odmah i prihvatila, bila je to jedna molitvena večer posvećena mucu Isusovoj koja je tako vješto odjevena u glazbeno ruho pučkih korizmenih napjeva te snažno i upečatljivo izvedena s mnogo emocije. Zbor i solisti toliko su se unijeli u uloge koje su im namijenjene tako da su slušatelji dobili dojam kao da su stvarni sudionici događaja.

Na početku su goste pozdravili, u ime Grada gradonačelnik Vrlike Jure Plazonić, a u ime župe i župnika fra Mladena Prolića, fra Ivan Režić. Nakon glazbenog programa, gosti i domaćini izmijenili su darove, a nakon toga su gosti pošli na obližnju Česmu na okrepju. Bila je to jedna lijepa večer za pamćenje i krasan uvod u dane Muke Gospodnje koji nam predstoje.

Korizmeni propovjednik fra Šimun Markulin

fra Mladen Prolić

Ovogodišnji propovjednik tijekom korizmenih petaka bio je mr. sc. fra Šimun Markulin, profesor moralnog bogoslovlja na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Splitu. Fra Šimun je u homilijama istaknuo važnost autentičnog vjerničkog življenja. Pored toga bio je na raspolaganju vjernicima za sakrament pomirenja.

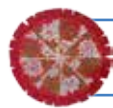
Put križa - fotogalerija

Veliki tjedan i Uskrs - fotogalerija

Proslava sv. Jurja i otkrivanje spomenika

fra Ivan Režić

Blagdan sv. Jurja, 23. travnja (subota), ove je godine na Maovicama okupio veliki broj mještana te njihovih gostiju. Prije početka procesije u 10.30 sati župnik fra Mladen Prolić blagoslovio je mali gipsani kip Srca Isusova kojega je iz Njemačke od gosp. Wolfanga Falke-a donijela gđa Boja Markić rođ. Skorup, a restaurirao ga restaurator Stjepko Krešić.

U procesiji, kip sv. Jurja, oko mjesnog groblja nosili su Maovičani - čuvari Kristova groba u narodnim nošnjama. Tijekom procesije župnik je na četiri mjesta blagoslovio polje. Iako se poslije pola procesije očekivala nadolazeća kiša, ipak je zaobišla Božji narod.

Po ulasku procesije u crkvu uslijedilo je misno slavlje. Župnik je u propovijedi istak-

nuo sv. Jurja kao primjer nasljedovanja Krista. Preko mise, pjevanje je predvodila Petra Milković, voditeljica župnog zbora. Na misi su sudjelovali i članovi vrličke "Udruge čuvara Kristova groba", predvođeni arambašom Ivanom Totićem, koji preko 150 godina njeguju svoju tradiciju te djevojke odjevene u nadaleko prepoznatljivu vrličku narodnu nošnju.

Na kraju mise župnik je zahvalio svima koji su pridonijeli proslavi Jurovdana te čestitao onima koji nose ime nebeskog zaštitnika Maovica. Poslije misnog slavlja upriličen je blagoslov spomen - obilježja svim Maovičanima čiji životi su utkani u stvaranje slobodne domovine Hrvatske, kojega su dali podići branitelji, mještani i Grad Vrlika. Spomen obilježje osmislio je u cijelosti i angažirao se oko izrade idejnog rješenja i njegove konačne realizacije gosp. Božo Giljan zvani Boškija, a izrađeno je u rekordnom roku u kamenoklesarskoj radionici „Petrokamen d.o.o.“ u Kaštel Sućurcu.

Svijećé i aranžmane, ispred novootkrivenog spomenika, položili su u ime HVIDR-e Vrlika, najstariji branitelj s Maovica čiji su roditelji žrtve četničkog pokolja na Maovicama iz 1943., Petar Škalic, predsjednik Božo Giljan i zamjenica Ana Režić, a u ime Grada Vrlike gradonačelnik Jure Plazonić i predsjednica Gradskog vijeća Anita Blažević.

Prisutnima se prigodno obratio gradonačelnik Vrlike, gosp. Jure Plazonić ističući „Kako svake godine obilježavamo važne datume i odlazimo na mjesta stradavanja nevinih žrtava kao što je Husina jama, u kojoj ima saznanja da su među žrtvama i Maovičani te da bi ovo mjesto trebalo biti mjesto pijeteta i obilježavanja za sve žrtve, pogotovo one koji na ovom mjestu nisu pronašli svoje vječno počivalište.“

Proslava Sv. Josipa Radnika

fra Mladen Prolić

Blagdan sv. Josipa Radnika, zaštitnika Ježevića, ove godine pao je na treću uskrсну nedjelju te je u Ježeviću okupio lijep broj vjernika - mještana Ježevića, njihovih gostiju te hodočasnika iz okolnih vrličkih naselja. Ljepoti proslave blagdana pridonijelo je i lijepo sunčano vrijeme te proljetni svibanjski okoliš opasan Dinarom i okružen Cetinom.

U 10.30 sati iz crkve je pošla procesija s kipom sv. Josipa kojega su nosili Toni Ćorić, Dino Škalic, Mario Uzun i Antonio Žeravica, dok je križ na početku procesije nosio Ivan Totić, arambaša čuvara Kristova groba iz Vrlike. Tijekom procesije na četiri se mjesta stalo te je župnik fra Mladen Prolić blagoslovio polje.

Po ulasku procesije u crkvu uslijedilo je misno slavlje. Župnik je u propovijedi rekao da nam vjera u Krista uskrsloga, koji se očitovao učenicima na Tiberijadskom moru, pomaže u životu savladati sva razočaranja i ostati vjerni Kristu i poslušni njegovoj riječi, u čemu nam je primjer sveti Josip koji je uvijek osluškivao Božju riječ i vjerno je vršio.

Preko misnog slavlja pjevanje je predvodila Petra Milković, voditeljica zbora, dok je na orguljama pjevanje pratio Zvonko Lelas. Misna čitanja čitala je Kristina Kaselj, pripravnica za krizmu.

Na kraju mise župnik je zahvalio svima koji su pridonijeli proslavi blagdana sv. Josipa Radnika, a posebno sakristanki Kati Anici Kaselj koja vodi brigu o crkvi u Ježeviću.

Proslava Svetoga Spasa u Cetini

Jelena Režić

Ovogodišnja proslava svetkovine Uzašašća (Spasova) u mjestu Cetina, u Župi Vrlika, održana je u subotu, 28. svibnja 2022. god. Iako je bilo oblačno vrijeme praćeno neprestanom kišom okupilo se oko 200 hodočasnika. Uz vjernike iz Župa Vrlike i Kijeva, tradicionalno su hodočastili vjernici iz Knina, drniškog i sinjskog kraja te poneki i iz Solina, Kaštela i Splita. Misno slavlje pred starohrvatskom crkvom sv. Spasa u 10.30 sati predslavio je fra Damir Ćiro Ćikara, župnik Drniša, u koncelebraciji s vrličkim župnikom, fra Mladenom Proličem i desetak ostalih svećenika, među kojima i s dvojicom svećenika rodom iz Vrlike, fra Ivanom Režićem i don Tomislavom Zečevićem. U sažetoj i sadržajnoj homiliji, fra Damir je oslonivši se na Božju riječ, potaknuo na samopropitivanje vlastitog pristajanja životom

uz Krista uzašla na nebo koji je sišao od Oca kako bi bio Bog s nama i to isti onaj koji nas je otkupio, između ostalog zaključio je propovjednik. Preko mise pjevao je vrlički župni zbor mladih pod pratnjom voditeljice Petre Milković. Među svećenicima koji redoviti hodočaste u Cetinu, ističe se dr. fra Duško Moro, umirovljeni profesor koji već 25 godina neprekidno hodočasti u ovu starohrvatsku crkvu iz 9. stoljeća. Na misi su sudjelovali i čuvari Kristova groba, predvođeni arambašom Ivanom Totićem.

Na koncu misnog slavlja obavljen je i blagoslov polja te je potom župnik fra Mladen pozdravio nazočne svećenike, hodočasnike i predstavnike lokalne uprave te zahvalio svima koji su sudjelovali u organizaciji ovogodišnje proslave sv. Spasa u Cetini.

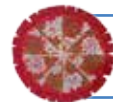

Duhovna obnova za mlade

Gabrijela Mandić

Na duhovnoj obnovi u župnoj kući u Vrlici, 18. lipnja 2022. god., okupila se nas nekolicina učenika 7. i 8. razreda te iz 1. i 2. razreda srednje škole. Predavač nam je bila časna sestra Ljiljana Todorić iz Imotskog. Rado smo se upoznali sa sestrom Ljiljanom koja nam je prirasla srcu. Duhovnu obnovu započeli smo molitvom te nam je na početku pričala o tome što je zapravo duhovna obnova. Međusobno smo se upoznali, crtali svoj cvijet, cvijet koji nas opisuje duhovno. Poslušali smo i jedan dio Lukinog evanđelja u Novom zavjetu (kada se Isus prikazao učenicima na putu u Emaus u lomljenju kruha). Na tu temu samo smo razgovarali i svatko je dao svoje mišljenje. Na kraju smo pisali nekoliko motivirajućih citata te tzv. "porukica". Nadamo se i dalje ovakvim druženjima i sljedeći put uz što veći broj učenika. Želimo zahvaliti dragoj sestri Ljiljani na ugodnom druženju jer nam je bilo prekrasno.

„Dopustite Gospodinu da uđe u vaša srca, život će vam biti lakši i ljepši!“

Mlada misa don Ivana Totića

fra Ivan Režić

Po polaganju ruku i posvetnoj molitvi biskupa dr. Gebharda Fürsta, biskupa biskupije Rottenburg-Stuttgart, 9. srpnja 2022. godine, u crkvi Heilig-Kreuz-Münster u Rottweilu, Ivan Totić zaređen je za svećenika na naslov biskupije Rottenburg-Stuttgart. U nedjelju, 10. srpnja 2022. godine, u 15:00 sati u crkvi St. Hedwig, Ivan Totić proslavio je svoju mladu misu u Hrvatskoj katoličkoj zajednici. U toj crkvi hrvatski vjernici okupljaju se svake nedjelje na misno slavlje. Misa je slavljena na hrvatskom jeziku, a propovijed je na njemačkom jeziku održao stuttgartski dekan mons. dr. Christian Hermes.

Na misi su bila i trojica Ivanovih kolega svećenika koji su dan ranije s njim zaređeni: Nico Schmid, Harald Stehle i Stefan Renner. Bili su prisutni i njemački svećenici: msgr. Andreas Rieg, rektor bogoslovije u Rottenburgu i vlč. Michael Schönball, župni vikar u Ludwigsburgu.

Uz domaćine, fra Filipa Mimicu i fra Ivicu Ercega, još su bili prisutni: vlč. Ivica Komadina, delegat za hrvatsku inozemnu pastvu iz

Frankfurta, fra Ante Ivan Rozić iz Münchena, koji je prvo svećeničko zvanje iz Hrvatske katoličke zajednice Stuttgart, fra Milan Gelo, dušobrižnik u Hrvatskoj katoličkoj zajednici u Reutlingenu, đakon Ivan Šarić, koji je nedavno zaređen za đakona biskupije St. Gallen u Švicarskoj, on je i bivši član švicarske garde u Vatikanu, fra Oliver Marčinković, student teologije u Splitu i član Hrvatske katoličke zajednice Stuttgart, čiju mladu misu Zajednica s veseljem očekuje 2025. godine.

Nakon mise svi sudionici ostali su na prigodnom domjenku koji je bio u dvorištu crkve St. Hedwig.

Ivan Totić, po ocu podrijetlom s Maovica (Vrlika) te četvrti svećenik rodom ili podrijetlom s Maovica u samo 15 godina, rođen je 1994. godine u Stuttgartu. Bio je aktivan član Hrvatske katoličke zajednice u kojoj je primio krštenje, prvu pričest i krizmu. Nakon mature u Stuttgartu studirao je teologiju u Tübingenu i u Splitu. Magistrirao je 2020. godine u Tübingenu. Nakon đakonskog ređenja bio je na službi u župi Allmendingen.

Susret duhovnih zvanja iz Župe Vrlika

fra Ivan Režić

U subotu, 23. srpnja 2022., u Vrlici je upriličen osmi po redu Susret duhovnih zvanja rodnom ili podrijetlom iz Župe Vrlika. Tom prigodom prisustvovali su sljedeći svećenici: fra Dragan Grizelj, novoimenovani gvardijan u Varaždinu i dosadašnji župnik u Petrinji i u Hrastovici, fra Ive Lelas, gvardijan u Zadru, fra Božo Mandarić, župnik u Lišanima, don Tomislav Zečević, profesor na KBF-u u Rijeci te župnik u Skadru, don Ante Ljulj, župni vikar u Sarajevu (Alipašino Polje) te fra Ivan Režić, dosadašnji odgojitelj bogoslova i novoimenovani dušobrižnik u Kölnu (Njemačka). Uz svećenike rodnom ili podrijetlom iz Župe Vrlika, prisustvovao je i koncelebrirao fra Petar Žagar, župnik u Čuntiću Hrvatskom. Na susretu, nažalost, ovog puta nisu prisustvovala redovnice rodnom ili podrijetlom iz Župe Vrlika, a bili su spriječeni i neki od svećenika. Misnim slavljem je predsjedao i tijekom njega nadahnuto propovijedao fra Dragan Grizelj, uz koncelebraciju spomenutih svećenika te župnika fra Mladena Prolića. Na početku i prije samog završetka euharistijskog slavlja, prisutne je u ime župnika

pozdravio fra Božo Mandarić te zahvalio i župniku fra Mladenu na srdačnom gostoprimstvu. Potom je uslijedilo kratko druženje s okupljenim Vrličanima te prigodni ručak kod župnika, uz dobro raspoloženje.

Posjet prof. dr. Matije Berljaka

Ivan Režić

Prošle godine, 2. rujna, za vrijeme godišnjeg odmora u Splitu, u posjet župniku fra Mladenu Proliću, svom negdašnjem studentu, došao je dr. msgr. Matija Berljak te se zadržao i na ručku kod župnika. Gosta je dopratio naš župljanin i odgojitelj bogoslova u Splitu fra Ivan Režić, a s njima je iz Splita stigao i fra Marko Babić, umirovljeni profesor.

Don Matija Berljak je rođen 1945. u Cirkovljanu, Župa Prelog. Diplomirao je teologiju u Zagrebu, završio kanonsko pravo i moralnu teologiju u Rimu. Zaređen je za svećenika 1970. Godine 1977. je doktorirao na Papinskom sveučilištu Gregorijana u Rimu. Bio je imenovan prebendarom, pa kanonikom, vršio je službu kalničkoga i turopoljskog arhiđakona. Profesor je emeritus Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dugogodišnji pročelnik Katedre kanonskog prava Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a predavao je i na Teologiji u Đakovu te kao gost na Pravnom fakultetu u Zagrebu i na Scuola di formazione teologica u Pisi u Italiji. Bio je ravnatelj sudske pisarne, savjetnik i promicatelj pravde, zatim sudac Nadbiskupskoga ženidbenog suda i sudski vikar Međubiskupijskoga prizivnog suda u Zagrebu. Autor je knjiga, priručnika i članaka, a njegov znanstvenoistraživački rad je usmjeren istraživanju pravne znanosti, njezine povijesti, kanonskoprogov nazivlja te prevođenju.

24. 7. 2021. – Susret duhovnih zvanja iz Župe Vrlika. Sv. misu u 10.30 sati u župnoj crkvi Gospe Ružarice predslavio je i propovijedao fra Božo Mandarić, župnik Lišana, a suslavili su župnik fra Mladen, don Tomaž Maras, fra Ivan Režić i fra Drago Grizelj, župnik Petrinje i Hrastovice podrijetlom s Uništa. U crkvi je bilo nazočno pedesetak vjernika.

25. 7. 2021. – 17. nedjelja kroz godinu. Danas se u Crkvi po prvi put slavi Svjetski dan djedova, baka i starijih osoba koji je uveo papa Franjo. U budućće će se slaviti svake godine na četvrtu nedjelju mjeseca srpnja.

31. 7. 2021. – U župnu kuću u Vrlici oko 10.30 sati župnika su posjetili o. Milan Stipić, vladika križevački, o. Jan Jakubov, mladomisnik, fra Ivan Čupić, župnik Župe Gradac (drniški) te dvojica vjernika laika.

5. 8. 2021. – Gospa Snježna, Dan oslobođenja Vrlike. Sv. misa u župnoj crkvi u Vrlici u 8.10 sati za pok. zaslužne za stvaranje Republike Hrvatske i za pok. hrvatske branitelje. Na misi su sudjelovali predstavnici Grada Vrlike te vjernici.

12. 8. 2021. – Stigao novi broj tjednika "Glasa koncila", dvobroj posvećen svetkovini Velike Gospe. Na sredini tjednika, na dvije stranice, nalazi se reportaža o Župi Vrlika pod naslovom "Vapaj Vrličana nebeskoj Kraljici" koju je napisao novinar gosp. Vlado Čutura koji je 1. kolovoza bio u Vrlici.

13. 8. 2021. – Hodočašće Župe Vrlika Čudotvornoj Gospi Sinjskoj zajedno sa župama Potravlje, Hrvace, Zelovo, Tijarica, Dugi Rat i Jesenice. Sv. misu u Sinju u 9 sati na samostanskom dvorištu slavio je i propovijedao fra Siniša Balajić, a suslavili

su župnici navedenih župa. Vrlički župni barjak preko mise držao je Stipe Vrančić.

15. 8. 2021. – Uznesenje Blažene Djevice Marije, Velika Gospa. Sv. misu u Vrlici u 19:00 h slavio je i propovijedao don Tomislav Zečević. U Sinju preko sv. mise u 11:00 sati na samostanskom dvorištu, koju je slavio o. nadbiskup Marin Barišić, vrlički župni barjak držao je Stipe Gutić iz Podosoja.

25. 8. 2021. – Dan napada na Vrliku i protjerivanje stanovništva (1991. – 2021.), trideseta godišnjica. U 8:00 h sv. misa u župnoj crkvi za sve nevine žrtve rata iz Vrlike.

6. 9. 2021. – Župnik je počeo obilaziti starije i bolesne župljane (ispovijed, pričest, bol. pomazanje) počevši od Maovica Gornjih. Pohod starijim i bolesnim župljanima odvija se poslije godinu dana jer mjere u okolnostima epidemije to nisu dozvoljavale.

10. 9. 2021. – U crkvi sv. Petra na groblju u Vrlici postavljene su nove klupe koje je izradio Stipe Režić pok. Mile u svoj radnji u Solinu.

12. 9. 2021. – U tjedniku "Glas koncila" broj 37, stranica 29, izišao je intervju s našim župljaninom Josipom Milkovićem, pod naslovom "Nisam dopustio da se zlo hrani mojom tugom".

20. 9. 2021. – Danas je s naseljem Vrlika župnik završio pohod starijim i bolesnim župljanima pred blagdan Gospe Ružarice, zaštitnice župe. Pohodio je ukupno 108 župljana.

U listu "Marija", listopad 2021. god., urednik fra Petar Lubina stavio je pored

kateheze pape Franje sliku Gospe Ružarice iz Vrlike preko cijele stranice.

24. 9. 2021. – U župi počela devetnica blagdanu Gospe Ružarice, zaštitnice župe koja se ove godine slavi 3. listopada: u 18:00 sati Gospin ružarij, u 18.30 sati sv. misa.

1. 10. 2021. – Dan grada Vrlike. Na poziv Grada Vrlike župnik je na gradskom groblju u Vrlici u 10:30 sati, ispred spomen-obilježja, izmolio molitvu (odrješenje) za pok. hrv. branitelje. U 11:00 h sati u Kosorima bio je blagoslov prostorija Poslovnog inkubatora. U 12:00 sati u Domu kulture održana je svečana sjednica gradskog vijeća.

2. 10. 2021. – Blagdan Gospe Ružarice, zaštitnice Župe Vrlika. U 8:00 sati recitirana sv. misa. U 10:30 sati svečana sveta misa na Trgu fra Filipa Grabovca.

3. 10. 2021. – Listopadska pobožnost u župnoj crkvi u Vrlici: u 18:00 sati Gospin ružarij i litanije, u 18:30 sv. misa.

16. 10. 2021. – Proslava sv. Luke u Štikovu, zaštitnika mjesta. Popodne je kod župnika u Vrliku navratio prof. Mirko Zubak koji je sudjelovao u izradi vitraja na župnoj crkvi u Vrlici te je župniku poklonio unikatni križ od stakla.

17. 10. 2021. – 29. nedjelja kroz godinu. Prema dopisu naših nadbiskupa o. Marina i o. Dražena župnik je na početku sv. misa molitvom Duhu Svetom sv. Izidora Seviljskog otvorio „sinodalni hod“ u župi koji prethodi „sinodi biskupa“ u Crkvi.

28. 10. 2021. Na koru župne crkve u Vrlici Marijan Tadić postavio je razglas s uređajem radi pjevanja zbora.

1. 11. 2021. – Nedjelja. Svi Sveti, svetkovina. Sv. mise u župi kao i nedjeljom. U Ježeviću je u 12:00 sati bila misa za vjerne pokojne koji počivaju na groblju sv. Josipa Radnika.

2. 11. 2021. Dan svih vjernih pokojnika. Sv. mise u župi: u 9:00 sati na Maovicama, u 10:30 sati u Vrlici (zbog mogućnosti kiše ne u crkvi sv. Petra, nego u župnoj crkvi), u 12:00 sati u Štikovu. Mise su bile za vjerne pokojne. Posije misa župnik je predmolio molitvu (odrješenje) za vjerne pokojne.

30. 11. 2021. – S početkom došašća, vremena pripreme za proslavu svetkovine Kristova rođenja, Božića u župnoj crkvi u Vrlici počele su mise zornice ujutro u 6:00 sati.

1. 12. 2021. – Za crkvu sv. Josipa Radnika u Ježeviću, Ive Kojundžić darovao je dvije pušice za sakupljanje milostinje.

6. 12. 2021. – Počeo blagoslov obitelji u došašću u župi počevši od Maovica Gornjih.

13. 12. 2021. – Restaurator Stjepan Krešić iz Splita odvezao je okvir slike Gospe Ružarice na restauraciju te će na njega staviti zlatne listiće.

15. 12. 2021. – Mnogopoštovani o. provincijal fra Marko Mrše oko 10:00 h došao je u Župu Vrlika obaviti vizitaciju župe. Zajedno sa župnikom obišao je crkve - na Maovicama, u Ježeviću, sv. Petra na groblju te župnu crkvu Gospe Ružarice. Župnik mu je rekao da postoji i crkva sv. Luke u Štikovu s kraja 18. stoljeća koja vapi za obnovom. O. provincijal je pogledao i župnu kuću te je u župnom uredu pogledao i potpisao službene župne knjige. Poslije ručka otišao je u župu Kijevo.

19. 12. 2021. – Četvrta nedjelja došašća. Ive Kojundžić poklonio je za župnu crkvu u Vrlici dvije pušice za sakupljanje milostinje.

24. 12. 2021. - Badnji dan. Misa božićnog bdijenja u župnoj crkvi u Vrlici u 18:00 sati.

25. 12. 2021. – Rođenje Gospodinovo, Božić. Sve mise u župi, radi epidemioloških mjera, kao i nedjeljom: u 9:00 sati na Maovicama, u 10:30 sati u Vrlici, u 12:00

sati u Ježeviću te u Štikovu u 15:00 sati.

19. 1. 2022. – Iza 12:00 sati kamion iz Splita iz "Brodmerkura" dovezao je ciglu i OSB table za krov crkve na Maovicama. Kako kamion nije mogao doći do župne kuće, materijal je odložen pored župne crkve u Vrlici.

26. 1. 2022. – Na gradskom groblju u Vrlici u 9:00 sati, u nazočnosti predstavnika Grada Vrlike, ispred spomen-obilježja, župnik je izmolio molitvu (održavanje) za nevine žrtve četničkog pokolja u Vrlici, koji je bio 26. siječnja 1943. god.

30. 1. 2022. – Četvrta nedjelja kroz godinu. Preko sv. mise u Vrlici u 10:30 sati Božo i Dujka Lisičar proslavili su 50 godina sakramenta sv. ženidbe. Župnik im je na kraju mise u ime župne zajednice čestitao na vjernosti te im pročitao tekst papina blagoslova kojega im je predao.

13. 2. 2022. – Šesta nedjelja kroz godinu. Preko sv. mise u 10:30 sati u Vrlici Petar i Boja Božinović proslavili su 50 godina sakramenta ženidbe. U slavlju sv. mise suslavio je i o. Mate Božinović iz Osijeka, brat slavljenika Petra. Na kraju mise župnik je slavljenicima čestitao na ustrajnosti i predao im papin blagoslov.

25. 2. 2022. – Jednodnevna duhovna obnova u župi koju je vodio o. Marjan Zubak, misionar Krvi Kristove iz Zagreba. Od 15:30 sati do 16:45 sati fra Toni Šimunović ispovijedao je vjernike vani ispred sakristije. O. Marjan je u 16:00 sati imao duhovni nagovor, u 17:00 sati predvodio je klanjanje Isusu u Presv. oltarskom sakramentu, u 18:00 sati slavio je sv. misu i propovijedao. Poslije mise članovi molitvene zajednice Krvi Kristove - Vrlika imali su druženje i domjenak u župnoj kući.

2. 3. 2022. - Srijeda Pepelnica, početak korizme, vremena pripreve za proslavu sv.

velikog trodnevlja i svetkovine Uskrsa. Dan posta za mir. Naši nadbiskupi o. Marin i o. Dražen pozvali su svoje vjernike da danas budu sjedinjeni u molitvi međusobno, s papom i ukrajinskim narodom. Post, nemrs i molitvu prikazat će Gospodinu za mir u Ukrajini.

17. 3. 2022. – Jednodnevna korizmena duhovna obnova u župi koju je vodio fra Toni Šimunović, župnik Potravlja, za učenike 4., 5., 6., 7. i 8. r. OŠ, za učenike 1. i 2. r. SŠ, njihove roditelje te ostale vjernike.

U 16:20 sati fra Toni i don Josip Bečić počeli su ispovijedati. U 17:00 sati fra Toni je imao duhovni nagovor, u 17:30 sati euharistijsko klanjanje, a u 18:00 sati slavio je sv. misu. Sudjelovalo je oko 30 župljana.

20. 3. 2022. – Treća korizmena nedjelja. Po prvi put održao se Put križa od Kuka (500 m prije vrličke Gradine) pa do Gradine gdje je bila petnaesta postaja, Kristovo Uskrsnuće. Vrijeme je bilo sunčano. Na Putu križa sudjelovali su župljani iz svih naselja župe.

21. 3. 2022. – Župnik je počeo pohod starijim i bolesnim župljanima u korizmi (ispovijed, pričest, bol. pomazanje) počevši od Matkovina i Ježevića.

25. 3. 2022. – Navještenje Gospodinovo, Blagovijest. U župnoj crkvi u Vrlici poslije Puta križa, a prije slavlja sv. mise, župnik je predmolio „Čin posvete bezgrješnom Srcu Marijinu“ pape Franje za prestanak rata i mir u Ukrajini.

1. 4. 2022. – "Oratorij za križen" u župnoj crkvi u Vrlici koji je izveo zbor Sv. Cecilije iz Jelse, otok Hvar. Članove zbora iz Jelse prije izvedbe "Oratorija" pozdravili su župnik fra Mladen, gradonačelnik Vrlike gosp. Jure Plazonić te fra Ivan Režić koji je našim gostima istaknuo neke od posebnosti Vrlike.

9. 4. 2022. – U 20:00 sati u župnoj kući sastanak župnika i vijećnika "Udruga čuvara Kristova groba" - Vrlika radi proslave svetog velikog trodnevlja i svetkovine Uskrsa u okolnostima mjera vezanih za pojavu epidemije.

10. 4. 2022. – Cvjetnica, nedjelja Muke Gospodnje. Na Maovicama u 8:45 sati misa. Kako je vani bio snijeg i hladno, blagoslov grančica bio je u crkvi. U 10:30 sati u Vrlici blagoslov graničica na Trgu pokraj crkve, zatim procesija oko crkve te sv. misa. Vrijeme je bilo burno. U Ježeviću u 12:30 sati misa. Zbog jake bure blagoslov grančica bio je u crkvi.

14. 4. 2022. – Veliki četvrtak. U župnoj crkvi u 18:00 sati misa večere Gospodnje. Kako su ovih dana dokinute mjere vezane za epidemiju, obredi su se nakon dvije godine odvijali bez ograničenja. Gđa. Cvita Matas dan ranije okitila je mjesto pohrane Svetog otajstva te oltare i niše u crkvi, bijelim cvijećem. Poslije mise pjevao se "Gospin plač" od fra Petra Kneževića.

15. 4. 2022. – Veliki petak. Procesija ulicama grada Vrlike u 18:00 sati. Po ulasku procesije u župnu crkvu počela je „Služba Muke Gospodnje“. Članovi zbora mladih pjevali su uloge iz Muke po Ivanu. U obredima Velikog petka sudjelovalo je mnoštvo vjernika što se vidjelo iz obreda klanjanja Križu i obreda pričesti.

16. 4. 2022. – Velika subota. Na župnoj crkvi u Vrlici iznad bočnih vrata, na kojima nedostaje križ, stavljen je novi kameni križ koji je izrađen u Omišu u radionici Ante Bogdanovića.

U 23:00 sata u župnoj crkvi u Vrlici misa uskrsnog bdijenja. Kako je puhala jaka bura, vjernika je bilo samo u crkvi dok oko crkve nije bilo.

17. 4. 2022. – Nedjelja uskrsnuća Gospodinova, Uskrs. U Štikovu sv. misa

u 8:45 sati. U Vrlici sv. misa u 10:30 sati. Vrijeme je bilo lijepo i sunčano. U crkvi i oko crkve mnoštvo vjernika sudjelovalo je u slavlju sv. mise. Uz čuvaru Kristova groba na misi su sudjelovali i članovi KUU Milan Begović te su poslije mise plesali vrličko kolo i pjevali. Poslije dvije godine mjera vezanih za epidemiju, sveto veliko trodnevlje i svetkovina Uskrsa, proslavljeni su u Župi Vrlika svečano.

18. 4. 2022. – Uskrsni ponedjeljak. Sv. misu na Maovicama u 8:45 sati slavio je i propovijedao don Tomislav Zečević. U Vrlici u crkvi sv. Petra na groblju misu za vjerne pokojne slavio je župnik fra Mladen. Poslije mise župnik je izmolio molitvu (održavanje) za vjerne pokojne.

1. 5. 2022. – Svibanjska pobožnost u župnoj crkvi Vrlika: u 18:30 sati Gospin ružarij i litanije, u 19:00 sati sv. misa.

13. 5. 2022. – Gospa Fatimska. U Splitu u katedrali sv. Dujma u 12:00 sati o. nadbiskup Marin Barišić predao je upravljanje Nadbiskupijom splitsko - makarskom dosadašnjem nadbiskupu koadjutoru o. Draženu Kutleši.

25. 5. 2022. – U Vepricu kod Makarske "Svećenički dan" koji je počeo u 9:30 sati slavljem sv. mise koju je u zajedništvu s nadbiskupom u miru o. Marinom Barišićem i svećenicima slavio i propovijedao novi nadbiskup splitsko - makarski o. Dražen Kutleša. Poslije mise bio je radni dio dana na kojem je sudjelovao i vrlički župnik fra Mladen.

13. 06. 2022. – Sv. Ante Padovanski. Sv. misa u župnoj crkvi u Vrlici u 19:00 sati. Prije mise bila je molitva krunice i litanije sv. Ante. Poslije mise blagoslov ljljana i djece.

14. 06. 2022. – Nabavljen je kip sv. Josipa iz Italije za crkvu u Ježeviću, a naručen je 4. ožujka 2022. godine.

Kršteni

Kršteni od 31. 7. 2021. do 29. 5. 2022. godine

1. EVA VRANČIĆ, 31. 7. 2021.,
kći Stjepana i Jelene r. Brezović
2. TOMISLAV SKORUP, 8. 8. 2021.,
sin Tonia i Jelene r. Sičenica
3. IVONA VUČEMILOVIC VRANJIĆ,
28. 8. 2021., kći Josipa i Renate r. Matošević
4. RAFAEL RUPANOVIĆ, 4. 9. 2021.,
sin Zlatka i Ane r. Režić
5. PAULA RUPANOVIĆ, 4. 9. 2021.,
kći Zlatka i Ane r. Režić
6. IVAN ĆORIĆ, 13. 11. 2021.,
sin Ante i Branke r. Pudar
7. MIA OKLOPČIĆ, 15. 1. 2022.,
kći Duje i Suzane r. Mandarić
8. GEA UZUN, 19. 2. 2022.,
kći Nikole i Suzane r. Vrančić
9. MARIS UZUN, 19. 2. 2022.,
kći Nikole i Suzane r. Vrančić
10. PETAR BATURINA, 26. 2. 2022.,
sin Ivana i Anđele r. Župa
11. LOVRE VUČEMILOVIĆ ALEGIĆ, 2. 4. 2022.,
sin Ante i Petre r. Kelava
12. IVA MARIA VUČEMILOVIĆ GRGIĆ, 23. 4. 2022.,
kći Martina i Anne Marie r. Žeravica
13. NOA RELJANOVIĆ, 23. 4. 2022.,
sin Mira i Dominike Tee r. Ćurak
14. EMANUEL MARAS, 23. 4. 2022.,
sin Ante i Jelene r. Prološćić
15. LUKA VICIĆ, 7. 5. 2022.,
sin Antonia i Svetlane r. Knežević
16. LUKAS ŽERAVICA, 29. 5. 2022.,
sin Ivana i Sare Huber

Slavlje Prve svete pričesti 2022.

Slavlje Prve svete pričesti u Župi Vrlika bilo je 25. lipnja (subota) 2022. god. preko sv. mise u 10.30 sati. Ove godine bilo je 6 prvopričesnika, od toga tri učenika i tri učenice. Na slavlju sv. mise i Prve svete pričesti, osim roditelja i vjernika, sudjelovale su vjeroučiteljica prvopričesnika Sandra Milanović, koja je kroz školsku i vjeronaučnu godinu pripremala učenike za prvopričesničko slavlje te njihove učiteljice, Ana Kosorčić i Ivana Gogić.

Naši ovogodišnji prvopričesnici

1. LOVRE BALTIĆ,
Kristijana i Anite rođ. Rejo
2. PETRA DJAKOVIĆ,
Petra i Marine rođ. Turudić
3. IVAN KASELJ,
Stipana i Ane rođ. Uzun
4. MARTA KASELJ,
Marka i Renate rođ. Skorup
5. LUCIJA ROMIĆ,
Dalibora i Katarine rođ. Ponjević
6. PETAR TARLE,
Mladena i Natalie rođ. Golovina

Slavlje svete krizme 2022.

Slavlje svete krizme u Župi Vrlika bilo je 2. srpnja (subota) 2022. god. preko sv. mise u 10.30 sati. Ove godine bilo je 13 pripravnika za krizmu, od toga 5 učenika i 8 učenica. Sakrament sv. krizme ovogodišnjim pripravniciima podijelio je don Miroslav Vidović, generalni vikar.

Naši ovogodišnji krizmanici, učenici 2. r. SŠ:

1. IVAN BATOVANJA,
Bože i Ivanke rođ. Vidić
2. ANA KASELJ,
Tomislava i Marije rođ. Režić
3. ANTE KLEPO,
Ozrena i Renate rođ. Brkić
4. LANA KRNJAC,
Stipe i Barbare rođ. Rejo
5. GABRIJELA MANDIĆ,
Ante i Mirele rođ. Boduljak
6. LUCIJA MARAS,
Dalibora i Sanele rođ. Krnjac
7. KATARINA SAMARDŽIĆ,
Mihovila i Ivane rođ. Samardžić
8. IVA ŠIMUNDŽA,
Stjepana i Kristine rođ. Jakelić
9. DUJE TARLE,
Ante i pok. Nataše rođ. Rejo
10. GABRIJEL TOTIĆ,
Dražena i Lucije rođ. Barešić
11. IVAN TOTIĆ,
Marka i Silvane rođ. Perković
12. TIJANA VRANICA,
Marka i Sanje rođ. Bašić
13. LUCIJA VULETIĆ,
Ante i Jadranke rođ. Sudić

Vjenčani

od 13. 8. 2021. do 9. 7. 2022. godine

- MARTIN VUČEMILOVIĆ GRGIĆ, sin Stipe i Milene r. Gabelica i ANNA MARIA ŽERAVICA, kći Ivana Zlatka i Dijane r. Tarle. Vjenčani - 13. 8. 2021.
- JOSIP KLEPO, sin p. Predraga i Dragice r. Matković i ANTONIA DUVNJAK, kći Paška i Kristine r. Lelas. Vjenčani - 21. 8. 2021.
- MATE BATURINA, sin Željka i Željke r. Stojić i MARINA KNEZ, kći Branka i Radojke r. Glavić. Vjenčani - 3. 9. 2021.
- JOSIP REŽIĆ, sin Ante i Jelene r. Radačić i NIKOLINA POPAC, kći Nedjeljka i Prvoslavke r. Jovanović. Vjenčani - 7. 10. 2021.
- ANTONIO VICIĆ, sin Ivana i Mirjane r. Režić i SVETLANA KNEŽEVIĆ, kći Saše i Ane r. Martinović. Vjenčani - 23. 10. 2021.
- BERNARD MUČALO, sin pok. Franje i Milke r. Kosorčić i BOŽENA MUTIĆ, kći pok. Vinka i Ane r. Ercegovac. Vjenčani - 4. 6. 2022.
- MARIO TOPIĆ, sin Boška i Ane Marije r. Stojanac i ANTONIA VUČEMILOVIĆ ŠIMUNOVIĆ, kći Željka i Slavke r. Varnica. Vjenčani - 11. 6. 2022.
- IVE TOTIĆ, sin Jerka i pok. Mare r. Dražić i ANDREA BRKOVIĆ, kći Zdravka i Zdenke r. Pipunić. Vjenčani - 9. 7. 2022.

Napovijedi zaručnika vjenčanih izvan Župe Vrljika

od 28. 8. 2021. do 11. 6. 2022.

- IVAN BATURINA, sin Stipe i Merime r. Totić i ANĐELA ŽUPA, kći Ljube i Blaženke r. Projić. Vjenčani - 28. 8. 2021. u Trilju
- STIPE VULETIĆ, sin Željka i Jagode r. Ukić i IVANA MARINOV, kći pok. Nediljka i Josipe r. Luketa. Vjenčani - 4. 9. 2021. u Primoštenu

- ANTE GRIZELJ, sin Nikole i Jasne r. Škalic i NIVES STUDIN, kći Jakova i Jagode r. Žarković. Vjenčani - 23. 4. 2022. u Kaštel Novom (Sv. Petar)
- ANTE TOTIĆ, sin Slobodana Ante i Ankice r. Liović i IVANA LUKETA, kći Joška i Alme r. Radić. Vjenčani - 23. 4. 2022. u Trogiru (Sv. Lovre)
- BOŽO PLAZONIĆ, sin Mladena i Zdravke r. Turudić i ANA ŽIŽIĆ, kći Milana i Irene rođ. Romac. Vjenčani - 21. 5. 2022. u Sinju
- STIPE MARAS, sin Petra i Ankice r. Kundid i KATARINA KARIN, kći Domagoja i Lucijane r. Petričević. Vjenčani - 28. 5. 2022. u Podbablju
- ANTONIO ŽERAVICA, sin Ivana Zlatka i Dijane rođ. Tarle i MATEA ČUTURIĆ, kći Mije i Olgice rođ. Palavra. Vjenčani - 10. 6. 2022. u Kninu
- ANTE GRABIĆ, sin pok. Miljenka i Boje r. Plazonić i MARTINA GVERIĆ, kći Branka i Zorice r. Vukušić. Vjenčani - 11. 6. 2022. na Miljevcima

Umrli od 19. 7. 2021. do 9. 5. 2022. godine

- BOŽO JERKOVIĆ (p. Marka), * 29. 10. 1946. + 19. 7. 2021. Knin
- ŽELJKO ANTE ZEČEVIĆ (p. Ante), * 11. 11. 1963. + 21. 7. 2021. Split
- BOJA EDUARD (ž. Ante), * 28. 6. 1930. + 25. 7. 2021. Split
- MATE IVANČEVIĆ (p. Paška), * 21. 5. 1937. + 12. 12. 2020. Zurich (Schweiz)
- NIKO MARAS (p. Miće), * 20. 9. 1936. + 31. 7. 2021. Split
- MARA KLEPO (ud. Ante), * 15. 2. 1928. + 1. 8. 2021. Šibenik
- DRAGINJA GUTIĆ (ud. Bože), * 8. 10. 1940. + 1. 8. 2021. Knin
- MILE DENIĆ (p. Šimuna), * 1. 10. 1934. + 11. 8. 2021. Glavice - Sinj
- JELENA MATKOVIĆ (ž. Tonija), * 15. 8. 1950. + 18. 8. 2021. Dortmund (BRD)
- DUJO BODULJAK (p. Filipa), * 24. 9. 1950. + 28. 8. 2021. Vinalić
- KATA UZUN (ud. Josipa), * 27. 2. 1928. + 7. 9. 2021. Garjak
- ANITA PETROVIĆ (p. Mirka), * 22. 2. 1978. + 15. 9. 2021. Vrljika (Zavod)
- BOŽO MODRIĆ (p. Josipa), * 1. 10. 1951. + 18. 9. 2021. Sinj
- MARA LELAS (ud. Mile), * 18. 8. 1926. + 22. 9. 2021. Trogir
- ANĐELKO ŽERAVICA (Mijin), * 31. 10. 1964. + 27. 9. 2021. Split
- ANTE VRANČIĆ (Franin), * 11. 6. 1971. + 4. 10. 2021. Split
- KATA ŽERAVICA (ud. Stipe), * 10. 8. 1931. + 11. 10. 2021. Split
- BOŽO PLAZONIĆ (p. Marka), * 25. 12. 1952. + 11. 10. 2021. Bjelovar
- ANTE KLEPO (p. Bože), * 4. 1. 1932. + 11. 10. 2021. Zagreb
- LJUBICA ŠKALIC (ud. Marka), * 8. 9. 1937. + 15. 10. 2021. Cista Velika
- ANTE KRNJAC (p. Miće), * 20. 10. 1941. + 25. 10. 2021. Split
- IKA REŽIĆ (ž. Jakova), * 4. 12. 1956. + 28. 10. 2021. Solin
- JOSIP KASELJ (p. Tome), * 28. 1. 1937. + 30. 10. 2021. Dusseldorf (BRD)
- ANDRIJANA ŠIPIĆ (Lukina), * 29. 2. 1996. + 29. 10. 2021. Vrljika (Zavod)
- ANA BATURINA (ud. Mile), * 6. 9. 1930. + 16. 11. 2021. Okrug Gornji
- JOZO VUČEMILOVIĆ ALEGIĆ (p. Ivana), * 28. 9. 1953. + 18. 11. 2021. Ježević
- ANTE LELAS (p. Filipa), * 20. 8. 1945. + 25. 11. 2021. Solin
- MARKO KLEPO (p. Jure), * 5. 5. 1938. + 28. 11. 2021. Split
- ANTE DENIĆ (p. Marka), * 15. 6. 1965. + 1. 12. 2021. Kaštel Kambelovac

Mirom i radošću svoje prisutnosti razveseli duše pokojnika naših i osnaži u nama vjeru u uskrsnuće i ponovni susret s njima, molimo tebe Milosrdni Oče!

NIJE KRAJ

Ako moraš umrijeti umri tako da tvoj posljednji dah postane dio ljudske povijesti prepoznatljiv u sadašnjosti s bljeskom u budućnosti

FAU

30. IVAN BATURINA (p. Petra), * 2. 11. 1933. + 3. 12. 2021. Split
31. BOJA MARAS (ud. Bože), * 17. 9. 1933. + 3. 12. 2021. Knin
32. IVANICA BOŽINOVIĆ (ud. Ante Branka), * 1. 1. 1939. + 12. 12. 2021. Split
33. BOŽO GRABIĆ (p. Tome Ante), * 8. 1. 1940. + 14. 12. 2021. Split
34. PETAR VUČEMILOVIĆ ŠIMUNOVIĆ (p. Ante), * 1. 4. 1934. + 14. 12. 2021. Ježević
35. JURE GILJAN (p. Jure), * 15. 4. 1942. + 19. 12. 2021. Split
36. ANA ĆORIĆ (ž. Petra Milana), * 1. 1. 1945. + 8. 12. 2021. Dortmund (BRD)
37. STIPE KLEPO (p. Ante), * 2. 8. 1941. + 20. 12. 2021. Split
38. MARA DJAKOVIĆ (ud. Petra), * 1. 5. 1931. + 3. 1. 2022. Vrljka
39. NIKO BATOVANJA (p. Petra), * 2. 1. 1935. + 4. 1. 2022. Trogir
40. BRUNO VUČEMILOVIĆ VRANIĆ (p. Ivana), * 14. 7. 1983. + 6. 1. 2022. Split
41. MILKA TARLE (ud. Ilije), * 21. 09. 1950. + 19. 1. 2022. Mainz (BRD)
42. BOJA RADNIĆ (ud. Tome), * 13. 10. 1934. + 28. 1. 2022. Glavice (Sinj)
43. IVAN VUČEMILOVIĆ ŠIMUNOVIĆ (p. Stipe), * 28. 12. 1956. + 2. 2. 2022. Split
44. JELENA ANTUNOVIĆ (Jurajeva), * 2. 1. 1957. + 5. 2. 2022. Vrljka (Zavod), Split
45. PETAR BOŽINOVIĆ (p. Stipana), * 20. 7. 1931. + 6. 2. 2022. Knin
46. MARKO MODRIĆ (p. Petra), * 1. 5. 1936. + 5. 2. 2022. Split
47. SLAVKO LJULJ (p. Ilije), * 4. 5. 1948. + 16. 2. 2022. Split
48. MARIJA ZIDAR (ud. Stjepana), * 30. 7. 1933. + 18. 2. 2022. Split
49. ZORKA BIUK (ž. Ante), * 5. 8. 1941. + 3. 3. 2022. Knin
50. MLADENKA SAMARDŽIĆ (ud. Ivica), * 17. 10. 1939. + 9. 3. 2022. Solin
51. MARKO BODULJAK (p. Petra), * 20. 8. 1941. + 16. 3. 2022. Vinalić
52. MIROSLAV HRGA (Milin), * 4. 8. 1971. + 24. 3. 2022. Maovice
53. ANTE MODRIĆ (p. Marka), * 1. 8. 1939. + 25. 3. 2022. Split
54. IVAN LELAS (p. Ante), * 14. 6. 1941. + 28. 4. 2022. Split
55. PETAR MODRIĆ (p. Bože), * 25. 2. 1953. + 27. 4. 2022. Ježević
56. PETAR VRANČIĆ (p. Mile), * 2. 1. 1937. + 3. 5. 2022. Knin
57. IVAN UZUN (p. Bože), * 17. 6. 1935. + 6. 5. 2022. Knin
58. FILIP MODRIĆ (p. Bože), * 25. 7. 1953. + 9. 5. 2022. Split

Ja sam uskršnuće i život: tko vjeruje u mene, ako i umre, živjet će. Tko god živi i vjeruje u me, sigurno neće nigda umrijeti.

(Iv 11,25-26)

Ukoliko smo nekoga od vaših dragih pokojnika izostavili i ukoliko se potkrala neka druga, nenamjerna pogreška, ispričavamo se i molimo vas za razumijevanje.

Statistika i župe Vrljka za 2021. god.

Krštenih	17 djece	11 krštenika nema mjesto prebivališta u Župi Vrljka	6 krštenika ima mjesto prebivališta u Župi Vrljka	17 djece	11 krštenika nema mjesto prebivališta u Župi Vrljka	6 krštenika ima mjesto prebivališta u Župi Vrljka
Vjenčanih	7 parova	2 vjenčana para ne ostaju živjeti u Župi Vrljka	5 vjenčanih parova ostaju živjeti u Župi Vrljka	7 parova	2 vjenčana para ne ostaju živjeti u Župi Vrljka	5 vjenčanih parova ostaju živjeti u Župi Vrljka
Sprovoda preminulih	66	37 sprovedenih pokojnika nije imalo mjesto prebivališta u Župi Vrljka	29 sprovedenih pokojnika imalo je mjesto prebivališta u Župi Vrljka	66	37 sprovedenih pokojnika nije imalo mjesto prebivališta u Župi Vrljka	29 sprovedenih pokojnika imalo je mjesto prebivališta u Župi Vrljka
Prvopričesnika	15			15		
Krizmanika	26			26		
Napovjedi zaručnika	12			12		
Župnik imao pohoda bolesnicima	140			140		

Vrljka, popis stanovništva 2021. god.

VRLJKA	Ukupno popisane osobe	Ukupan broj stanovnika	Kućanstva		Stambene jedinice	
			ukupno	privatna kućanstva	ukupno	stanovi za stalno stanovanje
VRLJKA	1.729	1.706	656	653	1.348	971
Garjak	52	52	28	28	91	53
Ježević	169	160	84	84	157	125
Koljane	22	22	9	9	38	34
Kosore	133	133	54	54	102	92
Maovice	250	248	118	117	299	151
Otišić	41	39	18	18	66	22
Podosoje	208	206	81	81	179	105
Vinalić	135	135	59	59	119	110
Vrljka	719	711	205	203	297	279

TEOLOGIJA I VJERA

Isusova braća i sestre iz Evandelja

fra Matej Jovanovac

„Tko su Isusova braća i sestre iz evandelja?“ Evandelja (i poslanice) naizgled su nejasni u svezi Isusove uže i šire obitelji, (usp. Mk 3,31; 6,3; Mt 13,55-56; Iv 2,12; Gal 1,19...). Neki se apokrifni spisi već od drugog stoljeća bave tom tematikom (npr. Protoevandelje Jakovljevo), no prve zabilježene rasprave o tome nastaju tek u četvrtom stoljeću. To je i razumljivo, s obzirom da su progoni Crkve bili učestali, a druga važnija pitanja vjere bila su u prvome planu. Procvatom pustinjaštva i monaštva u tim stoljećima, pitanje života u celibatu/djevičanstvu dobiva na važnosti, a samim time i Marijino mjesto u životu Crkve. Među prvima koji je doveo u pitanje Marijino djevičanstvo bio je Helvidije. On je tvrdio da Isus nije jedino dijete koje je Marija rodila, nego da je imala još djece s Josipom. Slične tvrdnje nakon njega iznosili su i drugi. Tome se oštro usprotivio sv. Jeronim u djelu “O vječnom djevičanstvu blažene djevice Marije”. I drugi crkveni oci dijele uvjerenje sv. Jeronima (sv. Atanazije, sv. Ambrozije, sv. Augustin...). Peti ekumenski sabor u Carigradu (553. g.) naziva Mariju „ἀειπάρθενος“ – vazda Djevicom, a Lateranski sabor 649. to je potvrdio. Onda je kroz mnoga stoljeća vladao sporazum po tom pitanju, kako na Istoku, tako i na Zapadu, iako je Istočna Crkva drugačije tumačila pojam “Isusove braće i sestara” od Zapadne. Ipak, pitanje na početak vraćaju mnoge Protestantske crkve, koje grčki termin „ἀδελφοί” za Isusovu “braću i sestre” shvaćaju u modernom smislu riječi, čitajući Sveto pismo doslovno. U tome slučaju pojmovi “braća i sestre” označavaju najbliže krvne srodnike, rođene od istih roditelja.

Takvim tumačenjem direktno osporavaju i učenje o Marijinom djevičanstvu koje zastupa Crkva. No, dok se takvo tumačenje donekle može primijeniti na neke tekstove Novoga zavjeta koji dotiču to pitanje, u ostalima se izrazito ne uklapa i ide protiv samoga teksta i običaja vremena u kojemu je tekst nastao. Zato pažljivim čitanjem tih tekstova pokušat ćemo pobliže upoznati problematiku i pronaći odgovore i usmjerenje koje Crkva stoljećima čuva, njeguje i prenosi novim naraštajima. Ovdje treba najprije istaknuti ulogu semitskog načina izražavanja. U tom pogledu, već grčki prijevod Hebrejske Biblije, tzv. Septuaginta, prevodi hebrejske izraze doslovno na grčki jezik, bez ispravljanja. Tako u Post 13,8 Abraham i njegov nećak Lot nazvani su braćom u hebrejskom tekstu, a grčki prijevod to slijedi. Slično nalazimo i u Post 19,15; Pnz 23,7; Neh 5,7; Jer 34,9 itd. Stoga se ne smije zanemariti činjenica da pisci evandelja, izravno ili neizravno, dolaze iz takvog govornog područja i pišu evandelje zajednicama u takvim sredinama. Nadalje, u Iv 19,25 nalazimo da je uz križ Isusov stajala njegova majka te sestra njegove majke, Marija Kleofina. Ako bismo uzeli da je Marija Kleofina sestra Isusove majke u doslovnom smislu te riječi, otvaramo time novi problem: Zašto bi netko nazvao dvije kćeri/sestre istim imenom? No, ako poštujemo semitski način razmišljanja i izražavanja, možemo shvatiti da se ne radi o sestrama u doslovnom smislu riječi, nego o (naj)bližim rođakinjama. Time nam se otvara novi horizont u pogledu pitanja Isusove braće i sestara. Naime, u Mk 15,40 i Mt 27,56 Marija Kleofina nazvana je majkom Jakova mlađeg i Josipa. A upravo su ta dva imena prva u nizu od čet-

iri imena Isusove braće, kako ih nalazimo u Mk 6,3 i Mt 13,55. Osim toga, Isus je nazvan sinom Marijinim, što je doista neobičan naziv, budući da se pripadnost sina uvijek veže uz ime oca (usp. Br 1,1-10; Mt 1,1-16 itd.). Štoviše, Marko ne ostavlja mnogo mjesta dvojabama ističući da je Isus „ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας,” sin Marijin, ali označen u grčkom jeziku određenim članom. Taj određeni član označava da Isus nije jedan između sinova, nego jedan jedini sin. Na koncu, u Iv 19,26-27 Isus, umirući na križu, ostavlja svoju majku ljubljenom učeniku. Ako je Isus doista imao braću u doslovnom smislu riječi,

ostaje nejasno zašto bi morao povjeriti svoju majku jednom od svojih učenika, a ne svojoj vlastitoj braći. Time bi sama braća prekršila židovski zakon kojim su obvezni brinuti za roditelje. Jedino razumno objašnjenje jest da Marijin jedini sin umire na križu, ali joj on ostavlja ljubljenoga učenika da se u njegovo ime brine za nju. Ovih nekoliko primjera dovoljni su da nam pojasne kolika je važnost odgovornog tumačenja Svetoga pisma. Nije dno tumačenje Svetoga pisma ne bi smjelo ignorirati crkvenu tradiciju, povijesnu pozadinu te način izražavanja ljudi toga vremena i kulture.

Bog u kojega ne vjerujem

Ne vjerujem i nikada neću vjerovati:

- u Boga koji traži da ga se ljudi boje
- u Boga vrača i čarobnjaka
- u Boga koji bi sprečavao ljudski razum u njegovu traženju
- u Boga koji bi postao monopol jedne Crkve, jedne rase, kulture ili kaste
- u Boga djeda koga se može iskorištavati
- u Boga komu ne bi trebao čovjek
- u Boga suca koji sudi uvijek sa zakonikom u ruci
- u Boga samotnika
- u Boga koji se može rastumačiti filozofijom
- u Boga koji priječi čovjeku da raste, da osvaja, da preobrazuje, da se razvija dotle da postane «gotovo kao Bog»
- u Boga koji od čovjeka, zato što vjeruje, zahtjeva da se odrekne da bude čovjek
- u Boga koji kaže «platit ćeš ti meni»
- u Boga koji se koji put kaje što je ljudima dao slobodu
- u Boga koji se zadovoljava da čovjek kleči čak ako i ne radi
- u Boga opijum za obnovu zemlje i nadu samo za budući život
- u Boga onih koji misle da ljube Boga zato što ne ljube nikoga
- u Boga komu se sviđaju oni koji uvijek govore «sve je u redu»
- u Boga koji opravdava rat
- u Boga koji daje prednost bogatima
- u Boga koji ne spašava one koji ga nisu upoznali, ali koji su ga željeli i tražili

- u Boga koji se zaručuje s politikom
- u Boga koji zemlju i stvari što ih čovjek voli uništava umjesto da ih preobrazi
- u Boga koji ne bi bio misterij, koji ne bi bio veći od nas
- u Boga koji bi zauvijek uništio naše tijelo mjesto da ga uskrisi
- u Boga za koga ljudi vrijeđaju ne po onom što jesu, nego po onomu što imaju ili predstavljaju
- u Boga koji ne bi bio ljubav i koji ne bi znao pretvoriti ljubav u ono što treba
- u Boga u kog se ne bih mogao pouzdati i onda kad zakažu sve nade...¹

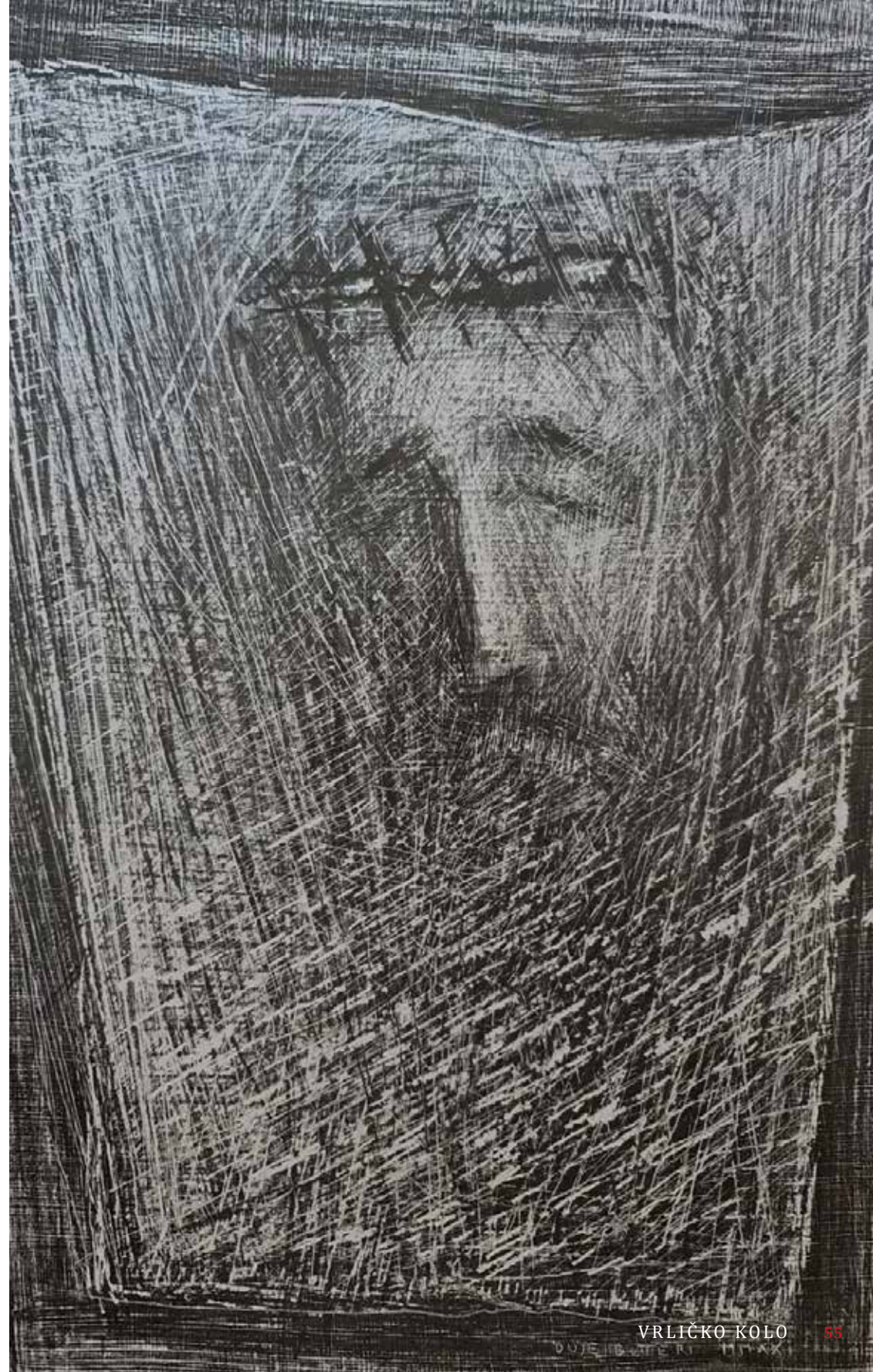
Isus nam je otkrio pravo Božje lice. U njemu smo prepoznali najhumanijeg čovjeka i pravoga Boga: po onome što je govorio, što je činio i po svemu što je za nas bio i što za nas zauvijek ostaje. Isus nas oslobađa krivih slika o Bogu što su ih ljudi stoljećima stvarali i ponovno stvaraju. Isus nam je otkrio najdublju istinu o Bogu i čovjeku:

Bog je Isusov Otac, Isus je Božji Sin koji je postao čovjekom da bismo i mi snagom njihova Duha mogli postati Božji Sinovi i međusobno Braća.

Naš Bog je Bog Isusa Krista. Naš Bog je ljubav.

„Kakav je tvoj Bog, takvi su i Tvoji međuljudski odnosi!“

¹ (Arias, J., Bog u kojega ne vjerujem, Izvori Istine, Korčula, 1970. str. 164-169)

Novost pred kojom se uvijek iznova u životu nađemo, ispunja nam srce nadom u dobro, ali i strepnjom pred onim čemu idemo ususret. Na početku nove godine, kada kao ljudi i vjernici stojimo pred novošću i pred brojnim pitanjima potrebni smo nade i ohrabrenja te stoga s Crkvom zazivamo pomoć s neba po poniznim i bezgrešnim rukama Svete Marije Bogorodice.

Prema Svetom pismu, kršćanska nada se temelji na Bogu, odnosno na Kristu, jedinoj sigurnoj nadi. Mesija, Sin Božji i Sin Čovječji, Spasitelj svijeta i jedini posrednik između Boga i ljudi temelj je i objekt kršćanske nade. Upravo zbog Krista, koji je došao na svijet po Mariji, i nju se, kako molimo u molitvi *Zdravo kraljice*, može nazvati nadom kršćana. Snagom božanskoga

majčinstva i sudjelovanjem u djelu otkupljenja Bogorodica Marija jača vjeru i obnavlja nadu u vječna dobra. Kršćanin koji promišlja o tom otajstvu prepoznaje u Mariji ženu okrenutu prema nebu, osobu koja nije sagnuta pod težinom grijeha i otvorenu za ljubav prema Bogu, čovjeku i svemu stvorenju.

U Mariji, Bogorodici, povijesnoj osobi nepodijeljena srca, kršćanska nada postaje ona koja se uzda u budućnost mira i pravde, sklada i bratstva. Marija, iako Bogorodica i Bezgrešna, nije slobodna od tegobnog iskustva patnje ljudskog življenja. I u takvim trenucima ona ostaje stamena u vjeri i nadi! Crkva nam Mariju postavlja za uzor i zagovornicu u nesigurnim predjelima ovoga svijeta. Marijin primjer i vjernost volji Očevoj progovara nam i snaži nas u svim našim poduhvatima i planovima. Marija nas uči da iz naše sadašnjosti i budućnosti nikada i nikako ne isključujemo Boga i njegovu svetu volju...

Marija je svojim *fiat* otvorila vrata svoga srca Božjem utjelovljenju i nagovijestila nadu palom čovjeku.

Po Mariji, naš Bog je postao jednim od nas.

On nije Bog pred kojim treba stajati u stavu ropske poslušnosti i straha od moguće kazne.

On nije Bog koji ispoljava svoju ljutnju i bijes suprotiva zlih.

On nije Bog koji dolazi u svijet riješiti sve naše probleme čudesnim zahvatima.

On je Bog koji objavljuje čovjeku ljubav Očevu. Ljubav za svakoga od nas.

On je Bog iz Betlehema (grada kruha). On je kruh kojim nam se hraniti i od koga nam je živjeti.

Naš Bog se proslavlja onda kada su odbačeni, marginalizirani, prezreni, udareni nepravdom, sretni i ispunjeni utjehom, radošću i nadom.

Naš Bog se raduje kada ga ljudi traže, kada ga žele susresti.

Bog i naša slika Boga, otvoreni su, o čemu nam govori i naše poimanje Boga koje nije jednako danas i prije 5 ili 10 godina. Bog je neizmjeran, a mi ga upoznajemo u mjeri u kojoj u poniznosti dolazimo pred njega i otvaramo se njegovoj milosti. Činimo to kako bismo onda u što većoj mjeri postajali svjesniji njegove prisutnosti u našem srcu i kako bismo ga, poput Marije, drugima donosili.

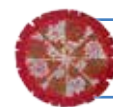
Evandeoski ulomak kod anđelova navještenja zaključuje *Marija koja u sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svome srcu* te joj biva jasnijim Božji plan kojem se je otvorila pristankom na ponudu uzvišene Božje ljubavi i volje.

U mjeri u kojoj otkrivamo Božji prst u

našim životima, u toj mjeri rastemo u spoznaji Božje ljubavi i brige za nas.

Pastiri su povjerovali anđelima, pohitili u Betlehem i tamo pronašli Majku i Dijete povijeno u jaslama. I ne samo to, oni su povjerovali u ono što im je rečeno o Djetetu. Da je On Sin Božji, Mesija, Spasitelj svijeta. Jedno je vjerovati da Bog postoji, što nužno ne uključuje napor vjere da mu izručimo sebe i svoj život, a sasvim nešto drugo je vjerovati Bogu, odnosno osloniti svoj život na Njega, živjeti s njim, u njemu i po njemu. Onaj tko svakodnevno u poniznosti srca stavlja u središte života Boga, taj kuša radost i srce ispunjeno nadom punom smisla.

Neka nas ta nada ispunja, a zagovor Svete Bogorodice prati, kako bi naša srca bila čista i ugrijana za Krista, da i mi poput Marije Bogorodice jedni drugima budemo donositelji Boga.

Moderni čovjek postao je čovjek slike. Svakodnevno pred našim očima preleti mnoštvo slika: na mobitelu, na TV-prijamniku i na drugim modernim uređajima. U zaglušujućoj buci i inflaciji riječi, pribjegavamo radije slici. Ona ne traži toliko napor. Osim toga, govori više od riječi i to u vrlo kratkom vremenu. Ona ima i boje. Da, slika nam je zato sve draža i draža!

Želio bih s vama podijeliti tri slike koje su mi se na osobit način, u jedno predbožićno vrijeme, urezale u emocionalno pamćenje i navele me na malo dublje promišljanje o

otajstvu čovjeka koje nam osvjetljava Dijete u jaslama, mali Bog Božić.

Prva slika: Pozvan sam u kino pogledati film koji je po Hrvatskoj i Europi prije nekoliko godina punio kina, a naslov mu je: "Najveći dar". Naslovni plakat uopće nije otkrivao o čemu je zapravo tamo riječ. Riječ je o filmu čija radnja donosi istinite priče ljudi koji su doživjeli strašne osobne i obiteljske tragedije, ali nisu dopustili da ih zarobi mržnja, osveta i da sami postanu zločinci i osvetnici. Umjesto da na doživljeno zlo uzvrate jednakom mjerom, pomognuti

Božjom milošću, odlučili su oprostiti onima koji su spoznali veličinu zla i kleknuli pred njih, raskajani tražeći od njih oprostjenje. Bog u betlehemske štalice, pred kojim svetih božićnih dana sagibamo svoja koljena, prosvijetlio ih je i pokazao da se mržnja pobjeđuje jedino ljubavlju, praštanjem i traženjem oprostjenja. Da mržnja i zlo nemaju posljednju riječ! I ono jako bitno, da je naš Bog, Bog koji spašava čovjeka.

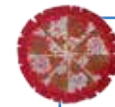
Druga slika: U Došašću, pozvan sam na božićnu predstavu koju su pripremili štitičnici ustanove za odrasle s posebnim potrebama. Riječ je mahom o štitičnicima od 18- te pa do 60-ak godina života. Svatko od njih ima svoju dijagnozu, svoju obiteljsku pozadinu, svoju osobnu povijest i svoj doživljaj svijeta u kojem žive pa tako i sliku samoga Boga. Svi oni, bez obzira na svoju dijagnozu, ograničenje i stanje, te večeri su nam darovali toliko spontanosti, iskrenosti, veselja, prave božićne radosti! Nevjerojatna je energija koju oni imaju u sebi, a mi za njih kažemo da su s "posebnim potrebama". Oni, doduše, imaju svoje posebne potrebe, ali nisu ni za jednu od njih odgovorni. I takvi, s "posebnim potrebama", poručili su tako snažno te večeri brojnom gledateljstvu, svojim roditeljima, rodbini, skrbnicima i prijateljima, čega smo svi skupa toliko potrebni. Za čim tako duboko čeznemo, a nerijetko se ne usuđujemo to pokazati. Podsjetili su nas kako je lijepo biti "dijete", biti razigran, spontan, ne bojati se pokazati blizinu i emociju. Oni su nam pokazali širinu svog nevinog srca... I zato je lijepo sve više oživljavati naš drevni hrvatski običaj kolendanja i radost Božića podijeliti s drugima. Dopustiti sebi biti poput djeteta koje nema ništa, ali nam daruje sve: osmijeh, iskrenost i iskonsko veselje. I stoga nije ni čudo da je naš veliki pjesnik Tin Ujević zapisao: „Velik sam bio, dok sam bio dijete!“ Dijete u betlehemske štalice podsjeća nas da se ne bojimo biti poput djece,

iskreni, da ne tražimo jeftina opravdanja za ono loše što, barem ponekad, učinimo. Da stvari nazovemo svojim imenom i da nam iskrenost bude put ka autentičnom, istinitom životu, jer to je jedini način da u svom srcu očuvamo radost i mir Boga Božića koji nam ih, na koncu, jedini može darovati.

Treća slika: U božićno vrijeme, boraveći u SAD-u, pozvan sam od nekolicine naših ljubaznih Hrvata na ručak. Ručak je bio fantastičan, a društvo jako ugodno! Nakon toga, pošli smo na kavu i to u jedan novi predio grada, s velikom ponudom raznovrsnih svjetskih kava. I dok smo čekali našu specijalnu kavu, pogled mi se zaustavio na dvije kutije s novcem, napojnicom za tamnošnje uslužne i ljubazne konobare. Točnije, pogled mi se zaustavio na natpisima koji su stajali na kutijama. Na jednoj je pisalo: *Ja volim božićne pjesme*, a na drugoj: *Moja duša je crna kao noć i ja mrzim božićne pjesme*. Zastao sam nad drugim natpisom koji me je, moram priznati, zaprepastio i potaknuo na dublje promišljanje. Pomislio sam da autor tog natpisa možda nije ni slutio koliko je istinu izrekao, a zapravo samo želeći ispasti *cool!* Poruka s te kutije, u kojoj je na sreću bilo manje novca, šalje jasnu poruku: onda kada neodgovornim životom dopustimo da u našoj duši nestane svjetla i postane mračno, u stvarnoj smo opasnosti i zaista smo ugroženi do te mjere da se naviknemo na tamu i počinjemo mrziti Svjetlo.

Svjetlo koje dođe na svijet u božićnoj noći, dolazi kako bi nas prosvijetlilo i obasjalo naša srca, put kojim nam je ići i na kojem možemo susresti sebe i svoga Boga i u svoje srce povratiti mir i radost za kojima toliko žudimo.

Tri slike, podsjećaju nas i potiču da na tom putu prizovemo kao naše suputnike: praštanje, djetinjstvo jednostavnost i poniznost. Isto ono čime je obilovala sveta Nazaretska obitelj.

Vjernici kao građani nebeskog grada i izazov naviještanja evanđelja u gradskim sredinama

dr. sc. Tomislav Zečević

Prije nego li dođemo do govora o važnosti same gradske terminologije u Bibliji i važnosti njene primjeni u današnjici, naglasit ćemo kako Biblija često govori o gradu budućnosti, što se prije svega odnosi na konačnu budućnost, tj. na posljednja vremena (eshaton) i na nebesku egzistenciju. U Svetom pismu, budući grad je zamišljen kao novi nebeski Jeruzalem koji predstavlja konačni cilj egzistencije svakog vjernika te se nameće kao savršeni primjer preobraženog novog neba i nove zemlje posljednjih vremena u kojima vlada potpuna jednakost svih sugrađana.

U židovskim predajama i Starom zavjetu, spomenuta se slika budućeg nebeskog grada odnosila na novi preobraženi i spašeni Izrael te na intimno zajedništvo s Bogom. Slika budućeg grada uvijek je bila vezana za zemaljski grad Jeruzalem za koji se je vjerovalo da je sveti grad jer u njemu, točnije u jeruzalemskom Hramu, prebiva Božja slava i sami Bog. Stoga su pobožni Izraelci prebivanje u tom budućem nebeskom gradu shvaćali kao nagradu za vjerno izvršavanje Božjih zapovijedi na zemlji.

U kršćanskoj predaji i u Novom zavjetu, osobito u kasnijim spisima koji su napisani pod utjecajem grčko-rimske kulture, terminologija (budućeg) grada postaje jedna od najistaknutijih metafora koja opisuje savršenu nebesku egzistenciju u vječnoj nebeskoj domovini. Osim što govori o vjerskim stvarnostima na jedan preneseni način, ova terminologija istovremeno progovara o otajstvu i identitetu same Crkve, koja je shvaćena ne samo kao zemaljska institucija već i kao nebeska

stvarnost. Novi zavjet donosi zanimljivi materijalni opis savršenog i potpunog zajedništva s Bogom, tj. Kraljevstvo nebesko (osobito u Evanđeljima) te konačno opis proslavljene Crkve kao Božjeg grada-države na nebesima. Iz ovoga zaključujemo da budući nebeski grad predstavlja konačni cilj zemaljske Crkve, čiji članovi već sada uživaju blagodati građanstva u toj nebesko-zemaljskoj zajednici. Iako je metafora grada izrazito prisutna u Poslanici Hebrejima i Otkrivenju, ipak je pripadnosti Crkvi i privilegij imanja njenog građanstva najjasnije i najupečatljivije izražen u Poslanici Efežanima, u kojoj čitamo: „Tako dakle više niste tuđinci ni pridošlice, nego sugrađani ste svetih i ukućani Božji nazidani na temelju apostola i proroka, a zaglavni je kamen sam Krist Isus. U njemu je sva građevina povezana i raste u hram svet u Gospodinu. U njemu ste i vi ugrađeni u prebivalište Božje u Duhu“ (Ef 2,19-22).

Općenito govoreći, razvoj gradske i građanske terminologije kroz cijelo Sveto pismo znatno je doprinio dubljem razumijevanju posebnog kršćanskog identiteta i pripadnosti Crkvi kao Božjem stvorenju i kao živoj zajednici vjernika u kojoj svi imaju jednako dostojanstvo i zajedništvo u Kristu. Ovakav slikoviti, a opet zorni način govora, koji je utjecao na generacije kršćana, ne gubi svoju aktualnost niti u sadašnjici Crkve i njenom poslanju. Upravo kako je u Novom zavjetu, osobito u Djelima apostolskim i pavlovskim poslanicama, jasno prikazana presudna uloga gradske sredine za masovno širenje kršćanstva, kojem je istina pogodio visoki stupanj

društvenog uređenja Rimskog Carstva, tako se i danas grad pokazuje kao plodno tlo za širenje novih kršćanskih pokreta i specifične kršćanske duhovnosti. Važnost grada i urbanih središta za povijesni razvoj kršćanstva može se povezati s današnjom činjenicom da je grad opet postao i sve će više u budućnosti postajati temeljno i presudno mjesto nove, tj. prve evangelizacije društva i pojedinca.

Svakako ne smijemo zaboraviti da je gradska sredina uvijek posebno izazovna zbog svoje društvene slojevitosti, uključujući potencijalne podjele na bogate i siromašne, domaće i doseljenike te sve raširenije elemente multikulturalnosti i multi-religioznosti. Osim toga, urbani gradski život često plaća cijenu nagle prenapučenosti i užurbanosti koja vodi ka gubitku osjećaja za zajedništvo i pripadnost, koji u konačnici rezultira gubitkom općeprihvaćenog zajedničkog identiteta.

Međutim, upravo u takvom svjetovnom građanskom načinu života, koji nas može dovesti do osjećaja izgubljenosti, nailazimo na sve veću pojavu istinskog traganja za smislom i za pripadnošću koja će nam pružiti sigurnost i stabilnost. Upravo takvi procesi predstavljaju priliku i postaju plodno tlo za ponovno ili prvotno otkrivanje svoje istinske i spasonosne pripadnosti Kristu i Crkvi, a sve učestalije i za prvi pravi navještaj Evanđelja.

Primjer jednog istinski urbanog misionara koji je znao uhvatiti se u koštac s izazovima navještaja i gradskim sredinama jest sveti Pavao koji je istovremeno posjedovao rimsko građanstvo, helenističko obrazovanje u gradu Tarzu (današnja Turska) te farizejski odgoj u gradu Jeruzalemu. Sve ove tri bitne sastavnice njegovog života i identiteta formirali su jedan otvoreni kozmopolitsko-urbani način razmišljanja i prije svega djelovanja. Pavlova pripadnost

trima kulturama pomogla mu je doprijeti s evanđeoskom porukom u različite gradske sredine (izuzev Atene) u kojima bi malo koji kršćanski misionar imao uspjeha. Uzmimo samo primjer bogatih i velikih gradova kao što su Korint (današnja Grčka) i Efez (današnja Turska), koji su zbog svoje društvene, religiozne i etničke raznovrsnosti zahtijevali izuzetan misionarski napor. U tom smislu, Pavao je bio i ostao vizionar te evangelizacijski uzor koji je dobro poznao prednosti i nedostatke gradske sredine te ih znao upotrijebiti i oplemeniti za potrebe širenja Evanđelja.

Apostol naroda znao je da budućnost Evanđelja počiva u gradu, koji ne prestaje biti jedno izrazito izazovno mjesto za naviještanje Radosne vijesti zbog susreta različitih kultura i subkultura. Međutim, ovakav izazovan kontekst naviještanja pokazao se jednom od prednosti kršćanstva koje je, unatoč povremenim zaprekama kroz povijest, pokazalo visok stupanj otvorenosti prema raznim kulturama. Susret kršćanstva s različitim kulturama najbolje je izražen pojmom „inkulturacije“, koji označuje prilagođivanje Evanđelja matičnoj kulturi u kojoj se ono naviješta, uz istovremeno usađivanje kršćanskih vrednota. Duh Evanđelja i vjera u Krista zapravo nas potiču cijeniti sve ono što je dobro, istinito i plemenito u jednoj kulturi, povezujući specifično kršćanske i društveno uvjetovane vrijednosti u jedinstveni evanđeoski sustav vrijednosti, a opet nastojeći u tim misionarskim naporima ostati vjerni Duhu Evanđelja i vjere u Krista, ostati vjerni Bogu i čovjeku.

Stoga, dok zajedno iščekujemo novo nebo i novu zemlju, budući nebeski grad Jeruzalem iliti Božji grad-državu, nemojmo misliti da se ovdje govori samo o metaforama, o prenesenom načinu govora. Zapravo, radi se o činjeničnoj stvarnosti koja nam govori da je sadašnjost i budućnost evangelizacije upravo

u gradu, što od Crkve i samih evangelizatora zahtijeva veći stupanj prilagodbe ovoj specifičnoj ubrzanom i brzo promjenljivoj sredini. Možemo čak govoriti o urbanoj evangelizaciji koja uključuje poznavanje i poštivanje posebnih zakonitosti i procesa gradskog načina života i funkcioniranja. Naravno, pritom trebamo biti opreznih pri izricanju ovakvih stavova i primijetiti da urbani način života i razmišljanja sve više prodire u ruralne seoske sredine, tj. barem u ona sela koja uspijevaju preživjeti postojeći trend centralizacije i migracije stanovništva u gradove. Ono što možemo s velikim stupnjem sigurnosti ustvrditi jest da se ton i dinamika evanđeoskog navještaja već odavna kreira u gradovima. Ovakvo mišljenje temeljimo na činjenici da se upravna i administrativna središta biskupija nalaze upravo u većim gradskim sredinama i to najčešće u samom središtu grada. Međutim, kada govorimo o tradicijskom prijenosu i praktičnom iskustvu življenja kršćanske vjere, opet dolazimo do izazovnih okolnosti ili čak otežanih prilika urbanog okružja. U tom smislu, govorimo o ubrzanom i slojevitom načinu življenja koji je isprepleten borbom za preživljavanjem usred rastuće skupoće i nesigurnosti života u gradu te utrkom za materijalnim uspjehom koja ne ostavlja puno prostora za Boga i za kršćanske vrijednosti.

U konačnici, specifičnost urbanog modela naviještanja ili urbanih okolnosti naviještanja koje susrećemo i izvan gradova, sastoji se u njegovoj slojevitosti i dvostrukosti. Naime, s jedne strane, uzimajući u obzir kršćanske korijene naše nacionalne i europske kulture, možemo govoriti o re-evangelizaciji (ponovnom navještaju). S druge strane, promatrajući pojedinca koji u svom osobnom životu nije imao prilike upoznati istinsku poruku Evanđelja, možemo isto tako govoriti o prvoj evangelizaciji.

POUČNO

Janusz Korczak

Janusz Korczak umro je sa 200 djece u plinskoj komori, držali su ga za ruke do kraja. Bio je liječnik i vojnik, ali ponajviše pedagog. Cijeli život posvetio je djeci. Nije ih napustio ni kada su došli najteži trenuci. S njima je otišao u smrt, iako su ga nacisti neposredno prije ulaska u vagone prepoznali i ponudili mu poštedu pod uvjetom da napusti djecu, a on je to odbio. Ova herojska gesta imala je veliki utjecaj i na mnoge naciste.

U mnogim svjedočanstvima ponavljaju se isti događaji - nasmijana djeca koja hodaju s Januszem i veselo pjevaju. Władysław Szpilman napisao je da su djeca bila odjevena u najbolju odjeću i bila radosna jer su bila uvjereni da idu na selo, a na čelu kolone bio je dječak koji je svirao violinu. Korczak je u naručju nosio dvoje najmlađih. Posljednje putovanje iz Doma za siročad opisao je i pjesnik Władysław Szlengel u jednoj svojoj pjesmi.

*“Danas sam vidio Janusza Korczaka,
Dok je hodao s djecom u posljednjem maršu,
A djeca su bila svečano odjevena,
Kao za nedjeljnu šetnju parkom.
Janusz Korczak hodao je naprijed
Gole glave, očima bez straha,
Jedno dijete ga je držalo za džep,
Dva mališana držao je u rukama.”*

Tijekom svoje karijere Janusz Korczak ponavljao je deset važnih odgojnih načela:

1. Ne očekujte da će vaše dijete biti ono što vi želite da bude. Pomozite mu da postane sobom, a ne tobom.
2. Nemojte tražiti od djeteta da vam vrati za sve što ste učinili za njega. Dali ste mu život, kako bi vam se odužio? Jednog dana ono će dati novi život, a njegovo dijete još jedan.
3. Nemojte se istresati na dijete zbog vaših problema, da ne biste u starosti jeli suhi

kruh. Kako si namjestite krevet, u takvom ćete krevetu spavati.

4. Ne gledajte na njegove probleme s visine. Život daje svakome prema njegovoj snazi, a možete biti sigurni da mu je jednako teško kao i vama, a možda i teže jer još nema dovoljno životnog iskustva.

5. Ne ponižavajte ga.

6. Ne zaboravite da su najvažniji susreti čovjeka susreti s djecom. Pridajte im više pažnje - nikad ne znate koga susrećete u djetetu.

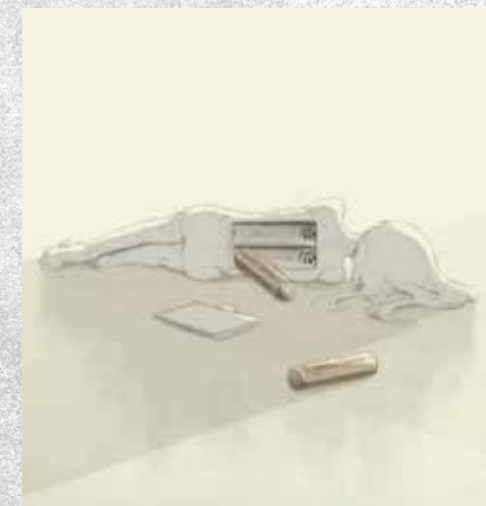
7. Ne zamarajte se ako ne možete učiniti nešto za svoje dijete. Samo zapamtite: za dijete nije učinjeno dovoljno ako nije učinjeno sve što vam je bilo moguće.

8. Dijete nije tiranin koji će preuzeti vaš cijeli život. Nije to samo meso i krv. Ono je dragocjen biser koji vam je darovan da zapali novi oganj u vašem životu. Ono je plod ljubavi majke i oca, u kojima neće rasti “vaše”, “vlastito” dijete, već duša povjerena vama na čuvanje.

9. Naučite voljeti i cijeniti tuđu djecu. Nikada im ne činite ono što ne biste učinili svome.

10. Volite svoje dijete takvo kakvo je - netalentirano, neuspješno, odraslo. Uživajte s njim i radujte mu se! Trenuci s djetetom blagdani su koje još uvijek imate.

Priradio: Ivan Režić

Odmori, zaslužuješ to!

Ne moraš raditi sve za druge, ne moraš biti najbolji roditelj, najbolji radnik u firmi, biti u vrhunskoj formi...

Kad se tvoje tijelo umori, malo će se ljudi sjetiti što sve činiš.

Daj sve od sebe za druge, ali ne zaboravi ni na sebe.

Učini nešto i za sebe, radi ono što voliš, šetaj, idi u park, posjeti kino, spavaj, pazi na sebe, voli se i učini nešto od srca samo za sebe.

Briga za druge je lijepa, ali ako ne brineš o sebi, tko će to učiniti?

Djeca će odrasti, posao će uvijek pronaći zamjenu, kuća će se opet zaprljati, ali za sebe nećeš imati drugu priliku...

Odmori se, zaslužuješ to.

Stjepan Ivan Horvat

Pjesmice vrličkog kraja

Igrala bi kozica koja ima roge,
kamo l' ne bi curica koja ima noge.

- Dođi dragi doveče, biće vruće pogače,
ispekla je nana ima misec dana.

Zapisao: fra Ivan Režić

Mudre izreke u vrličkom kraju

Šta ko dilja, pridanj pada.

Utijalo je vrime. (Smirilo se vrime.)

Bog im aka doša. (Bog ih u njihovoj namjeri
spriječio.)

Okretati vodu na svoju žlibu. (Raditi samo za
svoju korist.)

Rani tići odliču. (Kad se nešto radi na
vrijeme, to urodi plodom.)

Čista zlata rđa se ne vata. (Onoga tko je
dobar ne može ništa i nitko učiniti lošim.)

Šta nemaš ne traži, šta nemaš ne kaži.

Ko zlo radi o sebi će ga izmirit.

Šta priđe priko devet zubi, to je otišlo priko
devet ljudi.

Dosta muke i truda čovik imade, dok odgoji
čeljade.

Pametnu ne treba sticat, luda ne treba žalit.

Od lude prasice ljudi i kezmići.

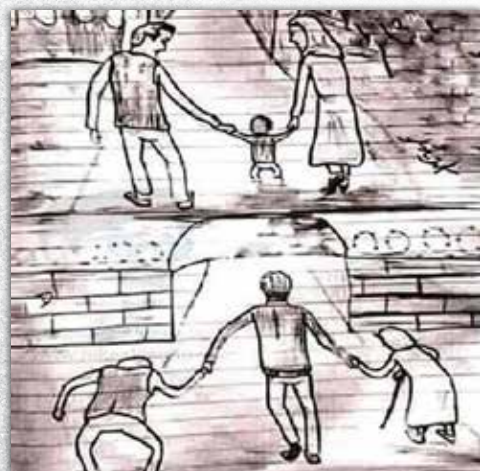
Konja klipom, a vola mitom.

Majka zagrmi k'o grom, a smiluje se ka Bog.

Nad sunce nema svitlosti, a nad majku nema
milosti.

Ko se tuži, taj se ruži. (Jadujući se drugima
u konačnici u njihovim očima gubimo
poštovanje.)

Zapisao: fra Ivan Režić

Ojkavice

- Bura puše mećava se sprema,
ajme onom ko u kući nema.

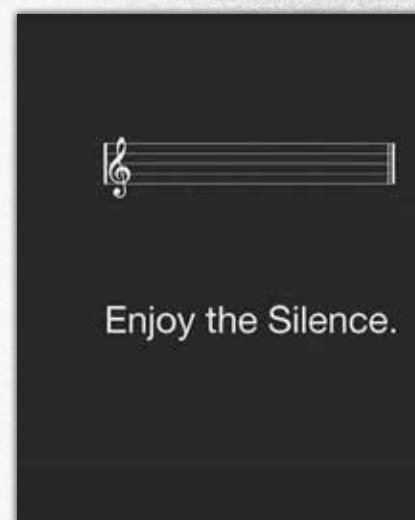
- Oj, Svilajo ne daj magli na se,
kud mi draga bile ovce pase.

- Sad se cure udaju na rate,
tri miseca pa se kući vrate.

- Mogu pivat', imam zdrava pluća još
me drži varenika vruća.

- Zapivajmo drugarice moja,
dogodine ko zna di će koja.

Zapisao: fra Ivan Režić

Izrazi u vrličkom kraju

Rokelj ili brišim - namotani konac

Kal - žulj

Andać - popudbina (hrana kad se ide kopati i sl.)

Adet - običaj

Lešterada - daske kojima se zagradi nešto (vinograd, vrt i sl.)

Takum - *Ona je udana u takum* (u dobru bogatu kuću)

Mesojeđa - razdoblje od Božića do poklada
Postojala je duga i kratka mesojeđa.
Tri napovidi su se činile do Poklada (3 nedilje).
Ženilo se od prije Božića do Poklada.

Neće upokor (nije poslušan/na)

Laćugica - škrta vlaka, pričošak u kojem ima i kamena, ali se ipak orala i obrađivala

Oplaze - dio zemlje u vrh i u dnu njive koji se obavezno orao

Alček/ci - su nadmeni ljudi koji se bahate, nametljivi te se istresaju na druge

Nabaslija - sinonim alčeku

Kinjiti se - mučiti se priko načina

Utoman je - uzalud je

Lašnje - lakše

Klašnje - nosila za nošenje mrtca u stara vrimena

Zeman - vrime (stara prošla vrimena)

Zapisao: fra Ivan Režić

Zlatna pravila - zlata vrijede

Ako otvoriš, zatvori!

Ako upališ, ugasi!

Ako otključaš, zaključaj!

Ako slomiš, priznaj!

Ako ne možeš popraviti, pozovi onoga tko može!

Ako pozajmiš, vrati!

Ako je nešto vrijedno, čuvaj!

Ako uprljaš, počisti!

Ako se poslužiš, vrati na mjesto!

Ako je tuđe vlasništvo traži dozvolu za korištenje!

Ako nešto ne znaš pitaj, pouči se, ili se kani toga!

Ako nije tvoja briga i posao, ne postavljaš pitanja i ne budi znatiželjan!

Zajmila veljača od ožujka osam dana

Baka imala svoje kozice i jarčiče. Odgojila već velku jarad i ona se sili, ponosna i puna sebe prkosi veljači pa veli: „Šta će meni velja. Veljaj ti veljaj, al nećeš moji jarčiča ni od pedlja roščića“. A veljača zajmila od ožujka osam dana pa udri kišom, snijigom, krupom... Odnijoi belaj i baku, kozice, jarčiče i roščiče. To je ostalo u pripovijetki stari baba i ljudi, da je tako to završilo.

Kazivala: Bosa Režić
Zapisao: fra Ivan Režić

Proja (kuruznica)

Kiša pada kukuruzi rastu, bit će proje za sivatove moje.

Način priprave: Umijesi se kukuruzovo brašno, kapula, žmare (čvarci) i sol na isti način kao kad se želi umijesiti kruh. Tako umiješeno tijesto preporuča se peći ispod peke. Proja bude gotova otprilike za 30-ak minuta, ovisno o jačini temperature.

Jede se sama ili s različitim mliječnim proizvodima (skuta, kiselo mlijeko, sir...).

Djeca su voljela proju, osobito zimi kad bi zapadao snijeg, a ukućani se požele brze i ukusne hrane.

Može se pripremati i u štednjaku i ne brinite se ako se osipa dok ju lomite, baš takva i treba biti.

Uslast!

Zapisao: fra Ivan Režić

RAZGOVOR S REDOVNICOM VRLIČANKOM S. CECILIJOM MILKOVIĆ

Ni mi se danas ne smijemo bojati ni izazova, ni kritika, ni progona ako im je razlog naš radikalni, svjedočki, proročki život kojim smo korektiv našem vremenu Razgovarao: fra Ivan Režić

Župa Vrlika ponosi se s 15-ak živućih redovnica, rođenih u vrličkom kraju ili od tamo podrijetlom. Jedna od njih je i s. Cecilija (Ivanka) Milković iz Družbe sestara Klanjateljica Krvi Kristove, crkvena glazbenica, negdašnja redovnička poglavarica i ravnateljica Zaklade „Marija de Mattias“.

Sestro Cecilija, najprije nam se ukratko predstavite. Rođeni ste na Maovicama, a onda Vas je put vodio dalje. Kamo?

Da, rođena sam na Maovicama 1952. godine. Otac je 'trbukom za kruhom' stigao u Bihać. Mnogi mladi Dalmatinci u to su vrijeme bolji život potražili redovito u Slavoniji. Nas je očito Gospodin želio u Bosni, tada mnogima nepoznatom podneblju, a dugo gledanom s predrasudama. Kad je dobio stalan posao otac je iz Maovica doveo majku, mene i mlađeg brata. Bilo mi je tada pet godina. Sestra je rođena u Bihaću. Susjedi su nam većinom bili muslimani. Suživot je bio s osobitim poštivanjem vjerskih i nacionalnih razlika. Znala sam reći da svoje susjede nikad ne bih mijenjala. Neki su bili prisutni na slavju mojih doživotnih zavjeta. Kroz cijelu osnovnu školu jedini katolici u razredu bili smo jedan dječak i ja. U starijim razredima, znajući da idem na vjeronauk, često su mi ostala djeca postavljala vjerska pitanja. Znam da su moje odgovore sa zanimanjem slušali.

U Zagrebu sam kao aspirantica završila gimnaziju i srednju glazbenu, a potom druga dva stupnja formacije u Bosanskom Aleksan-

drovcu gdje je bila kuća novicijata. Obitelj je živjela u Bihaću. Za vrijeme Domovinskog rata roditelji su ostali dok su brat i sestra s obitelji na čudesan način izišli iz okruženog Bihaća. Sad žive u Zagrebu. Majka je umrla 2002., a otac je, nakon prodaje kuće u Bihaću, živio s bratom u Zagrebu i preminuo u 93. godini života.

Kada ste i kako odlučili postati redovnica i koje osobe su Vam na osobit način bile na poticaj kod stvaranja te odluke?

Svaki redovnički poziv je milost koja se očituje u duši na različite načine. Iako je najčešće nerazumljiv, djeluju kao neka privlačna sila koja daje snagu za odaziv. Živjela sam u kršćanskoj obitelji gdje je majka bila primjer vjere i požrtvornosti. Život franjevačke župe sv. Ante Padovanskog bio je dinamičan s različitim sadržajima za djecu i mlade, vjeronauk je bio neizostavan. Župna knjižnica nam je bila dostupna, a predlagali su nam se sadržaji prikladni za našu dob. Čitala sam dosta, oduševljavala se za misije u Africi, već molila za crnčiče kojima bih mogla jednom doći. Možda je ovakvom razmišljanju i oduševljenju doprinijelo i samo okruženje u kojem sam živjela, izazovi multinacionalne i vjerske sredine. Već sam tada tražila kako nakon igre okupiti vršnjake muslimane da im govorim o Isusu jer ga nisu poznavali.

U pastoralu župe radile su sestre Klanjateljice angažirane u sakristiji, vjeronauku, liturgijskom pjevanju, u kuhinji. Nas djecu su, svaka na svoj način, pratile s ljubavlju,

zanimale se za nas, igrale se s nama, pripremale priredbe. Oduševljavale su me svojom radošću i otvorenošću. Vjerujem da je sve to bilo tlo koje je Bog pripremao da bi moje zvanje donekle sazrelo. Kažem 'donekle' jer sam molbu za ulazak u formaciju poslala nakon završene osnovne škole. U to vrijeme su djevojke u samostan dolazile redovito s 15 godina. U sazrijevanju odluke bilo je prepreka koje sam morala nadvladati. Napose je moja odluka bila teška za oca. Iznosio mi je svoje činjenice, ali me nije izričito odvrtao tijekom moje formaciji, no pri svakom sam susretu vidjela suze u njegovim očima. Mudrost je to ljubavi koja ne želi stati na put svoga djeteta iako mu se čini da ga gubi. Tijekom života sve je došlo na svoje mjesto. Obitelj se je uvjerila da su me „dobili“ na drugi način, pratila sam rađanja i odrastanja, s njima gradila i selila, ne financijskim sredstvima, nego blizinom, savjetom i povezivanjem s drugima.

Kako to da ste odabrali baš tu zajednicu i recite nam nešto o svojoj Družbi?

Rekoh da su u župi djelovale sestre Klanjateljice, druge redovničke zajednice nisam ni poznavala. Tijekom godina otkrila sam još neke detalje Božje niti kojom je vodio moj život prema zajednici Klanjateljica. Doista ne postoji slučajnost. Na zidu crkve koja je bila preuređena gospodarska zgrada, uz podij za pjevače uporno sam gledala veliku sliku časne sestre pod križem. Među sestrama, koje ispod nje kleče tražila sam kojoj od njih pripada slika. Tek sam kasnije otkrila da je to bila slika utemeljiteljice sv. Marije De Mattias. Stan u kojem smo živjeli bio je preko puta osnovne škole, a kasnije i glazbene koju sam pohađala. Bila je to nacionalizirana zgrada škole sestara Klanjateljica. Za njezin povrat sam se borila u vrijeme moje službe provincijalke. Bezuspješno, ali smo uspjeli dobiti 60 kvadrata, uz plaćanje najamnine, gdje smo oformili knjižnicu 'Sveti Josip'. Njome, na neki način, nastavljamo svoju prisutnost na prosvjetnom i kulturnom području grada

u kojemu je sada tek 5% Hrvata. Da, tako tijekom života otkriješ nit kojom Bog vodi tvoj život. Po njoj prepoznajem da je Bog mene odabrao i htio baš u ovoj Družbi koju doista volim. Njezina karizma uključuje sve one kockice koje je milost slagala u mome mladom životu.

Družba je nastala 1834. u Acutu (Italija). Istovremeno nastaje kontemplativna zajednica u Švicarskoj. Radi progona za vrijeme Napoleona morale su preuzimati apostolska djela u školama i ispunjavati uvijek nove uvjete okupatora kako bi opstale. Godine 1847. ujedinjuju se sa zajednicom u Acutu. Regija (Provincija) Zagreb nastaje iz ovog korijena. Iz Austrije 1879. sestre dolaze u Banja

Luku, opustošenu i osiromašenu nakon pada turske vlasti. Grade veliki samostan i crkvu te osnivaju sirotišta, vrtiče, škole. Zajednica ima brojna zvanja, a progonom nakon Drugog svjetskog rata Bog se poslužio da se zajednica proširi i na druga mjesta i kontinente.

Gdje sve djeluju vaše sestre, koliko Družba trenutno broji redovnica, imate li podmlatka i u čemu se sastoji posebnost vaše Družbe?

Plodno razdoblje početaka na našim prostorima s aktivnostima na prosvjetnom području završava nakon Drugog svjetskog rata kad nam je oduzeta gotovo sva imovina, škole i kuće. Sestre nastavljanju život i poslanje unutar svojih samostana i usmjeruju se prema župama u kojima osnivaju nove zajednice, rade kao vjeroučiteljice, sviračice, domaćice i u zdravstvu. Od 1963. djeluju u Australiji među hrvatskim iseljenicima.

Dolaskom demokracije omogućena su različita druga djelovanja. Domovinski rat prekida i ovo razgranato apostolsko djelovanje. Sestre su protjerane iz nekih mjesta te odlaze u druga, uglavnom ratom razorena, bude nadu i zajedno s narodom stvaraju novu budućnost. Neke zajednice su zatvorene radi smanjenog broja sestara. Područje

djelovanja Regije Zagreb danas obuhvaća Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, Australiju, a 5 sestara različite službe vrše u Rimu. Srednja dob Regije od 156 sestara je visoka. Mnoge smo u 'penziji', ali ne u mirovanju, svaka sestra do kraja, prema svojim mogućnostima, ostaje aktivna na različitim područjima. Službe radno sposobnih sestara su u domaćinstvu zajednica, prosvjeti i odgoju (vrtići, škole i fakulteti), u župnom pastoralu (vjeronauk, sakristija, liturgijsko sviranje i pjevanje), u zdravstvu, uredima, u vodstvu naših projekata i zajednica.

Šezdesetih godina prošlog stoljeća bilo je plodno vrijeme duhovnim zvanjima. Danas ona stagniraju u svim redovničkim zajednicama. Zadnjih godina redovito smo imali po jednu ili dvije djevojke u formaciji. Prošle godine nas je Gospodin ugodno iznenadio i pridružilo nam se 6 djevojaka koje su sad u formaciji. Djevojke su sa završenim studijem, radnim i različitim životnim iskustvima, otvorene za novi put koji su odabrale. Nadamo se da će Gospodin po njima nastaviti djelovanje naše zajednice u novim izazovnim vremenima koja su pred njima.

Praksu internacionalnog novicijata, koji traje dvije godine, započeli smo 2020. u

Rimu. Iskustvo internacionalnosti, upoznavanje različitih mentaliteta i kultura u kojima se utjelovljuje karizma Klanjateljica je donekle imperativ vremena, a put je većem upoznavanju i zbližavanju, rekla bih i boljem razumijevanju karizme koja je u centru duhovnosti Crkve.

Krv Kristova prolivena za naše spasenje uključuje svakoga čovjeka i sve stvoreno. Živjeti tu karizmu znači imati nove oči kojima gledaš svaku osobu u njezinu dostojanstvu, u njezinoj vrijednosti po Krvi Krista koji sve ljubi do prolijevanja krvi, po svom uskrsnuću osmišljava naše boli i patnje. Iz ovakvog promatranja Božje ljubavi izvire oblik i žar naše molitve i kontemplacije, našega zauzimanja za 'dragoga bližnjega' kako je govorila Utemeljiteljica, u svim vremenima i mjestima, u svim prilikama i neprilikama. Siromasi imaju privilegirano mjesto u našem pristupu čovjeku kojemu smo usmjerene našim djelovanjem i poslanjem.

Klanjateljice Krvi Kristove danas djeluju na svim kontinentima (Afrika, Azija, Europa, Amerika) podijeljene u 8 Regija (Tanzanija, Indija, Italija, Zagreb, Poljska, Schaan-Lichtenstein, Brazil, SAD). Pojedine Regije osnivale su zajednice u drugim područjima i državama koje dijelimo na 'Misije' i 'Osnutke'. Mi smo međunarodna apostolska zajednica, danas je u svijetu oko 1.100 sestara. Živimo intenzivnu međusobnu komunikaciju koja nam pomaže „doći do veće jasnoće apostolske vizije“ (Konstitucija) u odgovoru na potrebe vremena u kojemu živimo.

Vi ste i crkvena glazbenica. Gdje ste sve do sada bili na službi?

Prema glazbi sam bila usmjerena već u Bihaću, a nastavila u Zagrebu. Nakon gimnazije i srednje glazbene završila sam Institut za crkvenu glazbu. Na području struke radila sam na nekoliko župa. U Banja Luci sam vodila našu privatnu glazbenu školu koja je bila dosta cijenjena radi kvalitete rada. Osnivala sam i vodila katedralni zbor u Banja Luci, koji je djelovao do početka rata. Kraće

vrijeme djelovala sam i u 4 zagrebačke župe. Za vrijeme službe u tajništvu banjalučkog biskupa mons. Franje Komarice vodila sam liturgijsko pjevanje u katedrali i bila svjedok posljedica rata s progonom katolika, a nakon njega, težine života malog stada, 'ostatka ostataka'. Služenje u vodstvu zajednice, na neki način, odvojilo me je od glazbe iako je ona uvijek dio mene. Kad je potrebno, veseli me svaka mogućnost da se uključim u vođenje liturgijske glazbe. To sam mogla i u službi odgojiteljice naših mladih generacija jer je liturgija važan dio našega redovničkog života, ali i života Crkve.

Iza mene je više od 10 godina iskustva rada u svim fazama redovničke formaciji, koje je ponajviše bilo vrijeme moje osobne formacije. Iskustvo susreta s borbama i radostima duša koje se žele predati Bogu izaziva divljenje i snažan osjećaj odgovornosti. Pred borbom i radostima u usmjeravanju puta prema predanju Bogu svake mlade osobe stojiš kao pred tajnom. Ona te snažno približava Bogu koji jedini poznaje dubine svakog bića.

Među inim odgovornim službama u svojoj Družbi bili ste i poglavarica Regije Zagreb. Koje još regije postoje, uz našu Zagrebačku i kako je to biti poglavarica?

Ovo što rekoh za formaciju još je izrazitije u službi vodstva cijele Regije. Osjećaj ljudske nemoći pred zadatkom pomaže suodgovornost, princip koji živimo u zajednici i za zajednicu. Na to nas Družba potiče i mogu reći da smo toga sve svjesnije. Kao u svakoj službi postoje trenuci radosti i tjeskobe, ali ponajviše iskustvo istinitosti one Isusove „niste vi mene izabrali nego ja izabrah vas i postavih vas da rod donosite“. Upravo Kristov poziv svaku od nas drži i osposobljava za zahtjeve redovničkog poziva, kako u poslanju tako i u životu zajedništva. Svaka sestra je pozvana donositi rod vjere i ljubavi u predanju Bogu, ali se on uključuje u zajedničku riznicu karizme s našim djelovanjem i svjedočenjem Božje ljubavi do prolijevanja krvi. Sve to

usmjeravati je zadatak vodstva, a može ga ostvariti jedino snagom Božje pomoći i svjetla.

Kako u Crkvi tako i u našoj zajednici naglašava se važnost odgovora na potrebe vremena. Mogu posvjedočiti da se one same nameću, samo ih valja prosuđivati u duhu karizme i na njih odgovoriti. Projekti koje kao Regija danas ostvarujemo upravo su odgovor na potrebe koje smo osjetile nakon Domovinskog rata. Sestre su istjerane iz dva velika samostana koja su prenamijenjena za bolnicu i starački dom vojsci i stanovništvu Republike Srpske. Vraćeni su nam devastirani 2000. godine. Nismo se vraćale jer je u međuvremenu za starije sestre sagrađen samostan u Ivancu kod Varaždina. Vraćene kuće smo obnovili i započeli projekte na korist svim ljudima, bez obzira na nacionalnu i vjersku pripadnost. U Aleksandrovcu (BiH) osnovali smo Centar za odvikavanje od ovisnosti "Marjanovac", a u Novoj Topoli biljnu ljekarnu "Karmela". To je naš doprinos boljem suživotu na tim prostorima pa i putu do većeg mira.

U vrijeme Domovinskog rata u Okučanima kod Nove Gradiške dijelile smo sudbinu s izbjeglicima iz 130 mjesta BiH i Hrvatske. Potrebu i osmišljenu prisutnost vidjele

smo u osnivanju Doma za starije i nemoćne. Osim pružanja usluga uz uočljivi, rekla bih, karizmatički pristup korisnicima, Dom je inicijator većeg broja aktivnosti u župi i gradu. Dom sam vodila četiri godine i raduje me njegovo postojanje i njegova sve veća kvaliteta i potreba.

Naši životni prostori kao svako naše djelovanje nisu svrhom sami sebi. Zato u dijelu naše kuće u Zagrebu (Miramarska) dajemo mogućnost smještaja siromašnijim studenticama. Dovršenjem kuće i proširenjem prostora bit će povećan kapacitet smještaja.

U posljednje vrijeme aktivni ste u vođenju Zaklade „Marija de Mattias“ kao njena ravnateljica. Kaže se da zaklada „Marija De Mattias“ smjera humanitarnim i socijalnim djelovanjem te zauzimanju za solidarnost, pravdu, ljubav i mir u društvu, težeći unapređenju ljudskog i kršćanskog dostojanstva svakog čovjeka u društvu, a osobito ranjivih skupina. Uspijevate li u tome i na koji način?

Dio navedenih projekata koje sam za vrijeme služenja Regiji osnovala, dodijeljeni su mi da ih i ostvarujem. Zaklada je osnovana 2007. godine, a vodim je zadnjih 6 godina. Njezinim osnivanjem htjeli smo u institucionalnom ustroju zaklade, na neki način ujediniti cje-

lokupno naše djelovanje na socijalnom, humanitarnom i karitativnom području. Zaklada je registrirana pravna osoba koja se nužno uklapa u okvire djelovanja zakladništva što daje veće mogućnosti stjecanja sredstava putem donacija pravnih i fizičkih osoba, kao i raspodjelu istih. Statutom i pravilnicima su određeni ciljevi kojima ona ostvaruje svoju misiju težnje „unapređenju ljudskog i kršćanskog dostojanstva svakog čovjeka u društvu, a osobito ranjivih skupina.“

Djelatnosti kojima Zaklada ostvaruje svoje ciljeve su: pružanje potpore mladima u školovanju kroz stipendije studentima iz Hrvatske i BiH, financijska i materijalna pomoć obiteljima u potrebi, programi integracije osoba s invaliditetom, ostvarivanje različitih preventivnih programa. Zahvalna sam Bogu da s relativno malim fondom možemo učiniti dosta toga. Zaklada doista daje mogućnost za mnogovrsna zauzimanja za potrebite. Dva usporedna pravca djelovanja Zaklade, stjecanje sredstava (komunikacija s podupirateljima i donatorima) i različite aktivnosti, zahtijevaju dosta vremena i energije. Zaklada aplicira na različite natječaje, napose Grada Zagreba, dio je Foruma zaklada „Za Dobrobit“ pa je i u tom smislu uključena u zajednička traženja i ostvarivanja ciljeva na širem planu.

Koristim priliku pozvati moje zemljake, u Hrvatskoj i izvan nje, da se uključe u podupiratelje Zaklade. Svaki kršćanin bi trebao imati oblik iskazivanja djelotvorne ljubavi, ne samo u svom uskom krugu nego i na širem planu. Sa Zakladom „Marija De Mattias“ to možete ostvariti sigurni da će vaša veličnost dotaknuti i doista pomoći onima kojima je pomoć potrebna. Na web stranici Zaklade (www.zaklada-mdm.hr) možete naći informacije o oblicima i načinu uključivanja i upoznati djelovanje Zaklade.

Biti vjernik kršćanin u 21. stoljeću nije nimalo lako. Kako gledate na današnji svijet s njegovim izazovima, na ulogu Crkve i napose redovništva u njoj? Odgovara li

zahtjevima, je li dovoljno proročansko i kakvo bi po vama trebalo biti?

Naše vrijeme s brzim promjenama, napretkom tehnike i svih mogućnosti je na poseban način izazovno. U njemu je teško prepoznati istinitost činjenica, namjera i motiva, dobro od manje dobra. U takvom svijetu Crkva treba imati jaču vezu s Duhom Svetim, oslušivati njegova nadahnuća. Ona je božanska i ljudska. Ovaj ljudski dio mogao bi evanđeosku poruku relativizirati prihvaćajući kompromis sa svijetom. Redovništvo je dio Crkve pa može upasti u istu opasnost. Redovništvo, napose apostolski redovi imaju veliku ulogu i u Crkvi i u društvu. Ono je djelovanjem uključeno u društvena zbivanja, izazov mu je i mora biti korektiv. Svjedočanstvom života redovnici su pozvani i moraju biti proročka prisutnost, „davati obrazloženje nade koja je u njima“. Nakon II. vatikanskog koncila bilo je manjih stranputica i ponovnog vraćanja, traženja puta vraćanju izvorima. Danas su nam, upravo radi izazova suvremenog i globaliziranog svijeta ti putovi možda jasniji. Milim da se svaka redovnička zajednica trudi otkriti i živjeti svoje karizmatičko poslanje. To je zapravo trajni zadatak redovništva. Ono je prvenstveno u obnovi zajedništva i vjernosti Kristu, a onda djelatnosti, ma kako velike i značajne bile. Naše Konstitucije potiču da „na druge više utječemo svjedočenjem Bogu posvećena života, negoli onim što činimo ili govorimo“. Ne smijemo biti sasvim zadovoljni, trajno obraćenje je naš put. Povijest Božjega naroda u Starom i Novom zavjetu svjedoči o važnoj ulozi prorokā, koji prvenstveno životom pozivaju na povratak Bogu. Oni su život davali vršeći ovo svoje poslanje. Ni mi se danas ne smijemo bojati ni izazova, ni kritika, ni progona ako im je razlog naš radikalni, svjedočki, proročki život kojim smo korektiv našem vremenu.

Što biste poručili djevojkama koje razmišljaju o duhovnom pozivu?

Ako razmišljaju o pozivu znači da je Bog djelatlan u njihovim srcima. Kao kršćanke neka

promišljaju kako usmjeriti život i živjeti istinske vrijednosti koje će usrećiti njih i njihove bližnje. Svaki poziv, i redovnice i majke je svet, jer i po jednom i drugom surađujemo s Bogom u stvaranju boljega svijeta. Dobro je da djevojke slušaju svoje srce, potraže savjet, upoznaju dostupne im redovničke zajednice. Razlučivanje uključuje spoznaju i razlikovanje gdje osobu vodi srce i Božji duh.

Onima koje osjete da ih privlači redovnički život poručila bih, iz svoga iskustva, da budu hrabre, s jasnim motivima i odlučne u odazivu. Ponajprije su prisutni strahovi – hoću li moći odgovoriti na zahtjeve i izazove redovničkog života? Doista, ljudima je nemoguće, ali je Bogu sve moguće. On je onaj koji osnažuje našu vjernost, naše slabosti pretvara u jakost, naše darove umnaža i dijeli. Često je prisutan strah da u samostanu gubimo nešto od nas samih i od života. Naprotiv, Bog kad zove ništa ne oduzima, samo još dodaje. Stoga predati Bogu svu svoju osobu, svoju budućnost znači očekivati ugodna i manje ugodna iznenađenja, izazove. Upravo po njima Bog za opće dobro otkrije, iskoristi i ostvari sve potencijale duha i naravi koje je položio u svaku osobu pa i u posvećenu. Poslanje svake posvećene osobe je nešto prelijepo, obogaćuje nju samu, zajednicu, Crkvu i društvo. Zato djevojkama koje snažnije osjećaju poziv poručujem neka se hrabro odazovu i krenu u ovu životnu avanturu s Kristom. Nije važno što to svijet ne razumije. Važno je da se one s ljubavlju, spremnošću i povjerenjem odazovu, a svojim životom s Kristom i za Krista će uvjeriti sebe, obitelj i svijet da redovnički život ima svoju ljepotu, smisao i nezamjenjivu ulogu u stvaranju boljeg društva. Naša sv. Marija De Mattias je još u svoje vrijeme za poslanje sestara Klanjateljica rekla da „svojim životom doprinosimo onom lijepom poretku stvari u svijetu koje je Sin Božji došao uspostaviti u svojoj Krvi“. Predivno, zar ne!

Što biste poručili našim obiteljima i starijima?

Kriza vrednota u suvremenom svijetu po-

najviše dotiče obitelj. Nije u pitanju, kako se često čuje u medijima, zastarjelost njezina tradicionalnog oblika već se postavlja u pitanje njezina prirodna i božanska odrednica. Uz krizu obitelji kao nukleusa povezana je cjelokupna kriza društva, a onda i pogled na vrijednost i dostojanstvo života.

U ovakvoj situaciji kršćani imaju veliku i odgovornu ulogu. Kristova radosna vijest donosi novo svjetlo na vrednotu života i njegovog usmjerenja prema vječnosti. Ona je put proturječnosti svemu što se protivi životu. A biti u proturječnosti sa 'suvremenim' tekovinama nije lako. Krist je rekao „u svijetu imate muku, ali hrabri budite - ja sam pobijedio svijet“ (Iv 16,33). Hrabrost za život po Evanđelju obitelj može dobiti po zajedničkoj molitvi i sakramentima, odgoju djece, ponajprije, svojim primjerom. Odgoj uključuje posvećivanje vremena djeci i davanje odgovora na njihova pitanja, napose kad su zbunjena obzirom na ono što im se nudi u školi i u medijima, a razlikuje se od onoga što im vi kao roditelji prenosite. Vi dajete smjer odgoju svoje djece, a vi im zasigurno najviše želite sreću, napredak, zdravlje duha i tijela, zaštitu od svih negativnih utjecaja koji bi ih mogli krivo usmjeriti.

Struktura suvremene obitelji značajno se promijenila u odnosu na protekla desetljeća. Obitelji se uglavnom osamostaljuju te su vrlo rijetke višegeneracijske obitelji. Ne treba govoriti koliko bezuvjetna ljubav bake i djeda znače za odgoj djeteta, a i pomoć roditeljima na mnogim životnim područjima.

Starije osobe sa svojim životnim iskustvima su veliko blago za društvo. Radi slabljenja fizičkih snaga još važnija im je podrška, ali i vrednovanje i zahvalnost. Odnos prema starijima u društvu nije na dovoljno visokoj razini. Očekuje se da stavovi kršćana i u ovim odnosima budu evanđeoski – poštivati vrijednost života, ne po učinkovitosti, nego po njegovu dostojanstvu.

U našem Domu za starije i nemoćne "Dragi bližnji" djelatnicima sam često znala

reći: „Vaša briga za ove starije osobe neće biti kvalitetna ukoliko ih ne gledate kroz njihovu ljudskost, njihov doprinos obitelji i društvu, njihov istrošeni život. Poslušajte strpljivo njihova iskustva i zavolite njihove duše.“ Narušenog zdravlja su, ali uvijek brižni za svoje obitelji. Sve njihove molitve su usmjerena za blagoslov njihove djece. Sami naglašavaju da im je najpotrebnija lijepa riječ, toplina i zanimanje. Papa Franjo u svojoj poruci o starijima daje jednostavan recept: „Ne napuštajte ih. Iskoristite inovativnost ljubavi, zovite ih, šaljite poruke, saslušajte ih, posjetite, zagrlite“.

Vjerujem da sa zanimanjem pratite događanja u rodnom kraju. Dolazite li ponekad u Vrliku i kakve Vas uspomene vežu uz rodne Maovice i naš živopisni vrlički kraj? Koje su Vam slike iz ranog djetinjstva ostale upečatljive?

Ne mogu se baš pohvaliti da redovito pratim događanja, ali me obraduje neki lijepi događaj o kojem možda slučajno čujem ili pročitam. U Vrliku rijetko dolazim jer mi je rodbina po majci u Solinu i u Splitu. S njima redovito komuniciram i godišnje ih posjetim. Svaki posjet Maovicama na mene ostavi duboki dojam. U meni ožive uspomene koje me, u usporedbi sa sadašnjim stanjem, pomalo i ražaloste. Bez putova, struje, vode, telefona bogatstvo su bile obitelji s brojn timerom djecom, ljudi radišni, veseli, s karakterističnim nadimcima. Danas svi resursi postoje, a u Maovicama puno manje stanovnika, većinom starije dobi.

Život je učinio svoje, no uspomene su ostale kao nutarnje bogatstvo koje nitko ne može uništiti. Puna dva mjeseca školskog 'raspusta' mi djeca redovito smo boravili na Maovicama. U vrijeme srpanjske žetve gledala sam žene gotovo cijeli dan sagnute sa srpom u rukama. Znalo se točno, pa i dan, kad žetva pšenice počinje i završava, koliko dana treba za pojedino polje i ekipa susjeda i prijatelja se seli na drugu lokaciju. Mi djeca bismo trčkarali po strništima, poma-

gali vezati snopove, prebaciti ih na magarce i od jara ih tjerati do kuće. Djed je imao magaricu koja nas je živcirala, jer kad stane nema sile i šibe koja bi je pokrenula. Na *guvnu*, po razasrtom klasju tjerala sam konja (*paripa*) u krug oko osovine. Koje sreće kad je dignuta slama i pokazalo se zrnje pšenice koje smo kupili u vreće. S bakom sam išla po suho lišće, **šušan** za pod krave. Dala mi je primjerenu vrećicu, a ja ponosna kao da sam skupila za pokrit cijelu štalu. Piti kišnicu bila nam je jedina pokora pa bi se obradovali kad bi došla voda s nekog bunara ili izvora u stijeni. Jutarnje umivanje polijevanjem iz *bukare* nam je bilo drago i zanimljivo, a znali smo štedjeti vodu kako bi baka što rjeđe na leđima nosila *vučiju* s vodom. Poseban dan bila je nedjelja. Svi ustaju na vrijeme, a nitko sata nema. Žene i djevojke peglaju robu peglom ispunjenom žarom. Krećemo niz stjenovito brdo, sa svih puteljaka pridružuju se misari iz Gornjih i Donjih Maovica uz pozdrav 'valjen Isus'. Pred panoramom Vrlike svi pozdravljamo Gospu i točno na vrijeme stižemo na misu. Nakon mise redovito svi igraju kolo. U povratku, čini mi se 2 sata hoda, ide i staro i mlado, uz pjesmu i smijeh, bez ljutnje i uz **šalu** na svoj račun, vidno zadovoljni, nitko zadihan. Ma nešto što ti ostaje tako živo, neizbrisivo utisnuto u sjećanje. Nije to samo nostalgija, nego neka radost i zahvalnost Bogu za iskustvo kršćanskog života i pečata s kojim su mnogi otišli u svijet i zasigurno svjedočili vrijednosti koje obogaćuju.

Kažu da godinama uspomene oživljavaju, postaju svježije. Morat ću ovdje stati jer bi bilo još puno detalja.

Draga s. Cecilija, hvala Vam na odvojenom vremenu za naš župni list "Vrličko kolo" i Bog Vas poživio!

Hvala na prilici za ovaj presjek moga životnog puta i obnovu uspomena koje su mi uvijek drage. Božji blagoslov neka bude sa svim Vrličanima i Maovičanima i njihovim potomcima, gdje god bili.

UMJETNIČKI KUTAK

Ojkavice

Zapisala: Katica Kevo rođ. Milković

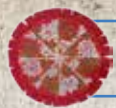
Pišem pismo tinta mi se proli
daleko je onaj kojeg volim
Dođi dragi i sinoć si bio
pod prozorom cigaretu ostavio
Sinoć kasno prozor zatvarala
pod prozorom svjetlo ugledala
To je bio moj zeleni bore
doša da mu otvorim prozore
Ja upita svojeg milog brata
bi li dragom otvorila vrata
Brat mi nema odgovorit kada
čekaj seko kazat ću ti sada
Seko moja to je volja tvoja
ti otvori ako ćeš i troja
Ne voli me starog lole tata
što ja nisam od roda bogata
Nije ljubav narasla na grani
već na srcu i na lijevoj strani
Oj ljubavi nesretna sam bila
kad sam tebe dragi zavolila
Jesi znao da sam ja sirota
sirotu je varati grijota
Oj ljubavi da si navri bora
i bor bi se osušiti mora
Svak ljubuje ja ljubovat neću
ko ljubuje taj gubi i sreću
Selo moje vragu nevaljade
nit ja oću nit lole imadem
Lolo moja zaboravi pute
raspao si cipelice žute
Džaba ti je da raspadneš troje
kad te ne voli srce moje
Bože mili i Bože jedini
ovu tugu s moga srca skini
Selo moje vodi brigu svoju
ne bojte se za udaju moju

Selom idem selo više na me
što zavoli jedinog u nane
Moj dragane lipo li ti stoji
karirana košulja u boji
Sjećaš li se dragi od davnina
ljubujemo od rani godina
Sjeti se za naše voljenje
ubilo te sa neba kamenje
Moj dragane žao mi te žao
vojnički te kaiš opasao
Imam dragog al mi nevaljade
prodat ću ga ko mi dinar dade
Meni dragi svake mane naša
on je bliđi neg caklena čaša
Moj dragane janje kod ovaca
ne pij vina ne troši novaca
Piva ptica i oko nje žica
dođi dragi sad san čobanica
Zelenkada od tri četiri lista
ovde pjeva zava i nevista
Zeleni se u bašti salata
neka Srba ja ću za Hrvata
Što ću Bože od nemila lole
nemilo se volit ne more
Kiša pada šljive opadaju
crne mi se oči dopadaju
Majko moja ja san tvoja duša
ne daj mene gdje raste grabuša
Na Mavicom duboka je dola
tu je moja odgojena lola
Ispred moje kuće livadica
a preko nje telefonska žica
Mene dragi telefonski javlja
da se naša ljubav ne ostavlja
Ja malena učila sam školu
pa sam znala prevariti lolu

Džaba mali gimnazija tvoja
prevari te pučka škola moja
Varala sam osam momaka
još su osan da se znade ko sam
Ja varala i more mi biti
drugarice pomogni mi i ti
Misliš da si za me jedan lole
moj sokole još me četiri vole
Bijeli papir i olovka žuta
dosta me je naplakala puta
Dobar mali cijelo selo kaže
što god rečem sve materi kaže
Lolo moja moj zeleni bore
ja bi za te priplivala more
Volim biti brata svoga sluga
nego onom s kim se selo ruga
Volim biti djevojka poštena
neg budali tri mjeseca žena
Gledala san kroz zelene drače
kako dragi tuguje i plače
Lolo moja moje zeleno voće
tvoja nana dotaricu oće
Dote nemam obitelj mi sprema
moj nevene tako je kod mene
Meni moji dva dinara dali
ne bi li me dotaricon zvali
Dotarice udaje te dota
mene moja pamet i ljepota
Nisam lijepa al sam umiljata
pa me vole dva rođena brata

Moj dragane đavole garavi
ja zbog tebe školu zaboravi
Pjesmo moja ko u kalendaru
sve o meni i mom bečaru
Moj dragane jabuko sa rasta
što te nana rodi budalasta
Svekrva mi našla devet mana
a ja njoj da nije iščešljana
Svekrvice lipo se uredi
kad ja dođem visit ćeš o gredi
Mene moja svekrva ne voli
činit ću joj sina da oboli
Blago travi koja se ne gazi
i djevojci koja na se pazi
Moj dragane ko ti kosu redi
na njoj ostaše moji pogledi
Ode moje što je najmilije
u Njemačku preko Austrije
Ja vesela niko ne osića
došlo pismo od mogega cviča
Za dolare Amerike cile
ne bi svoje ostavila vile
Ne čuje se pisma od momaka
u Njemačku primami ih marka
Moj dragane tamo u daljini
vuče li te srce domovini
Što pivate kad pivat ne znate
poslušajte onda zapivajte
Oću pivat i oću galamit
nema toga ko će mi zabranit
Moj dragane golopere žuti
ja te volim majka ti se ljuti
Moj dragane đavole i vraže
ko ti moje dogovore kaže
Od auta ja najvolin fiću
od momaka Ivicu i Miću
Moj dragane ja te neću kleti
vriđali te bolnički kreveti
Što se ono na gradini sjaje
meni dragi ogledalo daje
Neću dragi ogledalo tvoje
to je bilo drugarice moje

Nostalgija

Tu, pored tebe sam rođen,
tu pored tebe počeli su moji prvi koraci,
tu pored tebe ja sam srce jednoj ženi dao,
tu pored tebe pali su moji prvi cjelovi...

Al' Česmo moja, život me odnio dalje,
daleko od tebe i rodnog kraja,
tamo gdje se nebo sa zemljom spaja,
tamo gdje tuga jača je od boli.

Nakon trideset ljeta tuge,
vraćam se Česmo tebi i rodnom kraju,
da ispunim davnu želju svoju,
da kraj tebe pustim suzu koju.

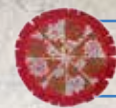
S izvora tvog bistrog da napijem dušu svoju,
a prohujale godine, ni mladost ja vratiti ne mogu,
sjećanja nikada ne blijede na davnu ljubav jednu.

Vrlička žena

Ako te neka tuga svlada,
ako u srcu osjetiš da si tužan i sam,
svrati prijatelju u ovaj mali raj,
tu kraj izvora Česme nećeš biti sam.

Ako si gladan, nahranit će te ona,
ako si žedan, s izvora dat će ti vode,
ako te neka ljubavna tuga mori,
ona je tu da ti sa srca trudne
želje skida i svu ljubav da.

Ti Vrlička ženo, što takneš
rukom pretvaraš u zlato,
ti Vrlička ženo, što pak'o pretvaraš u raj,
tu kraj tebe, ja više nisam sam.
Svrati prijatelju u ovaj mali raj.

Sjećanje na Cetinu

na rodni kraj djetinjstva moga
sjećam se Cetine, njezinih ljepota,
negdje plitka, negdje duboka,
bila i ostala izvor života.

Hladna, bistra, ponegdje tiha, vijugava,
ponegdje brza i bučna, i tako teče, teče,
dok naraštaji odlaze, a ona je vječna
I nikad prestat neće teći.

U pohodu vrličkom kraju

Kada krenem ka Vrličkom kraju,
Dalmaciji mome zavičaju,
zrake sunca mene obasjaju,
nešto lijepo u meni se rodi,
sjećanje me u djetinjstvo vodi.

Lagan vjetar cvrkut ptica nosi,
sve se blista na jutarnjoj rosi.
Miris smilja opija mi dušu,
kamen sivi u meni oživi.

Pogled šetam, sjećanja naviru,
sve je isto al' žamora nema,
kuće prazne te po koja duša,
ni laveža, ni pastira nema,
a diple su davno utihnule.

Dok oblaci naziru se sa juga,
na povratak obuze me tuga.
Rođen ovdje, došao izdaleka,
Slavonija mene uvijek čeka

*Vime traži
mala njuška*

U pojati suva trava miriše,
i posljednji otkos je pao,
maštajući dođe mi sve više,
pišući ne znam di bi stao.

I tako se sitim jedne noći,
kraj sedamdeseti u sri zime,
baba se sprema u podrum poći,
da vidi kakvo je u magarice vime.

Na šporetu ispod zidnog sata,
oprani kumpiri se gule,
tek što je baba otvorila vrata,
u podrumu je ugledala malo pule.

Na nogama stoji k'o baletan na ledu,
mladi Sivac odati uči,
mater ga liže k'o da je u medu,
ljubeći, izgleda k'o da ga muči.

A, on se ne opire,
na nogam se ljuljuška,
baba se vratila ispeć kumpire,
vime traži mala njuška.

*Da je meni kroz
Džemaruše proć*

Da je meni kroz Džemaruše proć
Povri polja, vijugave jaruge
Mila moja tebi doć
Kraj zadruga u zagrljaj drage

Da te vidim,
ne znam šta bi da
Ispod Glavice u ladu
Samo tebe ljubim ja
Ti mi daješ novu nadu

Da je meni priko Džemaruša sić
Do Progana, prvi kuća
Nako muški tebe dić
U zagrljaj punih pluća

Da je meni Džemaruše obić
Sist na kamen ispo rasta
Mila moja tebi prič
Nema kraja moja mašta

Da je meni na Džemaruše stić

*Gledam konja na
koricama bilježnice*

Gledam konja na koricama bilježnice
Ko Maćko u vršaju u punom kasu
Na guvnu žito, pivaju tice
Na Vrtlini kokoši pasu

Vedro nebo litnji dan
Ispod orasa priprema kreće
Ko da se u kazalištu igram
Zlatnim klasjem punim vriće

Odvezani snopi tople zrake kupe
Ko uzburkano more na pučini
Čekaju da konjske kopite lupe
Udar potkove ozvanja u daljini

Maćko ima svog druga
Sivac je odma do njega
Oko stožine njihova pruga
Did ih goni, dobro i uprega

Tako u krug po sto puta
Onda sljedi počinak u ladu
Odmore nekoliko minuta
Dok zob iz zobnice izvađu

Sve dok vršaj ne pritraju kraju
Puni pota ispo grive
Golopiraju i ne staju
Milka viče dođi Ive

Uzmi ovu sitnu slamu
Ko balini zrna se rasula
Daj mi onu grabovu granu
Da pometem zrna cila

Volin Split

Volin Split
Kad sunce grane
Galebova jata
Na sve strane

Volin Split
Danju i noću
Legende i boeme
Šušur i samoću

Volin Split
Šotovoće klapa piva
Ponoćno sunce
Nad Marjanom sniva

Volin Split
Kad kiša lije
Od svetog Duje
Lito nam se smije

Volin Split
Kad vitar puše
Bura i Jugo
Ljuljaju duše

Volin Split
Torcidu kad navija
Za Hajduka se živi
Kad gubi i dobija

Volin Split
Sve kvartove u gradu
Laganu šetnju
I trideset u ladu

Volin Split
Radi se kraće
Majica na špaline
Šugaman i na Baće

Volin Split
Znam kako svi dišu
„Pomalo stari“
Odnija vrag prišu!

Vrlička nošnja

Veseli sklad i raskoš boja
 Ramena divojačka i iskićeni krožet
 Lagani korak vile
 Iglica i strpljivost, izvezle čaroliju
 Čija li je, Bože moj?!
 Kradom je gledam
 Ajde u kolo pa je zabaci!

Niz leđa marama joj cvitna
 Ovit struk tkanica krasi, a moj dugi pas
 Šarena pregača, svaka na svoj šest
 Nježnost i nevin pogled, lice joj boja
 Ako me opet pogleda, bit će samo moja

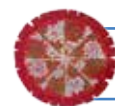
Majka kaže udaji se

Majka kaže udaji se:
 Udat ću se ali ne znam di ću,
 na Uništa nigdi ništa,
 a Cetina prazna vričetina.
 Ježeviću u slipiću,
 u Kosore di ćeš gore,
 a Vinalić tuđe polje.
 U Garjaku nesritnjaku,
 na Mavice duga strana,
 tu mi neda moja nana.
 Podosoje lipo voće
 zovi curu svaka oće...

Zapisaio: Ivan Režić

IZ POVIJESTI VRLIKE I VRLIČKOG KRAJA

Priredio: Fra Ivan Režić

Staru crkvu Gospe od Ružarija opisao je godine 1709. u vizitacijama splitski nadbiskup Stjepan Cupilli, a na njenom je mjestu godine 1753. izgrađena, za župnikovanja fra Franje Teste, nova koja je vremenom propala. Današnja crkva Gospe od Ružarija izgrađena je na mjestu starije 1876. godine, a posvećena je tek 1898. U to vrijeme izgrađen je i vrlo lijepi mramorni barokni oltar, na kojem je postavljena Gospina slika u pozlaćenom baroknom drvenom okviru (Gospa od Ružarija) iz 18. stoljeća, dar Vrličanina fra Filipa Grabovca (1697.-1749.). Crkva je kasnije popravljana, osobito 1958. godine. U nišama, na trijumfalnom luku, su kipovi sv. Ane i sv. Ante, a na pobočnom zidu je ukrašena niša s kipom presv. Srca Isusova. Godine 1936. crkvu je oslikao akad. slikar Vlado Marjanović. Slike su, međutim, dignute kod obnove unutrašnjosti godine 1961., kada je akad. slikar Bruno Bulić ukrasio u tehnicu sgrafitu zidove crkve simbolima otajstva krunice, a na pobočnom zidu naslikao je u kazeinu sliku: sv. Nikola Tavelić zaštitnik hrvatskog naroda. U crkvi se do Domovinskog rata nalazila slika Gospe od Ružarija, rad Celestina Medovića, nestala tijekom okupacije Vrlike (1991.-1995.).

Unutrašnjost crkve je od 1991. do 1995. devastirana, što uključuje i priličnu devastaciju glavnog oltara. Nažalost, zbog nedostatka financijskih sredstava, do danas se nisu izvodili ozbiljniji radovi na obnovi oltara, osim nabavljenih vratašca na tabernakulu i restaurirane slike Gospe od

Ružarija. U planu je obnova oltara i povratak slike Bruna Bulića prekrivene bojom, prilično oštećene tijekom Domovinskog rata.

Izvori:

- Franjevačka provincija Presvetoga Otkupitelja (šematizam), Kačić, Split, 1979.
- Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja (shematizam), Kačić, Split, 2007.

Dobri otac fra Ante Antić u Vrlici

Priradio: Fra Ivan Režić

Dobri otac Ante Antić, časni sluga Božji (16. 4. 1893. - 4. 3. 1965.)

Fra Ante je rođen 16. travnja 1893. na Prviću, otočiću šibenskog arhipelaga, u mjestu Prvić-Šepurina. Roditeljima, ocu Tomi i majci Tadi r. Vlahov, bio je šesto od desetero djece. Pri sakramentu krštenja dobiva ime Ante-Marko. Krsno ime Ante dobio je u čast sv. Antuna Padovanskog jer su se njegovi roditelji najvjerojatnije zavjetovali sv. Anti u pogibeljnoj oluji koja ih je zatekla na moru. Odlučili su "ako se

spase i Tada (majčino ime) rodi zdravo dijete, zvat će se Ante i ako bude volja Božja postat će svećenikom njegovog reda". I dista, vođen željom postati fratar i svećenik, Ante dolazi 5. kolovoza 1905. u Franjevačko sjemenište u Sinj. Nekoliko godina kasnije ulazi u novicijat Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja na otočiću Visovcu i oblači odijelo sv. Franje. Krhkog zdravlja, no žive i gorljive vjere, nastavlja svoj put prema svećeništvu kao student filozofije u Franjevačkom učilištu u Zaostrogu, a potom kao student teologije na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj. Dana, 29. srpnja 1917., u crkvi sv. Lovre u Šibeniku zaređen je za svećenika. Zatim ga uprava Provincije imenuje za podmagistra, a istom odredbom postaje i učiteljem novaka. Nedugo zatim imenovan je magistrom klerika (bogoslova). Ovu odgovornu službu obavlja od godine imenovanja do 1946. u Makarskoj, a u Zagrebu od tada do 1956. U Zagrebu, u samostanu Majke Božje Lurdske, živio je svetačkim životom revno vršeći svoj redovničko-svećenički poziv kao odgojitelj te neumorno ispovijedajući i duhovno savjetujući svećenike, časne sestre i ostale vjernike. Za kratko vrijeme postaje traženi ispovjednik i duhovni vođa. Umro je na glasu svetosti u samostanu Majke Božje Lurdske 4. ožujka 1965. U istoimenoj crkvi, u kriпти, nalazi se njegov grob na koji dolazi mnoštvo vjernika, svjedočeći o brojnim zadobivenim milostima po njegovu zagovoru. Osobito je bio odano pobožan Mariji, stavljajući sebe i svoj život u njezine majčinske ruke i žarko želeći suobličiti se Kristu. U tijeku je proces za njegovo proglašenje blaženim. Fra Ante je zavrijedio biti počašćen naslovom časni sluga Božji i za njegovo proglašenje blaženim potrebna je službena potvrda jednog

čuda po njegovu zagovoru. Molimo mu se i mi da nas zagovara pred Bogom i da nam isproui čvrstu vjeru i pouzdanje u Boga i zdravlje duše i tijela!

Fra Ante Antić na oporavku u Vrlici 1924. godine

Vrlika je i među fratrima Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, uz to što je u njoj nekoliko godina bilo predsjedništvo, slovila i za poželjno lječilište za sjemeništare, bogoslove i svećenike. Između inih koji su povremeno dolazili u Vrliku, bio je i o. fra Ante Antić, časni sluga Božji. Fra

Vicko Kapitanović piše: «U 1924. Antićevo se zdravstveno stanje pogoršalo. Vjerojatno je zbog toga predavanje ascetike preuzeo fra Roko Rogošić. Antić je u kolovozu pošao u Vrliku na oporavak, ali mu je zdravstveno stanje još neko vrijeme bilo nestalno i tek se u rujnu malo poboljšalo. (...) Provincijala je potanko obavještavao o svom zdravstvenom stanju i svojim nakanama, a onda se početkom listopada vratio u Makarsku (...)»¹.

¹ V. KAPITANOVIĆ, KRISTU SUOBLIČEN. Život i vrline fra Ante Antića (1893-1965), Katolički bogoslovni fakultet-Vicepostulatura, Split-Zagreb, 2004, str. 74-75.

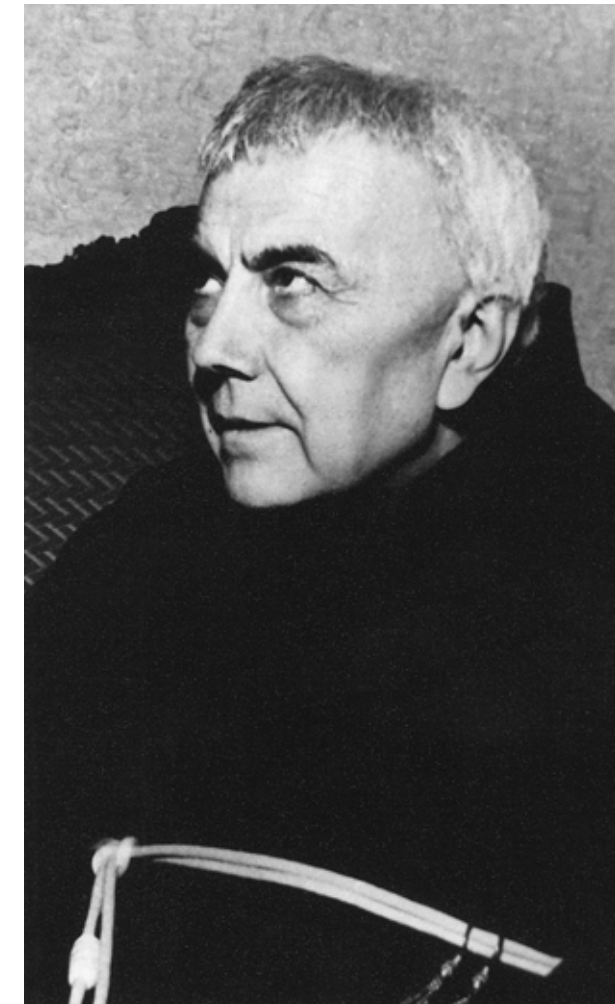
MOLITVA ZA PROGLAŠENJE BLAŽENIM OCA FRA ANTE ANTIĆA I ZA MILOST PO NJEGOVU ZAGOVORU

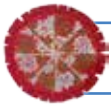
Bože, Oče naš, izvore svakoga dobra!
Sin nas je Tvoj poučio
da budemo savršeni i milosrdni
po uzoru na Tvoju dobrotu.
U Duhu Svetom,
Ti si slugu svoga oca Antu Antića
uzdigao do savršenog vršenja
Tvoje svete volje.
Proslavi, Gospodine, Slugu svoga
i na ovoj zemlji čašću svetaca,
a meni po njegovu zagovoru udijeli milost
za koju Te sada posebno molim ...

Nadasve mi daruj svoje svjetlo i milost
da poput oca Antića
sve činim i trpim iz ljubavi prema Tebi
koji si sa svojim Sinom i Duhom Svetim
Izvor svakoga dobra
I smirenja svih srdaca. Amen!

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu... (tri puta)

Preporučuje se ovu molitvu moliti
u obliku trodnevnice ili devetnice

Tragedija zapisana na novčanicici

Mate Piškori

Ni slutio nije gospodin Filip Duvnjak, rođen 1910. godine u Garjaku kod Vrlike, gdje će završiti jedna fotografija sa zgrebačke smotre folklor, na kojoj su bili on i njegova daljnja rođakinja (Mara Gutić). Naočiti, u prekrasnim nošnjama iz vrličkog kraja, Filip i njegova rođakinja odabrani su da njihova slika krasi naličje nove novčanice od 5.000 kuna, izdane 1943. godine. Ponosan zato što je upravo on, u nošnji kraja koji je beskrajno volio, odabran da krasi novčanicu novonastale hrvatske države, Filip Duvnjak nije tada znao da će upravo ta slika (fotografija), biti povod da komunistička vlast počne 1945. godine nesmiljeni progon cijele obitelji Duvnjak, koji nije prestao do raspada Jugoslavije i od koje je malo ostalo. Filip Duvnjak rođen je kao najstarije od devetero djece Ilije i Marije Duvnjak. Nije se bavio politikom, slučajno je njegova slika (fotografija) odabrana za novu novčanicu kune. Nakon formiranja NDH borio se u hrvatskoj vojsci. Četiri njegove sestre, Ana, Božica, Pera i Šima danas žive u progonstvu, jer su njihov rodni kraj okupirali isti oni protiv kojih se Filip borio, a u progonstvu

je i Filipov najmlađi brat Ante, koji je jedini preživjeli od petero sinova Marije i Ilije Duvnjak.

Razvoj događaja poslije izlaska novčanice koja je Filipa Duvnjaka upisala u povijest nalik je na filmski scenarij – za tragediju. Filip Duvnjak poginuo je u mjestu Panj, kod mosta preko Cetine iznad Hrvaca, u ustaškoj uniformi, samo godinu dana nakon što je njegova slika (fotografija) objavljena na novčanici od 5.000 kuna. Njegova žena odležala je nakon rata dvije godine u Lepoglavi, a dijete, djevojčica, već je ranije umrla. Brat Mate, domobran na službi u Karlovcu, nestao je kod Bleiburga. Svjedoci pričaju da je bio u vlaku koji su saveznici, umjesto u Italiju, kako su obećali, uputili u Jugoslaviju. Iako ga još uvijek vode kao nestalog i potajno se nadaju, preživjeli članovi obitelji predosjećaju da Mate, baš kao i deseci tisuća Hrvata, nije preživio pokolj kod Bleiburga.

Zbog sinove slike na novčanici od 5.000 kuna, otac Ilija četiri godine poslije rata nije smio napustiti svoje rodno selo Duvnjake. Godinama kasnije Ilija je, kad god je vidio da u selo dolazi milicijski automobil, znao da

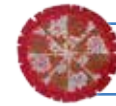
dolaze k njemu ili po njega, te je nebrojeno dana i noći proveo izvan kuće, skrivajući se.

Najmlađi Filipov brat, Ante, jedini preživjeli muški član obitelji Duvnjak, još ni 1965. godine nije mogao dobiti putovnicu. Kada je, preko jednog prijatelja, napokon dobio putovnicu, i otišao na rad u Njemačku, ni jednom nakon toga nije prešao jugoslavensku granicu bez zadržavanja, ispitivanja i maltretiranja. Filipovi nećaci, ne tako davno, nisu mogli dobiti stipendiju, iako su bili dobri učenici, a lošeg imovinskog stanja, dakle, ispunjavali su sve kriterije. Otvoreno su

im rekli da stipendiju ne mogu dobiti zbog strica Filipa.

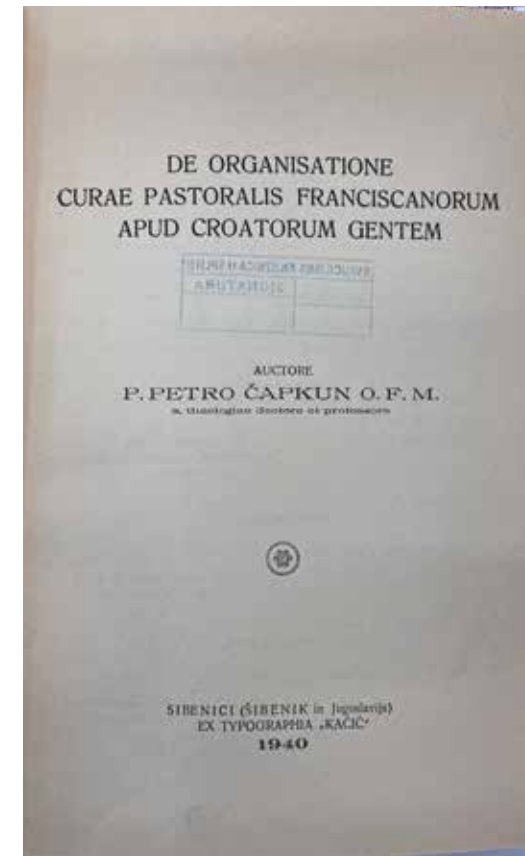
Posmrtno ostatke brata Filipa, kojeg su četnici bacili u jamu za gašenje kreča, brat Ante i nevjesta Ana prenijeli su dvadesetak godina nakon pogibije na vrličko groblje. Pokopan je sa svojim ocem, majkom i kćeri.

Kada čovjek uzme u ruku neku novčanicu, obično jako malo zna o likovima koji je krase, posebice ako ti likovi nisu općepoznate povijesne ličnosti. Priča o novčanici od 5.000 kuna, izdanoj 1. rujna 1943. godine, zasluhuje da bude ispričana.

Župa Vrlika, 1939. brojčano stanje

Priredio: Fra Ivan Režić

Conspectus parociarum			
Nr.	Parocia	Patronus	Anima catholicae
75	Turjaci	S. Antonius Pat.	1240
76	Ugljane	S. Antonius Pat.	2072
77	Unešić	S. Georgius M.	2481
78	Velikobrdo	S. Hieronymus	488
79	Vinjane	S. Antonius Pat.	3457
80	Visoka	Omnes Sancti	2610
81	Vojnić-Gardun *	S. Georgius M.	1191
82	Voštane-Rože *	SS. Nomen Jesu	1434
83	Vrtojac	Annuntiatio B. M. V.	2375
84	Vrlika	B. V. M. de Rosario	6886
85	Vrpolje	S. Jacobus M. Ap.	1428
86	Zaostrog	S. Barbara V. M.	546
87	Zasiok *	S. Joannes Bapt.	937
88	Zavojsane	Nativitas B. M. V.	2414
89	Zlopolje	Omnes Sancti	3862
90	Zivogošće	S. Dominicus et Rain.	886
Summa			210344

IV. Prov. SS. Cyrilli et Methodii in Croatia et Slavonia			
Nr.	Parocia	Patronus	Anima catholicae
1	Bosanska Kostajnica †	S. Antonius Pat.	900
2	Cernik	S. Petrus Ap.	6374
3	Čakovec	S. Nicolaus Ep.	13085
4	Cuntić	S. Antonius Pat.	2100
5	Durđenovac	S. Joseph, Spon. V. M.	2600
6	Ilok	S. Joannes Cap.	5212
7	Ivaničkloštar	Assumptio B. M. V.	5446
8	Karlovac	SS. Trinitas	2214
9	Klanjec	Annuntiatio B. M. V.	5637
10	Maja †	S. Elias Proph.	1240
11	Nasice	S. Antonius Pat.	14700
12	Sarentrud	SS. Petrus et Paulus	1140
13	Virovitica	S. Rochus	12500
14	Vukovar	SS. Philippus et Jacobus	10250

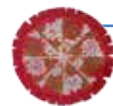
Fra Gašpar Vinjalić je 1769. godine objavio svoje djelo *Kratki povijesni i kronološki pregled zbivanja koja su se dogodila Slavenima u Dalmaciji, Hrvatskoj i Bosni 1514.-1769.* u kojem piše i o oslobođenju Vrlike koje se dogodilo 1688. godine:

Nakon što je zauzeo Knin, general pošalje neke Turke u Vrliku da uvjere Turke u Vrlici da se predaju, jer inače će dovesti topove, a onda za njih više neće biti milosrđa. Mjesto tvrđave Vrlika bijaše okruženo velikim hrastovim gredama ispunjenim zemljom u visini čovjeka. Oni koji su bili unutra mogli su ozlijediti napadače jer su bili zaštićeni zemljanim napisom i dobro opskrbljeni streljivom i životom, ali polažući nadu u obližnje mlinove, nisu bili oprezni pa ga samljeli. Naime, nisu znali da bi ih Morlaci toliko vremena držali u blokadi pa su počeli jesti kuhani kukuruz. Kad su čuli što se dogodilo u Kninu, predaju se prve nedjelje u listopadu, posvećene Djevici sv. Ružarija. Otac fra Jure Bogić, koji je bio s Morlacima, blagoslovi jedinu mošeju koju su imali Turci i u njoj toga dana proslavi sv. Misu kojoj je prisustvovalo veliko mnoštvo naroda. Nešto poslije toga Morlaci grčkog obreda koji su se smjestili u Vrlici, pozovu kaluđera njihova obreda i pokušahu zauzeti crkvu sv. Petra, koja se nalazi malo izvan mjesta, a koja je uvijek pripadala latinskom obredu i u kojoj su fratri uz dopuštenje Turaka slavili sv. Misu. Katolici se tome suprotstave. Pravoslavni se obrati provizoru Knina Antoniju Loredanu da im se za njihov obred dodijeli ili mošeju ili crkvu sv. Petra gdje će slaviti svoju liturgiju. Fra Jure Bogić izjavi da obje crkve trebaju ostati katolicima,

a provizor da udovolji pravoslavcima predloži im da jedan sjenjak preurede za crkvu svojega obreda. Oci Resica, Bogić i drugi redovnici mnoge Turke obrate na sv.vjeru kako se vidi iz dokumenata koji su ostali kod državnih predstavnika.

Ono što se čitanjem između redaka može izvući iz Vinjalićeva teksta napisanog 1769. godine je sljedeće: On piše da je nakon oslobođenja fra Jure Bogić blagoslovio muslimansku bogomolju pretvorivši je u crkvu, a na misi je prisustvovalo *mnoštvo naroda*. Ova misa je slavljena prije velikog naseljavanja Cetinske krajine što nam govori da je na području Vrlike za vrijeme turske vlasti živio značajan broj katolika. Druga bitna informacija je da pravoslavci prije 1688. godine nisu imali svoju crkvu u Vrlici. Oni nakon 1688. godine traže sebi građevinu za molitvu te žele da im se dodijeli jedna od katoličkih crkava. Dakle, crkva sv. Nikole u Vrlici može biti sagrađena najranije 1688. godine. Treća važna činjenica je da je crkva sv. Petra na groblju postojala još za vrijeme Turaka. Današnji oblik je vjerojatno dobila 1701. godine, ali je na njenom mjestu bila trošna crkvica u kojoj su vrlički katolici za vrijeme turske vlasti vršili svoje vjerske obrede. Zanimljivost je i da se dio domaćih, vrličkih muslimana pokrstio i ostao živjeti u Vrlici.

Uvriježilo se vjerovanje da ako je nešto starije, više vrijedi. Tako je jedan naš nogometni klub dekretom postao trideset četiri godine stariji nego što jest, a u Vrlici se prije nekoliko godina slavila 400. obljetnica nekih građevina koje 1688. godine nisu postojale. Očito se neki nisu mogli strpjeti barem do 2088. godine.

U vojnom arhivu u Beču nalazi se dokument pod nazivom *Absentzung protokole*, datiran 31. listopada 1805. godine, a nastao je u Zadru. Riječ je o popisu vojnika koji su regrutirani u vojsku tadašnje Habsburške Monarhije za nadolazeći rat s Napoleonom. Među mnoštvom vojnika nalaze se i oni kojima je uz ime i prezime naznačeno da dolaze iz Vrlike, Maovica, Otišića, Koljana, Garjaka i Ježevića.

Za sela Otišić, Koljane, Garjak i Ježević ovo je prvi spomen seoskih prezimena

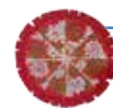
u 19. stoljeću te vrijedan dokument za istraživanje rodoslovlja. Moguće je da su popisani sudjelovali u bitci kod Austerlitz 2. prosinca 1805., ali bi to valjalo potvrditi daljnjim istraživanjem. U tablici se nalazi prijepis vojnika iz vrličkog kraja i to u originalnoj transkripciji (onako kako su zapisani u navedenom popisu) i suvremenoj, kako bi se danas pisali. Vojnici nisu poredani abecednim slijedom već onako kako se navode u originalnom dokumentu.

Tablica 1: Popis regruta u austrijsku vojsku s vrličkog područja dana 31. listopada 1805.

Originalna transkripcija	Suvremena transkripcija	Prebivalište
Jacob Biuk	Jakov Biuk	Vrlika
Jure Kossorchich	Jure Kosorčić	Vrlika
Frane Gverich	Frane Gverić	Vrlika
Marko Duimich	Marko Dujmić	Vrlika
Anton Bakovich	Anton Baković	Vrlika
Pilip Kurmaich	Pilip Kurjamić	Vrlika
Jovo Njegus	Jovo Njeguš	Vrlika
Jure Sodan?	Jure Šodan	Vrlika
Alexa Paspal	Aleksa Paspalj	Vrlika
Luka Pascovich	Luka Pašković	Vrlika
Nicola Paspal	Nikola Paspalj	Vrlika
Simo Novakovich	Simo Novaković	Maovice
Pilip Petkovich	Pilip Petković	Maovice
Boxo Krichkovich	Božo Kričković	Maovice
Petar Skorich	Petar Škorić	Maovice
Marko Zvitkovaz	Marko Cvitkovac	Maovice
Jovan Petkovich	Jovan Petković	Maovice
Andria Grabich	Andrija Grabić	Maovice
Kerstan Preschag	Krstan Presčag?	Maovice

Ivan Tersich	Ivan Terzić	Maovice
Stevan Bachich	Stevan Bačić	Otišić
Petar Wujavin	Petar Vujavin	Otišić
Spiro Krivosia	Špiro Krivošija	Otišić
Marko Borkovich	Marko Borković	Otišić
Spiro Stojanovich	Špiro Stojanović	Otišić
Jure Maleniza	Jure Malenica	Otišić
Frane Gaich	Frane Gajić	Otišić
Petar Zagoraz	Petar Zagorac	Otišić
Lazo Zagoraz	Luka Zagorac	Otišić
Todor Vpika?	Todor Vpika?	Otišić
Simo Rochich	Simo Ročić	Otišić
Jovan Bodirozich	Jovan Bodirožić	Koljane
Spiro Franich	Špiro Franić	?
Simo Kalinich	Simo Kalinić	Koljane
Petar Milovich	Petar Milović	Koljane
Sava Katich	Sava Katić	Koljane
Petar Katich	Petar Katić	Koljane
Nicola Milkovich	Nikola Milković	Koljane
Petar Gaich	Petar Gajić	Garjak Ježević
Boxo Pivaliza	Božo Pivalica	Garjak Ježević
Mate Budisha	Mate Budiša	Garjak Ježević
Miso Dugniack	Mišo Duvnjak	Garjak Ježević
Toma Dugniack	Toma Duvnjak	Garjak Ježević
Nicola Dracich	Nikola Dračić	Garjak Ježević
Boxo Matkovich	Božo Matković	Garjak Ježević
Petar Xeraviza	Petar Žeravica	Garjak Ježević
Mate Modrich	Mate Modrić	Garjak Ježević
Petar Wucemilovich	Petar Vučemilović	Garjak Ježević
Marko Wucemilovich	Marko Vučemilović	Garjak Ježević
Jacob Chorich	Jakov Ćorić	Garjak Ježević
Pave Plasonja	Pave Plazonja	Garjak Ježević
Nikola Dugnjak	Nikola Duvnjak	Garjak Ježević

Zadar 31. october 1805.

Vjekoslav Nikolić, zaboravljeni vrlički pedagog i pjesnik

Ivo Mišur

(Vrlika 12. svibnja 1865. - Split, 11. svibnja 1917.)

Vjekoslav Nikolić rođen je 12. svibnja 1865. u Vrlici. Otac mu je bio don Mihajlo Nikolić, grkokatolički svećenik, a majka Antonija. Oboje su bili iz Žumberka u tadašnjoj Bansknoj Hrvatskoj, a u Dalmaciju su doselili oko 1865. godine kada je don Mihajlo imenovan vrličkim župnikom. Mlada obitelj se u Vrlici zadržala kratko jer već 1866. sele u župu Baljke, a 1878. godine Mihajlo Nikolić postaje župnikom u Kričkama. Tako je mladi Vjekoslav djetinjstvo proveo u Dalmatinskoj zagori. Njegov brat, Mihovil Nikolić, bio je pjesnik, istaknuti predstavnik moderne i predsjednik Matice hrvatske, a uz to i ravnatelj Croatia osiguranja.

Iako se Vjekoslav nije dugo vremena zadržao u rodnom mjestu nakon mnogo godina vratio se u Vrliku kao učitelj. Tamo je službovao najmanje dvije godine (1889. - 1890.). Ne znamo koliko je točno vremena proveo u Vrlici, ali je imao istaknutu ulogu u tamošnjem kulturnom životu, a zaslužan je za buđenje najvećeg pjesničkog talenta kojeg je Vrlika dala – Milana Begovića. Upravo je Vjekoslav Nikolić potaknuo Begovića da počne s pisanjem. U jednom intervjuu iz 1936. novinar Milanu Begoviću postavlja pitanje o pjesničkim počecima:

Kako, kad, kojom ste prilikom i kojim povodom započeli svoj književni rad i tko Vas je na to potaknuo?

Begović odgovara:

Bio je to učitelj, koji je i sam sastavljao pjesme. Zvao se je Vjekoslav Nikolić, brat mog kasnijeg druga iz Moderne, Mihovila. Bio je to onda suhonjav, lijep momak i rado se zadržavao s nekom sirotom djevojkom, koju je moj otac uzeo u svoju kuću i koja je meni i mojoj

braći vrijedila kao rođena sestra. Ako se ne varam, mladi je učo pisao za nju neke pjesme koje je ona znala na pamet i deklamirala nam ih na šetnji u dokonim časovima.

Milan Begović ga spominje u autobiografiji napominjući da je upravo on zaslužan za njegov interes za poeziju:

Interes za stihove pobudio je u meni moj učitelj, koji je i sam sastavljao pjesme. Zvao se je Vjekoslav Nikolić... Bio je to onda suhonjav, lijep momak...

Nikolić je bio aktivan i u kulturnim događanjima. Urednik je knjižice *Spomenica o proslavi dvjestogodišnjice oslobođenja "Vrlike" 1889.* čiji se jedini sačuvani primjerak angažmanom autora ovih redaka od listopada 2019. nalazi u knjižnici grada Vrlike. Knjižica je izdana 1889. godine prigodom proslave dvjesto godina od oslobođenja od turske vlasti i otvaranja nove općinske zgrade. Posvećena

je vrličkom građanstvu. Spomenica ima trideset devet stranica i tiskana je 1889. u Zadru «Brzotiskom Narodnoga lista». U njoj je objavljena i Nikolićeva pjesma o borbi Vrličana s Turcima. U nastavku donosimo zadnje četiri kitice domoljubne pjesme *Milom zavičaju*. Ovi stihovi su prvi put nakon više od stotinu godina recitirani u Vrlici 2. lipnja 2021. na svečanoj akademiji prigodom blagoslova novosagrađene grkokatoličke spomen-kapelice Svete Trojice.

Milom zavičaju

*Da, gledajmo onu hridinu strmu
Prošlosti naše ubojit trn,
Gledajmo tvrđu, spomen nam grdnu,
Prošlih vjekova svjedok nam crn,
Slušajmo što nam zidine zборе,
Poštujmo svaku njihovu riječ
Vjekovi silni sve ti nam ore,
Te i nje neće jednom bit već.*

*Kaziva prošlosti ljute rane,
Štono jih zadavo turski mač,
Priča nam žalosne crne dane,
Štono ih pradjeda pratio plač:
Kaziva jih raskide nekrsta crv,
Kaziva kako i sada vidi
Pradjedah naših junačku krv!*

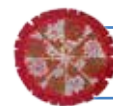
*Da, eto isti grobovi, sveti,
U kojim leži pradjedah prah,
Sjećaju kako je nekrst kleti
Sjekao, harao na vas mah,
Da, oni isti grobovi hladni
Pukoše danas, pukoše čas,
I oni isti spomeni jadni
Šalju iz sebe tajnovit glas:*

*Nekrst nas silni shrva i stlačī,
Stlačene baci u ovaj grob,
Ustan se nad njim, sinko i plači
Pradjeda tvojih nesretnu kob,
Prokuni sinko Osmanliju kletu,
Zavičaj brani i ljubi tvoj;
Ulij u dušu tu miso svetu,
Na svome nek uvijek budeš svoj!*

Nikolićeva pjesma je domoljubna pobudnica koja zaziva Vrličane da iz teške povijesti svog grada crpe snagu i ljubav prema zavičaju. Ulomak pjesme počinje pogledom na *hridinu strmu* i *tvrđu*. Riječ je o Gradini, srednjovjekovnoj utvrdi iznad naselja Vrlika koja je stradavala u ratovima s Turcima i u kojoj je 1715. izvršen veliki pokolj stanovništva. Zato pjesnik tvrdi da Gradina *Priča nam žalosne crne dane / Štono ih pradjeda pratio plač*. Nikolić podsjeća tadašnje i današnje Vrličane na *nesretnu kob* njihovih pradjedova koji im iz groba poručuju *Zavičaj brani i ljubi tvoj / Ulij u dušu tu miso svetu / Na svome nek uvijek budeš svoj!* što podsjeća na Šenoin zaziv u pjesmi *Budi svoj*.

Osim pjesništva i kulturnih događaja, Vjekoslav Nikolić bavio se strukom. Završio je učiteljsku školu u Zadru te je osim Vrlike službovao u Kaštel Sućurcu te mnogo godina u Splitu na Lučcu. U Splitu je bio i upravitelj pučke muške škole. U svojoj struci bio je vrlo aktivan i ugledan. *Hrvatski list* povodom njegove smrti, 12. svibnja 1917., piše da je bio *jedan od najboljih pučkih učitelja u Dalmaciji, osoba vrlo dobra i otmjena* te da je slovio *kao prvi nastavnik u Dalmaciji*. U *Učiteljskom listu* je pisao kolumnu «Iz moje nastavničke torbe». Od 1901. do 1906. godine bio je urednik ovog lista.

Nikolić, nažalost nije izdao niti jednu zbirku pjesama koje je objavljivao u raznim časopisima. U daljnjem proučavanju njegova djela biti će ih potrebno prikupiti. Možda njegov pjesnički opus po kvaliteti i obimu nije u rangu velikog brata mu Mihovila Nikolića, ali je važan za malu Vrliku koja u tom periodu nije dala mnogo književnika. Uvjeren sam da Nikolićeve pjesme ne mogu biti loše, ako su nadahnule i potaknule jednog Milana Begovića da se i on okuša u pjesništvu.

Najstarija poznata fotografija s ulica Vrlike

Ivo Mišur

U prošlom broju Vrličkog kola objavljene su najstarije fotografije vrličkog kola, odnosno Vrličana, snimljene kraj slapa Manojlovac. U ovom izdanju donosimo najstariju fotografiju nastalu na ulicama Vrlike.

Na facebooku i drugim stranicama pojavila se fotografija mnoštva ispred crkve Gospe Rožarice za koju su mnogi pogrešno pretpostavili da je riječ o posjetu cara Franje Josipa 1875. godine. Najstarija literatura koja spominje fotografije u Vrlici je knjiga *Vrlički Hrvati Odgovaraju Piscu X - Vrlike U Borbi* fra Ivana Barbića, objavljena 1898. godine. On je zapisao da je prilikom otvaranja Hrvatske narodne čitaonice u Vrlici 1894. godine fotograf Inchiostri napravio dvije fotografije. Fra Ivan o ovome piše četiri godine nakon samog događaja što potvrđuje da je za Vrličane i njega samog fotografija bila neobična novotarija s kojom se nisu dotad susreli.

Tko je bio Inchiostri?

Carlo Inchiostri rođen je u Splitu, 18. listopada 1866. Otac inž. Antun bio je iz Šibenika, a majka Marija iz Sinja. Bio je slikar i fotograf. Poslije je promijenio ime u Dragutin i odselio u Beograd.

Kako možemo biti sigurni da je ova fotografija s facebooka baš Inchiostrijeva s otvaranje čitaonice?

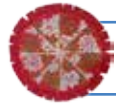
U zadarskom Narodnom listu, br. 70. od 1. listopada 1894. objavljen je u Domaćim viestima kratki tekst o fotografiranju/svjetlopisu: „Vriedni slikar C. Inchiostri digao je svjetlopisom dva prizora iz nekdašnjeg hrvatskog slavlja u Vrlici: narod okupljen pred crkvom okolo sbora kninskih tamburašica i narod okupljen na glasovitoj česmi uza časnog zastupnika Biankinia. Obje su slike vrlo liepo ispale. Svaka zapada fiorin 1. Tko želi imati tu krasnu uspomenu iz vrličkog slavlja, nek se obrati prehvaljenom slikaru C. Inchiostriu u Zadru.“

Otvaranje Hrvatske narodne čitaonice u Vrlici 1894. godine FOTO: Dragutin Inchiostri

I zaista, na slici se vide djevojke obučene u bijelu gradsku nošnju s tamburicama u rukama. Riječ je dakle o tamburašicama iz Knina koje su tom prigodom došle u Vrliku uveličati otvaranje čitaonice. Vijest nam daje informaciju da je postojala, a možda negdje još postoji, fotografije s Česme tog dana. U vrijeme tenzija između gradonačelnika Jose Kulišića i vrličkih Hrvata otva-

ranje Hrvatske narodne čitaonice bio je, ne samo kulturni, već i politički te nacionalni događaj. Kako se na fotografiji vidi, ovo je bio veliki skup na koji su došli i Kijevljani. S obzirom na masovnost te visoku vjerojatnost da se na slici nalaze svi vrlički Hrvati ova Inchiostrijeva fotografija se može smatrati pretečom milenijskih fotografija Šime Strikomana.

Fotografije slapova Cetine kraj Vrlike 26.4.1904

Priradio: Ivo Mišur

740. Cetina Falle bei Vrlika 26.4.04.

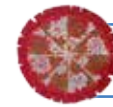

Cetina Fall. 26.4.04. 738.

Slap Cetine kraj Vrlike 1.

Slap Cetine kraj Vrlike 1.

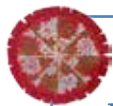

Stare fotografije iz Vrlike - fotogalerija

DOGAĐAJI I PROSLAVE

Vrlika (Ježević), od 1. do 2. listopada 2021.

Održano 26. Državno prvenstvo u raketnom modelarstvu

Nikola Uzun

Od 1. do 2. listopada 2021. godine održano je u Vrlici (Ježević) 26. Državno prvenstvo u raketnom modelarstvu za djecu i mladež.

Organizator državnog prvenstva je bio Hrvatski astronautički i raketni savez uz suorganizaciju Zrakoplovno-tehničkog društva Sinj i Amatersko raketno astronautičkog kluba Dubrava iz Zagreba. Natjecanje se održalo u dvije kategorije nacionalne klase u raketnom modelarstvu za učenike osnovnih i srednjih škola, a to su rakete s padobranom i rakete s trakom. Ukupno se natjecalo 10 klubova, te je ukupan broj sudionika na državnom natjecanju je bio 72, od koji je 52 učenika osnovnih i srednjih škola, te ostali kao mentori, voditelji, suci i ostala tehnička podrška. Sudjelovali su učenici iz Zagreba, Zadra, Obrovca, Sinja, Splita, Kaštel Gomilice i Solina.

Vrijeme je bilo sunčano i toplo što je išlo u korist mladim natjecateljima. Oni najuspješniji su to i dokazali svojim rezultatima odnosno maksimalno postignutim bodovima. Nakon završetka natjecanja održano je proglašenje najuspješnijih, podjela medalja za pojedinačna mjesta i podjela pehara za ekipna mjesta, te priznanja klubovima za sudjelovanje na prvenstvu.

“Zahvaljujemo osnovnoj školi Milana Begovića u Vrlici što nam je ustupila na korištenje sportsku dvoranu za noćenje, te Gradu Vrlici i Turističkoj zajednici gra-

da Vrlike na pokroviteljstvu i tehničkoj podršci. Provedba ovog državnog prvenstva omogućena je potporom Ministarstva znanosti i obrazovanja i Hrvatske zajednice tehničke kulture kroz financiranje programa javnih potreba Republike Hrvatske u tehničkoj kulturi, ističu organizatori.

Zrakoplovno tehničko društvo Sinj nastupilo je s dvije ekipe u uzrastu osnovnih škola od kojih je ekipa ZTD Sinj1 stekla status Državnih prvaka osvojivši prvo mjesto u pojedinačnom i prvo mjesto u ekipnom plasmanu u kategoriji rakete s padobranom.

Najuspješniji na Državnom prvenstvu:

Pojedinačno osnovna škola – raketa s padobranom

1. Jere Mastelić – ZTD Sinj
 2. Bruno Petak – ZTK Grada Splita
 3. Franka Nikolić – Arak Dubrava, Zagreb
- Pojedinačno osnovna škola – rakete s trakom*
1. Dina Bilić – Oš. kneza Trpimira, Kaštel Gomilica
 2. Gabrijela Kučak – Arak Dubrava, Zagreb
 3. Marin Peruzović – Oš. Split 3

Pojedinačno srednja škola – rakete s padobranom

- Arijana Muhić – Arak Dubrava, Zagreb
Ines Dedeić – Arak Dubrava, Zagreb
Mateja Kučak – Arak Dubrava, Zagreb
- Pojedinačno srednja škola – rakete s trakom*
1. Ivan Anić – KMT Srednje škole Obrovac
 2. Ines Dedeić – Arak Dubrava, Zagreb
 3. Arijana Muhić – Arak Dubrava, Zagreb

Ekipno osnovna škola – raketa s padobranom

1. ZTD Sinj, 1
2. Arak Dubrava, Zagreb
3. ZTK Grada Splita, 2

Ekipno osnovna škola – rakete s trakom

1. Oš. kneza Trpimira, Kaštel Gomilica
2. Arak Dubrava, Zagreb
3. Oš. Split 3, 2

Ekipno srednja škola – rakete s padobranom

1. Arak Dubrava, Zagreb
2. UTK Faust Vrančić, Obrovac
3. AAD Zadar

Ekipno srednja škola – rakete s trakom

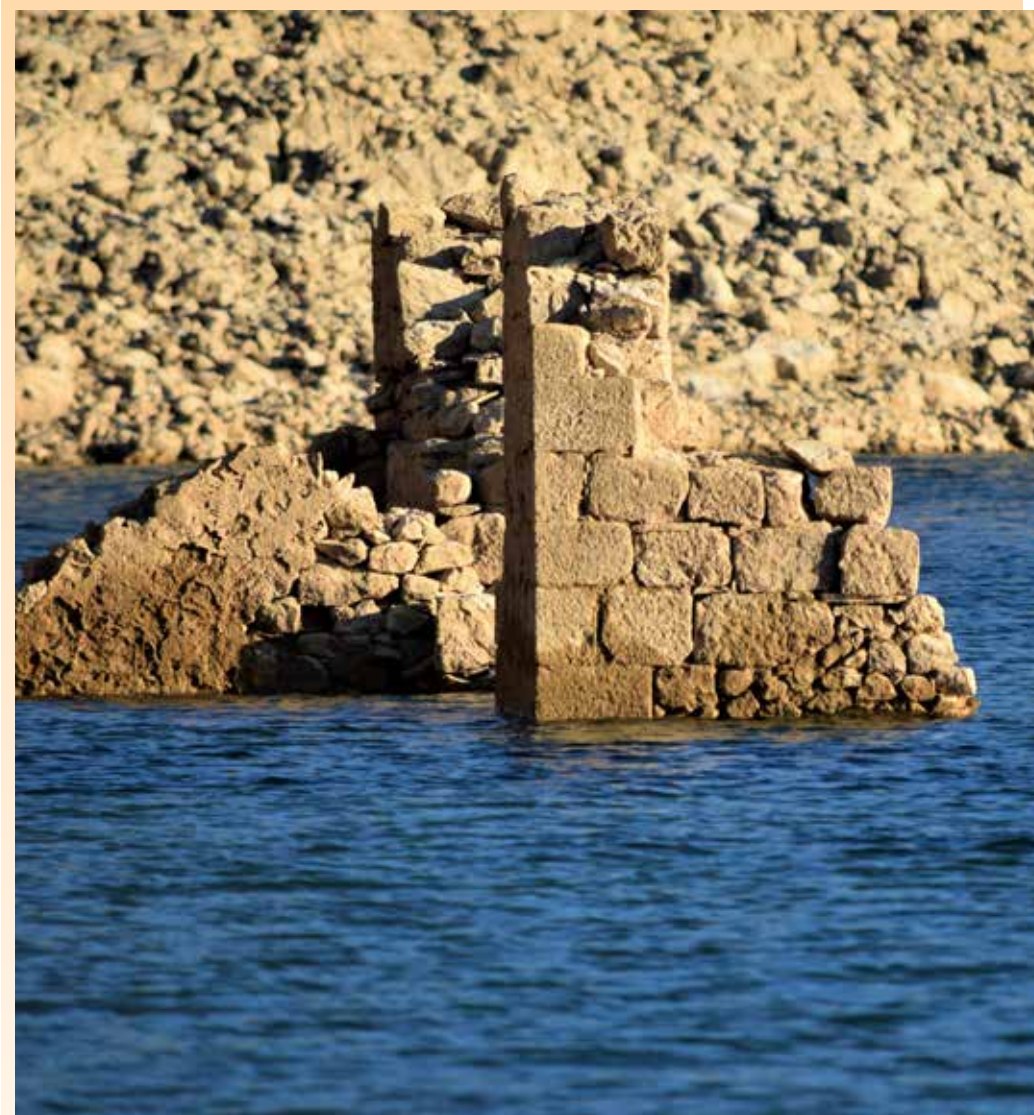
1. Arak Dubrava, Zagreb
2. KMT Srednje škole Obrovac, 1
3. UTK Faust Vrančić, Obrovac

Listopad 2021. god.

Peručko jezero - voda se povukla

Foto: M. Vrgoč

30. godišnjica osnivanja Samostalne vrličke satnije

Božo Giljan

Dana, 9. listopada 2021. godine, svečano je obilježena 30. godišnjica osnivanja "Samostalne vrličke satnije", osnovane 10. listopada 1991. godine u Trilju.

Druženje je upriličeno u Domu kulture u Vrlici, uz prigodni program i sjećanje na te dane. Na istom mjestu bila je upriličena i zakuska.

Tom prigodom vrlički branitelji, ma gdje god bili tijekom Domovinskog rata u postrojbama HV-a i policije, pozvani su dostaviti svoje podatke (fotografije postrojbe i osobne podatke), a sve u svrhu izrade monografije "Vrličani u Domovinskom ratu".

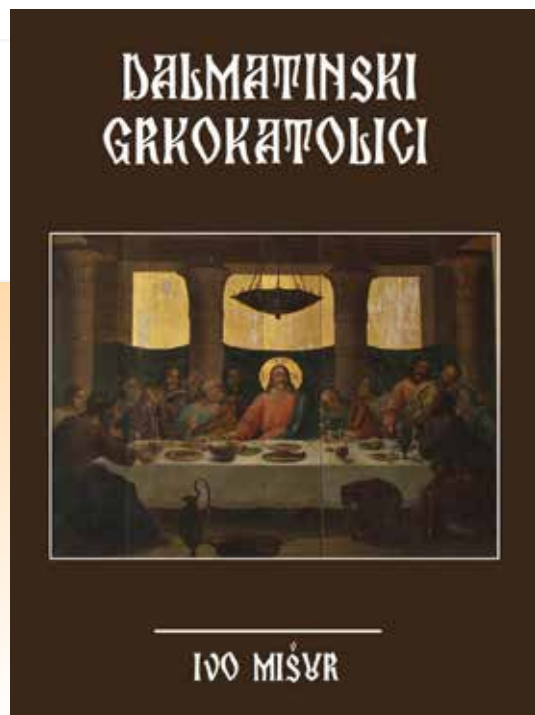
Listopad 2021. god.

Ivo Mišur izdao novu knjigu "Dalmatinski grkokatolici"

Uredništvo

Naš dragi Ivo Mišur, vrlo aktivni član uredništva "Vrličkog kola", publicirao je nedavno u izdanju Matice Hrvatske - Drniš, knjigu o dalmatinskim grkokatolicima, gdje piše i o vrličkim grkokatolicima.

Čestitamo dragom Ivu i želimo mu puno uspjeha u istraživačkom radu!

Prosinac 2021. god.

Komet Leonard iz vrličkog pogleda

Izvor: www.24sata

Astrofotografkinja Jasna Maras podijelila je sliku kometa Leonard kojeg je uslikala u četiri sata ujutro: „Ovaj komet nije prošao pokraj Zemlje više od 70 000 godina. Promatrajte nebo, ovaj komet je sjajna repatica i pravi je božićni poklon za ljubitelje svemira.“, rekla nam je astrofotografkinja Jasna Maras iz Vrlike koja uživa u svom poslu i veliki je zaljubljenik u promatranje noćnog neba. Svoje očaravajuće fotografije objavljuje na svom Instagram profilu.

„Dana 12. prosinca 2021. komet će biti 34,9 milijuna km od Zemlje, a 18. prosinca 2021. bit će 4,2 milijuna km od Venere. Najbliže će se približiti Suncu 3. siječnja 2022. Počevši od 14. prosinca, komet će se moći vidjeti na noćnom nebu i nekoliko dana neće biti potrebni nikakvi instrumenti da ga se vidi. Pojavit će se na horizontu, između horizonta i Venere odmah nakon zalaska sunca, 17. prosin-

ca. U ranim satima, 18. prosinca, Leonard će biti 2,6 milijuna milja udaljen od Venere.“, ispričala je Jasna koja je na savršenu fotografiju čekala do četiri ujutro.

Komet će nastajati svaki dan na nebu, a biti će vidljiv sve do Božića. Nije prošao tako blizu zemlje 70 000 godina, a nakon što prođe pokraj Sunca bit će izbačen iz

našeg Sunčevog sustava te ga više nikad nećemo moći vidjeti.

„Komet je dobio ime po znanstveniku G. J. Leonardu koji ga je otkrio 3. siječnja 2021. u zvjezdarnici u Mount Lemmonu. Komet je tada bio udalje 750 milijuna kilometara od Sunca. Ovo je prvi komet otkriven u ovoj godini.“, potvrdio je astronom Korado Korlević.

30. prosinca 2021.

Posjet grkokatoličkih svećenika Centru za rehabilitaciju u Vrlici

Ivo Mišur

Vladika Milan Stipić, biskup Križevački, zajedno s o. Jankom grkokatoličkim župnikom Kričaka, Vrlike i Zadra, pohodio je 30. prosinca 2021. Centar za rehabilitaciju fra Ante Sekelez u Vrlici. Svećenike je pratila klapa "Drniš" s kojom su zajedno

uručili poslastice tvrtke "Kraš", koja je donirala svoje proizvode za ovu humanitarnu akciju. Otac Janko je redovni član - tenor klape Drniš. Klapi se u pjesmi pridružio i vladika te su skupa razveselili štićenike Centra za rehabilitaciju.

Radioemisija o fra Filipu Grabovcu Grabiću

Jelena Režić

U četvrtak, 6. siječnja 2022., na Radio Mariji emitirana je emisija o fra Filipu Grabovcu Grabiću kao rodoljubu, književniku i mučeniku. U emisiji je gostovao fra Ivan Režić, predstavivši fra Filipov život i djelo, njegovu književnu i sakralnu ostavštinu, zastupljenost Grabovca u hrvatskoj umjetnosti kiparstva i slikarstva te popraćenost fra Filipova lika i djela u znanstvenim studijama. Osim toga, fra Ivan je isto tako progovorio o poruci koju nam danas odašilju lik i djelo fra Filipa Grabovca te o planovima i konkretnim projektima koji slijede u budućnosti. Između ostaloga, spomenuo je da je koncem prošle, 2021. godine, ustanovljena "Zavičajna kulturna udruga fra Filip Grabovac" sa sjedištem u Vrlici te je slušatelje upoznao s njenim konkretnim ciljevima.

Vrlika, 26. siječnja 2022. god.

Sjećanje na žrtve četničkog pokolja na Maovicama i u Vrlici

Nikola Uzun

Predsjednica Gradskog vijeća Grada Vrlike Anita Blažević i pročelnica Marijana Matić, s vijećnicima i građanima, položile su 26. siječnja vijenac kod križa u gradskom groblju za sve poginule u četničkom pokolju 1943. godine. Podsjetimo, u jutarnjim satima, 26. siječnja 1943. godine, četničke su skupine prodrle u Maovice gdje su tog dana mučki zaklali/žive spalili 23 civila.

Druga skupina četnika u popodnevnim satima istog dana upada u Vrliku gdje mučki ubija 13 civila. Osim Maovica i Vrlike stradala su i sela Štikovo, Garjak, Ježević i Kosore.

Molitvu odrješena za žrtve ovog stravičnog zločina izmolio je župnik fra Mladen Prolić.

Drugo okupljanje prvih specijalaca

Nikola Uzun

Dana, 29.1.2022. godine, u 12:00 sati, u gradskoj upravi u Gradu Vrlici, nakon više od tri desetljeća, okupili su se po drugi put prvi specijalci, odnosno pripadnici prve Posebne postrojbe hrvatske policije koji su u periodu od 10.1.1991. godine do 29.1.1991. godine prvi obavljali posebne zadaće u funkciji obrane suvereniteta Republike Hrvatske, organizirajući obranu Vrlike.

Pripadnici postrojbe bili su:
Mladen Milković, zapovjednik
Marko Šolić
Jozo Režić
Ante Vidović
Josip Bat
Ivica Mušura
Dragan Vranješ
Nediljko Rončević
Zdravko Krešo
Zoran Laštne
Zdravko Pivac
Ante Gašpar

30. siječnja 2022. god.

Zlatni pir Bože i Dujke Lisičar

Fra Mladen Prolić

Hvala Bogu i našoj dragoj Gospi! Naši dragi Božo i Dujka Lisičar, u nedjelju 30. siječnja 2022. u župi i u krugu svojih najmilijih proslavili su 50. obljetnicu sklapanja braka.

Tom prigodom, naš župnik fra Mladen Prolić, uručio im je papin blagoslov.

Neka im je i dalje blagoslovljeno i neka ih prate mir i zadovoljstvo, zajedno s njihovom djecom i unučadi!

Živjeli!

Zlatni pir Petra i Boje Božinović

Fra Mladen Prolić

U nedjelju, 13. veljače 2022., tijekom župne mise, zlatni pir proslavili su Petar Pešo Božinović sa suprugom Bojom Božinović rođenom Modrić.

Na misi je, uz užu rodbinu: djecu, unučad i prijatelje, prisustvovao i koncelebrirao i brat svečara isusovac pater Mate Božinović iz Osijeka.

Župnik je svečarima na koncu mise u ime Župe Vrlika čestitao i predao im papin blagoslov. Slavlje se nastavilo u obiteljskom okruženju. Neka naše draga slavljenike i njihovu obitelj i dalje prati Božji blagoslov!

Belgijski veleposlanik posjetio Vrliku

Anita Blažević

Gradonačelnik Grada Vrlike, Jure Plazonić, primio je 29. travnja 2022. godine u Gradskoj vijećnici veleposlanika Belgije, Nicolasa Buycka.

Tema razgovora bila je gospodarska i kulturna suradnja između dviju zemalja, a naglasak je bio na belgijskoj tvornici

čokolade u Vrlici, kao primjeru dobre suradnje.

Nakon prigodnog uručjenja darova, lutke u vrličkoj narodnoj nošnji, druženje se nastavilo u Poslovnom inkubatoru u Kosorima, odnosno u pogonu za proizvodnju čokolade.

Susret ministranata Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja

fra Valentino Radaš

U subotu, 30. travnja 2022. godine, u Vrlici je održan Provincijski susret ministranata Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja. Oko 9.30 sati, kod župne crkve Gospe od Ružarija, počeli su se okupljati ministranti, njihovi voditelji, odnosno župnici, kojima su se pridružila i 9-orica franjevačkih bogoslova. U crkvi, na početku susreta, sve prisutne je pozdravio provincijski promicatelj za duhovna zvanja i magistar bogoslova fra Ivan Režić, zahvalivši na osobit način Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja na čelu s mnp. o. provincijalom dr. fra Markom Mršom na pokroviteljstvu susreta, ali i župniku fra Mladenu na domaćinstvu, nakon čega je ukratko predstavio župe iz kojih dolaze ministranti. Sudjelovalo je, naime, 14 župa: Bitelić, Gračac, Lovinac i Sv. Rok, Jasenice, Karin, Lišane, Lovreć-Opanci, Otok, Potrvlje, Primorski Dolac, Prgomet-Labin, Tučepi te Vrlika. Nakon predavljanja župa uslijedilo je zajedničko fotografiranje ispred crkve. Do 11 sati bilo je vrijeme za osvježanje kod restorana "Ero" na Česmi, a potom je uslijedio posjet starohrvatskoj crkvi sv. Spasa iz 9. stoljeća. Unutar crkve sv. Spasa u Cetini, prof. Marko Duvnjak je iscrpno i nadahnuto govorio o njenoj povijesti i važnosti na karti Europe i svijeta, nakon čega je uslijedio posjet glavnom izvoru Cetine, gdje je također prof. Marko progovorio o tom izvoru, o drugim okolnim izvorima, o rijeci Cetini, a po povratku u Vrliku i o vrličkoj Česmi te o autoru libreta opere „Ero s onog svijeta“, Vrličaninu Milanu Begoviću. U 13 sati upriličen je ručak u restoranu "Ero" na Česmi. Nakon ručka, u 14 sati,

započeo je malonogometni turnir ministranata na malonogometnom igralištu Športskog centra "Česma". Nakon prikazane dobre i fer play igre, prvo mjesto osvojila je izvrsna ekipa iz Tučepa, drugo mjesto župa Lišane, a treće župa Lovreć. Najboljim vratarom proglašen je golman iz ekipe Tučepi, Marin Brbić, a najboljim igračem Ivano Šimunac iz ekipe Lišane. Po četiri pogotka postigli su Ivan Mamić iz ekipe Lišane i Ivan Sekelez iz ekipe Lovreć. Nakon predaje zasluženih pokala i nagrada, gosti, preko 170 ministranata i 20-tak voditelja, pošli su svojim kućama, vjerujemo ponijevši puno lijepih dojmova doživljenih tog dana u sunčanoj i proljetnim bojama urešenoj pitoresknoj Vrlici.

Pozdravni govor na početku Susreta ministranata:

U ime mnp. o. provincijala dr. fra Marka Mrše, kao pokrovitelja Provincijskog susreta ministranata, ispred provincijskog Vijeća za duhovna zvanja, kao njegov pročelnik i provincijski promicatelj duhovnih zvanja, u ime župnika Vrlike, fra Mladena Prolića i u svoje ime, pozdravljam Vas dragi ministranti i ministrantice, služitelji oko oltara Gospodnjeg (vas 172 prijavljenih), predvođene vašim župnicima, suradnicima i pratiteljima.

Na osobit način drago nam je da su danas ovdje među nama i ministranti iz dviju župa koje poslužuju biskupijski svećenici, a to su Župa Jasenice (Zadarska nadbiskupija) i Župa Bitelić. Dobro nam došli u Vrliku!

Dopustite mi da unaprijed zahvalim zaslužnima za organizaciju današnjeg susreta:

- Župniku Vrlike, fra Mladenu Proliću, na velikodušnom prihvaćanju domaćinstva susreta;
- Gradonačelniku Vrlike gosp. Juri Plazoniću;
- Predsjedniku HNK Vrlike, gosp. Vici Viciću i njegovu sinu Boži Viciću;
- Ravnateljici OŠ Milana Begovića u Vrlici, gospođi Mirjani Vodanović Mandarić
- Gosp. Marku Duvnjaku, umirovljenom profesoru povijesti i dugogodišnjem ravnatelju Opće gimnazije u Sinju, rođenom Vrličaninu, na spremnom odazivu i stručnoj pratnji;
- Gospodinu Kristijanu Kuduzu, županijskom nogometnom sudcu;
- Vlasniku restorana „Ero“ na Česmi, gosp. Tomi Lelasu;
- Bogoslovima Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja.

fra Ivan Režić

Predstavljanje knjige "Represija UDBE i OZNE u Cetinskoj krajini 1944.-1955."

Anita Blažević

U Domu kulture u Vrlici 29. travnja 2022. god., održala se svečana promocija knjige prof. Stjepana Markovića "Represija OZNE i UDBE u Cetinskoj krajini (1944.-1955.)".

Na promociji su sudjelovali autor knjige prof. Stjepan Marković, Ivan Vuleta, prof. povijesti i Ante Jureta, mag.edu.povijesti.

Nakon pozdravnih riječi domaćina, gradonačelnika Jure Plazonića, u uvod predstavljanja knjige uveo nas je Ante Jureta, koji je prikazao neke važne događaje koji su navedeni u knjizi te iznio jako bitne podatke od kojih su neki tek sada dostupni javnosti. Nakon izlaganja o knjizi koje je održao Ante Jureta, prisutnima se obratio prof. povijesti Ivan Vuleta koji je također iznio širok spektar jako zanimljivih informacija o OZNI i UDBI u Cetinskom kraju.

Na samome kraju, svima se obratio autor knjige prof. Stjepan Marković, koji je sve nazočne pozdravio i zahvalio im se. Posebne pozdrave uputio je gradonačelniku te mu zahvalio što je omogućeno da se promocija održi i u Gradu Vrlici.

Marković je istaknuo da se u knjizi, između ostalog, nalaze poglavlja o likvidacijama svećenika i drugih osoba, obrađena je tema koja govori o događanjima 1948. (INFORBIRO), kao i popis pripadnika i suradnika OZNE i UDBE iz Cetinske krajine te onih koji su po nalogu istih pogubljeni. Istaknuo je i da bi knjiga mogla zanimati sve one koji žele znati više o prošlosti Cetinskog kraja.

Grkokatolici proslavili župni blagdan Svete Trojice

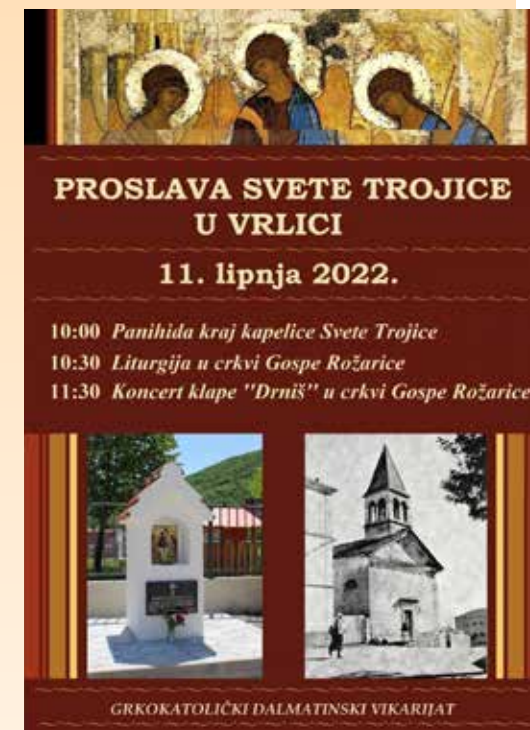
Ivo Mišur

Dalmatinski grkokatolici su i ove godine svečano proslavili blagdan župe Svete Trojice u Vrlici. Najprije je održana panihida (molitva za pokojne) ispred spomen-kapelice Svete Trojice koja je izgrađena prošle godine. Nakon toga je služena Sveta Liturgija u crkvi Gospe Rožarice koju je predvodio o. Zenjo Zastavni. Služili su još fra Ivan Čupić i otac Jan Jakubov koji živi u obližnjim Kričkama, a prošle godine je imenovan vrličkim grkokatoličkim župnikom. Slavlje je uveličala klapa "Drniš" koja je održala koncert. Proslavi su se priključili vrlički rimokatolički župnik, braća franjevci, gradsko poglavarstvo, rimokatolici iz Vrlike i okolice kao i hodočasnici iz Splita i Brodarice.

Otac Zenjo je u propovjedi naglasio da svakim grijehom umiremo te da smo kao kršćani pozvani da ustajemo iz mrtvih kako nas poziva sv. Pavao. Svaki trenutak života je dragocjen jer u svakom smo pozvani da stvaramo duhovno bogatstvo s kojim ćemo prijeći iz zemaljskog u Nebesko Carstvo. Moramo se i sami potruditi. tj. dignuti se iz mrtvih jer nas Bog neće na silu ugurati u raj ako mi to nećemo.

Grkokatolička župa Vrlika osnovana je davne 1834. godine i pripada Dalmatinskom grkokatoličkom vikarijatu. Grkokatolički župnici bili su ugledni i aktivni članovi mjesne zajednice. Istaknuo se don Petar Stanić koji je tijekom službe u Vrlici bio povjerenik Kninskog starinarskog društva te je surađivao s poznatim hrvatskim arheolozima don Franom Bulićem i fra Lujom Marunom. Tijekom 20. stoljeća vrlički grkokatolici su bili

izloženi raznim pritiscima, dosta ih se iselilo, a 1971. godine srušena im je crkva. Proslava Svete Trojice u Vrlici obnovljena je prošle godine kada je nakon više desetljeća služena liturgija, a mjesto je pohodio križevački vladika Milan Stipić.

Turudići svjetski prvaci u pečenju uštipaka 2022.

Izvor: www.ferata.hr

Na Trgu dr. Tuđmana, kod Fontane u Vrlici, u subotu je bila prava gastronomska fešta. U središtu mjesta, održano je 8. svjetsko prvenstvo u pečenju vrličkih uštipaka.

Sa svojim dozama, brašnom, uljem, rakijom i spremnošću u gastronomski boj krenulo je devet ekipa (svaka ekipa dva natjecatelja). Čast da ponesu titulu svjetskih prvaka u pečenju vrličkih uštipaka pripalo je ekipi ZRNO, odnosno majci i sinu, Mariji i Branimiru Turudiću. Zajedničkim radom, pokazali su se kao uigrana i dobitna kombinacija, a prošle godine ponijeli su srebrna odličja.

„Drago mi je da je žiri, nakon što su provali sve uštipke, nama dao najveću ocjenu. Ovo je naša tradicija koju poštujemo i cijenimo. Nema tu neke velike filozofije. Dobra priprema svih potrebnih sastojaka, prvenstveno dobro izlupati tijesto. Važan je i način izlivanje smjese u posudu s uljem. Iako smo dobili ovu nagradu, svi su pobjednici, jer kad vidite koliko se ljudi okupilo i koje zadovoljstvo vlada, onda je ovo zajednički uspjeh“, poručila je Marija Turudić.

Uz Turudiće, sudjelovalo je još osam ekipa, svaka sa svojim pristupom pripremi uštipaka. Drugo mjesto pripalo je ekipi RIO, također majci i sinu – Ljubici i Josipu Ristovski. Na trećem mjestu plasirale su se UŠTIPKARICE, poznate meštrovice u spremanju ove vrličke delicije, Zdravka Plazonić i Boja Režić.

Iako nisu osvojili neko od tri prva mjesta ostale ekipe KALAŠI, ZDUŠ, LERO, MENE SE NE PITA, HPD ZOLJ i NULA PROMILA zaslužili su pozornost i poštovanje brojnih posjetitelja i stručnog žirija kojeg su sačinjavali: Jure Plazonić, Marija Bešlić i Neda Oklopčić.

Na čelu stručnog žirija bio je grado-

načelnik Vrlike, Jure Plazonić. Odlični uštipci i nijanse su odlučivale o plasmanu, ali najvažnije je da se tradicija ne prekine.

„Vidite koliko je ljudi došlo popratiti ovo natjecanje i ne samo iz Vrlike. Ima tu Slavonaca, Istrijana, došli su nam gosti iz Kanade i mi smo na to ponosni. Očito da smo pogodili svih ovih godina s našim programom Vrličkog ljeta. Idući vikend održava se večer folklor na Česmi, zatim za dva tjedna dolaze nam Đakovčani s svojom kulturnom i gastronomskom baštinom, i naravno “Ero s onoga svijeta” na Česmi“, poručio je izuzetno zadovoljni čelnik Vrlike.

Među brojnim posjetiteljima bila je i Jadranka Varvodić Duvnjak. Ona je na ovu feštu stigla iz Kanade, točnije iz Toronta:

„Već podosta godina dolazim u kraj mojih roditelja, tu u Garjak na odmor, a muževi su podrijetlom iz Roža. Inače, u Torontu sam već četrdeset godina. Što reći o ovome večeras, nego da je predivno. Nije samo u pitanju hrana, nego ljudi, veselje, vide se mnogi koji se godinama nisu vidjeli. Uštipci su odlični, a i meni su u mom domu u Kanadi česta hrana, volim ih pripremati“, rekla je Jadranka.

Kako bi sve proteklo u odličnoj organizaciji brinula se poletna i uvijek vesela direktorica TZ Grada Vrlike, Dijana Maras. „Ovo je iznad mojih očekivanja. U prvom redu, veliki broj posjetitelja, rekordan broj ekipa, ma sve je ispalo na pravi način“, istaknula je Maras.

„Jako sam zadovoljna i u prvom redu zahvaljujem sudionicima natjecanja. Isto tako žiriju koji nije imao lak zadatak odabrati najbolje. Posebno mi je drago što se sve više mladih uključuje u ovo natjecanje, a to je pokazatelj da se ova tradicija neće prekinuti. Također, zahvaljujem svim svojim suradnicima na pomoći i naravno našem gradu i gradonačelniku. Ovo je samo dio programa

našeg Vrličkog ljeta. Idući vikend, točnije 23. srpnja, na Česmi nas čeka jedna velika priredba, a to je večer folklor čiji je domaćin naša KUU Milan Begović. Zatim, 30. srpnja održava se opera “Ero s onoga svijeta” koju će prenositi HTV“, istaknula je organizatorica ove vrličke fešte direktorica TZ Vrlike, Dijana Maras.

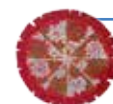
Gledatelji su imali prilike besplatno degustirati svaki uštipak u fazi natjecanja, a kasnije ih i kupiti po simboličnoj cijeni od 5 kuna. Večer je nastavljena u dobroj atmosferi i nakon proglašenja pobjednika uz glazbu, razgovore i druženje u obližnjim vrličkim ugostiteljskim objektima.

Mnogi su se te večeri vratili bar na kratko u svoju Vrliku, iz drugih mjesta Lijepe naše i drugih zemalja, a tako će biti i narednih dana. Možda je za njih najprikladnija jedna od poznatih Begovićevih pjesama:

*O moje malo, pitomo mjestašče
u prisoju, pod klisom i pod gorom
pod onom starom kulom razorenom
što strši k nebu, ko mrki orijaš
iz pradavnih, bajoslovnih vremena
oh, kako željno povraćam se tebi...*

Vrlika, 1. kolovoza 2022. god.

Đakovačka večer u Vrlici i izvedba Ere na Česmi

Izvor: www.djakovo.hr

U domaćem kruhu mazanom mašću i posutom crvenom paprikom, slavonskim delicijama poput kulena, domaćeg sira i pečenicice te čobancu kuhanom u kotlu od 300 litara, mogli su proteklog vikenda uživati Vrličani i njihovi gosti. Slavonske specijalitete za njih su priredili predstavnici grada Đakova koji su ondje, u okviru programa Vrličkog ljeta, boravili proteklog vikenda te upriličili “Đakovačku večer”. Mirisi slavonske kuhinje širili su se ulicama Vrlike te privukli broj-

Režića prelom okončano Vrličko ljeto 2022.

Jelena Režić

ne domaće ljude, ali i goste koji ondje ljetuju. Slavonski čobanac, tako je među ostalima, prvi put kušao par iz Engleske koje je oduševila naša delicija. Domaće specijalitete kušali su i Đakovčani koji su se ondje zatekli na ljetovanju. Naime, dobro je poznato da Đakovo i Vrliku vežu brojne poveznice, a svakako je najvažnija ona da su brojni, danas Đakovčani, potekli iz ovog kraja. Bio je to povod da ova dva grada prije nekoliko godina potpišu Sporazum o suradnji i prijateljstvu. U slavonskoj kuhinji uživao je zamjenik župana Splitsko-dalmatinske županije, Stipe Čogelja te brojni drugi. Uz mirise naših delicija, Vrlikom se širila i pjesma đakovačkih tamburaša, Slavenskog veza. Domaćin gostima iz Đakova, predvođenim gradonačelnikom Marinom Madarićem, bio je vrlički gradonačelnik Jure Plazonić. Za svoje goste osigurao je praćenje naše najpoznatije opere "Ero s onoga svijeta" koja je izvedena 30. srpnja te godine na vrličkoj Česmi. Tradicija je to započeta još 2006. godine, a upravo je to mjesto gdje je rođeni Vrličanin, književnik Milan Begović pronašao inspiraciju za libreto opere, dok je Jakov Gotovac pronašao ishodište brojnih folklornih poticaja koje je uklopio u svoje remek-djelo. Protagonisti opere bili su tenor Miljenko Đuran u ulozi lukavog seljaka Miće, odnosno Ere, bas Mate Akrap bio je gazda Marko, mezzosopranistica Terezija Kusanović Markova je žena Doma, a Markova kći iz prvog braka Đula je sopranistica Antonija Teskera. Bariton Marko Lasić tumačio je ulogu Mlinara Sime, čobanče je Tea Požgaj. Oni, uz Zbor i Orkestar HNK Split, te plesače KUD-a Jedinstvo upotpunjavaju brojni ansambl ove predstave. Po završetku opere, s Đakovčanima se u razgovoru zadržao tenor Miljenko Đuran koji je Eru do sad utjelovio više od stotinu puta, a samo na vrličkoj Česmi 14 puta.

U organizaciji ZKU „Fra Filip Grabovac“, a uz potporu grada Vrlike, 13. kolovoza 2022. u 20 sati, održan je kulturni događaj nazvan „Režića prelo“. Taj događaj upriličen je u zaseoku Režići na Maovicama i to na živopisnom Milića guvnu koje je za tu prigodu trudom nekolicine Režića dovedeno u izvorno stanje nakon više od 35 godina od posljednje vršidbe. Taj lokalitet, jedno od očuvanih guvana na Maovicama, čuva u svom sjećanju sve ono što je život značilo za čovjeka tog sela, a i šire. Na tom guvnu, od pamtivjeka tijekom kolovoza vrlo se žito, komušao se kuruz, plesalo se Vrličko kolo i zamiralo se cure koje su se na njega osvrtaale, osobito o Rožarici, o Božiću, o sv. Jurju i na sv. Filipa i Jakova. Osim maovičkih cura i momaka, tu su dolazili momci i cure iz šireg vrličkog kraja, ali i iz drniškog, osobito iz sela oko Petrova polja kojima je to bila usputna stanica ili svratište na povratku iz Vrlike kućama.

Milića guvno je svojevrsna memorija u kamenu, smješteno pred dvjema prostranim kamenim pojatama, jednom, kako natpis kaže sagrađenom 1933. godine, i pred drugom sagrađenom polovinom 19. stoljeća.

Te subotnje kolovoske večeri u 20 sati, u pomno pripremljenom programu, kroz koji je okupljene umješno vodio Vrličanin prof. Marko Duvnjak, u glazbenom dijelu nastupio je jedan od vodećih hrvatskih gitarista Mislav Režić, uz žensku ojkavicu istaknute članice KUU „Milan Begović“ Mare Čorić rođ. Ljulj, Ane Giljan rođ. Režić, Ane Režić i Bose Režić te dipljenje diplara Ante Režića. Prof. Duvnjak, u jednodosatnom programu, krasnoslovio je zavičajnu poeziju Vjekoslava Režića i fra Ivana Režića, uz instrumentalnu pratnju

spomenutog gitarista. Iako je gotovo cijeli dan nebo nad Vrlikom i Maovicama bilo olovno smrknuto i uz to što je kiša neprekidno rominjala punih 7 sati, ni to nije omelo organizatore i više od 100 gostiju koji su se s različitih strana sabrali u zaseok Režići da otpočnu i sretno dovrše naumljeno. Među gostima bilo je naših Mavičana i njihovih gostiju čak iz Kanade i Njemačke, a pristigli su i domaći gosti, među kojima valja spomenuti američku slikaricu Živanu Gojanović, slikara Nevena Antu Jakovljevića sve do dragih obitelji Bender iz Dugopolja te Totić i Samardžić iz Mainza. Da je događaj uspio, unatoč svemu, govori činjenica da se je po završetku službenog dijela programa do dugo u noć s Milića guvna čuo žamor i ojkavica okupljenih rođaka, prijatelja i znanaca koji su dali srcu oduška i zapjevali na kraju i tzv. „Vučarske pisme“ Vrličkog kraja. Dakako da su se organizatori pobrinuli da okupljeni gosti i prijatelji nazdrave uz dobru kapljicu, prigrizu nadaleko poznati Vrlički uštupak, odojak i druge slastice. Na koncu službenog pro-

grama Vjekoslav i Ivan Režić izrekli su riječ zahvale onima koji su pridonijeli da se taj nesvakidašnji događaj dogodi, a nakon njih okupljene je pozdravila i službeno proglasila završetak Vrličkog ljeta predsjednica TZ grada Vrlike gđa Dijana Maras.

Organizatori su izrekli zahvalu sljedećim institucijama i pojedincima:

- Gradu Vrlici na čelu s gradonačelnikom gosp. Jurom Plazonićem i pročelnikom za turizam pri gradu Vrlici gđi Dijani Maras.
- Zavičajnoj kulturnoj udruzi „fra Filip Grabovac“ i njenom predsjedniku gosp. Ivu Mišuru,
- Prof. Marku Duvnjaku, voditelju programa i kazivatelju stihova.
- Mislavu Režiću, gitaristi i Maovičanu po ocu i po majci.
- Dogradonačelniku i ovom prigodom majstoru zvuka gosp. Nikoli Uzunu.
- Djelatnicima „EKO Vrlika“ te Usluge Vrlika., a osobito gosp. Željku Klepi.
- Naturalis d.o.o. i gospođi Slavici Turudić
- Javnoj vatrogasnoj postrojbi Vrlika na čelu s njenim predsjednikom gosp. Antom Tarlom.
- Diplaru Anti Režiću.
- Pivačicama: Mari Ćorić rođ. Ljulj, Ani Giljan rođ. Režić, Ani Režić i Bosi Režić
- Ivici Režiću, Anti Režiću i Mari Režić, udanoj Kaselj na ustupanju Milića guvna
- Onima koji su učinili predradnje i uredili Milića guvno te donirali potrebno, a osobito Anti Draganu Režiću, Anti Režiću Bosinom, Ivici Režiću, Bosi Režić, Ani, Antoniju i Hrvoju Režiću, Ivanu i Tomislavu Režić, Kati Makovec rođ. Režić, Jugoslavu Režiću, jednom anonimnom darovatelju te ostalima koji su na bilo koji način doprinijeli da „Režića prelo“ od ideje dođe do svoje realizacije.

(Ivan Režić, *Misli o smislu*, ZKU „Fra Filip Grabovac“, Vrlika, 2022., 70 str.)

Iz tiska je izišla knjiga *Misli o smislu* fra Ivana Režića, našeg župljanina i svećenika Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, donedavnog magistra bogoslova i budućeg dušobrižnika u HKM Köln u Njemačkoj. Do sada se je fra Ivan javnosti predstavio s dvije zbirke poezije: *Tišina*, publicirana 2011. i 2014. te *Čežnja*, tiskana 2016. godine.

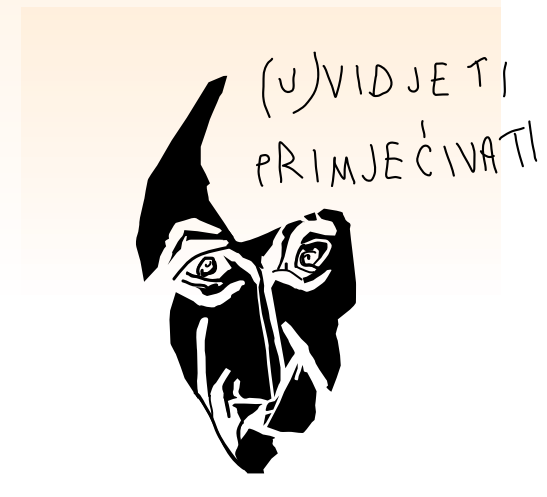
Treća fra Ivanova knjiga *Misli o smislu*, u izdanju Zavičajne kulturne udruge „Fra Filip Grabovac“ u Vrlici, sastoji se od 118 misli raspoređenih pod 53 različite teme. Naslovnicu te ilustracije potpisuje mag. grafike Ana Naletilić.

RIJEČ AUTORA:

Misli, njih 117 svrstane pod 53 različite teme, nastajale su posljednjih 10 godina. Nakon iščitavanja, studiranja i razmišljanja o različitim stvarnostima javljale su se kao refleksija ili bljesak, osvjetljujući određene stvarnosti na nov način. Naslonjene su i na osobno iskustvo, na vlastita propitivanja, nutarnja traganja i promišljanja, na doumljivanje o smislu svega što jest. Neke od misli su otvorene i nedovršene. Potrebno ih je na neki način nastaviti, razmišljati nad njima, doumljivati, poosobiti. Nakana mi je da ove misli pobude kod čitatelja nove misli te budu svojevrsna inspiracija daljnjem promišljanju i traganju za smislom i autentičnošću. Namijenjene su svakomu tko u poniznosti traga za istinom, mladima i starijima, vjernicima i onima koji sebe takvima ne poimaju. Ove misli ispunit će svoje smisao ako neke od njih i Tebi, poštovani čitatelju, otvore neke nove horizonte ljepote, dobrote, plemenitosti i istine.

Ugodno Ti i blagoslovljeno čitanje!

IN MEMORIAM

(1937. - 2021.)

s. Virginia Marija Župić

Okrijepljena svetim sakramentima, dana 19. studenoga 2021., u Splitu, u 85. godini života i 65. godini redovništva blago je u Gospodinu usnula s. M. Virginia Župić. Sprovodni obredi obavljani su 22. studenoga u 12.30 sati u Splitu na groblju Lovrinac. Sveta misa zadušnica slavljenja je nakon spirovoda u samostanskoj kapeli na Lovretu.

S. Virginia, krsnim imenom Marija, rođena je 23. travnja 1937. u Sinju (Podvaroš) od oca Petra i majke Ane rođene Milošević, kao treće od petero djece. Roditelji su učili djecu ljubavnom odnosu prema starijima, bolesnima i siromasima. Tako je Marija od malena u sebi izgrađivala suosjećanje i samilost prema potrebitima te će ta karitativna nota obilježavati čitav njezin život.

Marija je svoje školovanje započela kod sestara milosrdnica u Sinju, a osmogodišnje završila u državnoj školi. Već tada je razmišljala ne samo o odlasku u samostan, već i u misije – u Afriku. Rastu njezinog duhovnog zvanja pridonijele su sestre milosrdnice te braća franjevci u Svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske. No, najzaslužnija je bila strina Mara koja joj je davala vjerski tisak, a s. Virginia je posebno isticala časopis *Jeka iz Afrike* te životopis svete Male Terezije od Djeteta Isusa, koja je gorjela ljubavlju prema misijama.

Iako su roditelji živjeli u kršćanskom duhu, o odlasku Marije u samostan otac nije želio ni čuti. „*Uvjerena sam*, piše s. Virginia u svom životopisu, *da je dragi Isus preko oca iskušavao moje zvanje... radi njega sam mislila da taj poziv trebam izbiti iz glave, ali nisam mogla. S bratom sam išla na zabave... Bila sam raspjevana, voljela društvo i pjesmu.*“ Da bi je odgovorili od redovničkog poziva, Mariju su, unatoč njezinom negodovanju, zaposlili u

tvornici konca, *Dalmatinki*, u kojoj je radila pet godina. Sve vrijeme u njoj je tinjao duhovni poziv o čemu je najviše razgovarala sa strinom Marom i franjevcima te našom s. Leonardom Žižanović koja je u to vrijeme djelovala u Franjevačkom samostanu. Svi su je savjetovali da pođe u samostan kad postane punoljetna.

Marija se sa 19 godina odlučuje na odlazak u samostan. Dana, 13. lipnja 1956. godine, primljena je u kandidaturu Školskih sestara franjevka u Splitu. Sljedeće godine, 3. travnja, počinje postulatoru, a kanonsku godinu novicijata iste godine 3. listopada i dobiva ime s. Virginia. Prve redovničke zavjete polaže na svetkovinu sv. Franje 1958., a doživotne također na svetkovinu sv. Franje 1963. godine.

Nakon polaganja prvih zavjeta s. Virginia je dvije godine na Lovretu (1958.-1960.) sakristanka, pomaže u radionici crkvenog ruha, a uz to se osposobljava za sviranje i pohađa poduke iz vjeronauka u Nadbiskupskom sjemeništu. Glazbeno nadarena, vrlo brzo napreduje i pokazuje izniman talent za pjevanje i sviranje. Animiranje pjevanja, vođenje crkvenih zborova bit će glavna služba koju će obavljati u mnogim župama.

Od 1960. do 1962. je pastoralna suradnica, sakristanka i orguljašica u Splitu u crkvi sv. Frane na Obali. Slijedećih sedam godina djeluje kao sakristanka i sviračica u Vrlici (1962.-1969.), a ujedno vrši službu kućne predstojnice laćajući se poslova kako je sama govorila – *od štale do oltara*. Po dvije godine je sakristanka i orguljašica u župnoj crkvi u Kaštel Lukšiću (1969.-1971.) i u Unešiću

(1971.-1973.) gdje je također kućna predstojnica.

S. Virginia bila je prva sestra naše Provincije koja se javila za odlazak u misije u Afriku. Stoga, 1973. godine, dolazi na Lovret u vidu priprave za misije. Uz vođenje radionice za izradu jorgana, uči francuski jezik i odlazi u Župu Gospe od Zdravlja poučavati djecu crkvene pjesme. Osim toga, nedjeljom odlazi u Brnaze (Sinj) za animiranje liturgijskog pjevanja.

Njezin san odlaska u Afriku nije se ostvario. Umjesto u Afriku, poslana je 1975. godine za pastoralnu suradnicu u Baden-Baden, u Njemačkoj. To što nije pošla u Afriku, smatrala je voljom Božjom, ali je u njoj sazrela ideja da se treba posvetiti *misijama* u Domovini pa je nakon godine dana zatražila povratak u Hrvatsku. Znala je za sebe reći da je *pučka misionarka*. To je doista i bila.

Sedmogodišnje djelovanje u Imotskome (1976.-1983.) s. Virginia je smatrala najplodnijim razdobljem u duhovnom, karitativnom i kulturnom životu. Bila je odgovorna u sestriškom dječjem vrtiću. Uz to prihvaća sviranje u župnoj crkvi u Prološću, a po potrebi odlazi i u župu Podbablje i Vinjani. Sljedeće tri godine je u sestriškoj kući u Sinju (1983.-1986.) gdje uz izradu jorgana, uređenje vrta i pomoć u domaćinstvu, velikodušno daje svoj doprinos u vođenju crkvenog pjevanja u filijalama sinjske župe: Lučane i Karakašica te župama Čaporice i Ugljane. Godine 1986. ponovno se vraća u Imotski (1986.-1991.) i pet godina kao župska suradnica odlazi u Proložac, a povremeno i u Podbablje. Uzganje cvijeća u sestriškim vrtovima bilo je odraz njezine velike ljubavi prema prirodi kao i umijeća kojim je to činila.

Gdje god je bila, s. Virginia je smatrala da je upravo tu Gospodin treba. Početkom Domovinskog rata 1991. je u sestriškoj kući u Kaštel Lukšiću (1991.-1993.). Pomaže u dječjem vrtiću, ali najviše se zauzima u radu s ratnim izbjeglicama u hotelu *Palace*. Nakon dvije godine odlazi u Trpanj (1993.-1994.) i opet radi s izbjeglicama. Pomagala je svima bez

obzira na nacionalnost i vjeru. Bila je također sviračica u župi, spremala prigodne priredbe s djecom te odlazila i u tamošnji dječji vrtić vježbati djecu u pjevanju. Polje rada bilo je veliko, a njezino srce nije moglo izdržati sav taj napor. Morala je na liječenje, ali u srcu je nosila zahvalnost Bogu za sve čime ju je obogatio kroz to vrijeme. Godinu dana poslije ponovno dolazi u Kaštel Lukšić (1994.-1996.), pomaže u dječjem vrtiću i odlazi svirati u župu u Kaštel Novi i u Crivac. Godine 1996. po drugi put dolazi u sestrišku kuću u Sinj. Pomaže bolesnoj majci koja je živjela nedaleko od sestriške kuće. Nakon majčine smrti, 2003. godine, krhka i iscrpljena zdravlja odlazi godinu dana na rehabilitaciju u Trpanj, a 2004. dolazi na Lovret gdje ostaje do smrti.

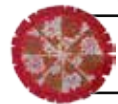
Svoje dane nemoći s. Virginia je ispunjala molitvom, razmatranjem i slušanjem vjerskih emisija. Zanimala se za druge, molila za njihove potrebe, za potrebe zajednice, Domovine i cijele Crkve. Veselila se svakom susretu i rado pripovijedala događaje iz prošlosti.

Pišući svoj životopis, s. Virginia ga je opisala u 14 postaja, 14 podružnica u kojima je djelovala, a za 14. piše: „*Zadnja postaja. Bogu hvala!!! Čekam poziv za raj... ponekad se upustim u razmišljanje o prošlosti ... Bogu hvala što se poslužio mojom malenosti i preko mene, duhovno i tjelesno slabe, ipak nešto mogao djelovati.*“ I završava: „*Preporučujem se u vaše svete molitve i lijepo molim sve, ama baš sve sestrice za oprostjenje i ja svima opraštam.*“

U Gospodinu je usnula u 85. godini života i 65. redovništva, 19. studenoga, poslije jutarnje mise tijekom koje je pri punoj svijesti primila sv. pričest. Od nje smo se oprostile na spomendan sv. Cecilije, djevice i mučenice, zaštitnice svih onih koji svojim glazbenim umijećem pridonose ljepoti liturgijskih slavlja. A s. Virginia je zacijelo bila jedna od njih. Sveg života svojeg Bogu je pjevala. Vjerujemo da mu pjeva i u vječnosti (usp. Ps 146,2).

Počivala u miru Božjem!

Iyvor: <https://skolske-sestre-franjevke.hr>

s. Roza Totić

Govor s. provincijalke prigodom ispraćaja pok. s. Roze Totić

S. Roza Totić, okrjepljena svetim sakramentima, tiho je završila svoj zemaljski hod u noći, 17. ožujka 2022. godine. Kao što je i živjela, njezin prelazak je bio tih i neprimjetan. Iako shrvana teškom bolešću, nije bila zahtjevna niti se tužila na bol.

S. Roza Totić, krsnim imenom Boja, rođena je 10. studenog 1934. godine od oca Blaža i majke Marije u mjestu Maovice. Krštena je u župi Gospa od Ružarija-Vrlika. To su bile teške godine, obilježene neimaštinom i neizvjesnošću. Njezinu majku je pogodila tragedija koja je pratila mnoge hrvatske obitelji. Polubrat s. Roze nestao je u strahotama Križnoga puta, a kasnije je majka doživjela smrt još jednog sina koji je umro kao dijete od 6 godina. Utjehu je obitelj pronalazila samo u vjeri i poštenom životu. Boja je živjela s roditeljima i mlađim bratom u roditeljskom domu do odlaska u samostan. U novicijatu ulazi o Blagdanu Male Gospe 1968. godine, Prve zavjete polaže 1969., a Doživotne zavjete 25. kolovoza 1973. godine.

S. Rozu smo poznavali kao jednostavnu i tihu sestru. Cijeli svoj radni vijek obavljala je dužnosti je oko uređivanja rublja. Franjevački samostani u Kninu, Sinju, Makarskoj, na Poljudu, kao i Zadarsko sjemenište bile su njezine podružnice, čak i po dva puta. Posljednja dužnost bila je na Lovretu do 2012. godine, kada je prestala raditi zbog visokih godina. Voljela je svoju dužnost. I kad nije bila u službi, pogledavala bi je li sve u redu u peglaoni, je li ugašena pegla, stoji li sve na svome mjestu. Uvijek je rado pričala s nama, mlađim sestrama dok bi u novicijatu obavljali prve dužnosti u kući. Uz neobavezan razgovor jednim bi okom promatrala jesmo li dobro peglale. Nije to bila kontrola, nego

dobronamjerna pomoć. Kako je svoj život provela u sjemeništima, imala je onu tihu, sestrišku brigu za mlade koji žive u drugom svijetu i rješavaju svoje probleme. Često bi spominjala kako treba paziti na urednost, dnevni red i izvršavanje dužnosti. Taj pristup s. Roze poznaju sve naše mlađe sestre kojima je u određenom trenutku puno značila njena prešutna podrška. Znala je dobro pronaći riječ podrške koja puno znači. Vidjela je prikrivenu suzu i brigu na licu. Na tome su joj zahvalne mnoge nekadašnje postulantkinje i novakinje.

U zadnjim godinama života proživjela i tešku bolest. Uvijek samozatajna, nije puno pričala o bolovima i bolesti. Jedino ako bi je netko pitao, odgovarala bi kratko, bez puno riječi i žaljenja. Posljednji mjeseci su joj bili jako teški. Fizički sve slabija, morala je ostati u krevetu. No, to je nije sprječavalo da bude informirana o događajima u kući. Kad bi je sestre posjetile, davala bi savjete. I nevjerojatno je znala pogoditi što je kome potrebno reći.

Okružena najtoplijom brigom sestara koje su je njegovale, s. Roza se preselila u vječnost. Molitva osobna i zajednička koju je ponavljala ne samo u našoj kapeli, nego i kad je hodala hodnicima, sigurno joj je pomogla da ovaj prelazak bude prirodan i tih. Njezin djelić povijesti koji je utkala u našu zajednicu, ostaje nam u sjećanjima kao podsjetnik kako se može skromno i tiho živjeti, a ipak ostaviti neizbrisiv trag u sjećanjima bližnjih.

Hvala ti, s. Roza za tvoju prisutnost u našim životima.

Tvojoj prvoj obitelji: bratu, nevjesti,

nećacima i nećakinjama, kao i njihovoj djeci, izražavam u ime zajednice Školskih sestara franjevaka iskrenu sućut.

Svjetlost vječna svjetlila joj! Počivala u miru Božjem! Amen

Lovrinac (Split), petak 18. ožujka 2022.
s. Lidija Matijević, provincijska predstojnica

Posmrtno slovo na misi zadušnici za pok. s. Rozu Totić

U ime župnika Vrlike, fra Mladena Prolića, spriječenog biti s nama drugim sprovodom, u ime svećenika, redovnika i redovnica rodom iz Župe Vrlika, izričem svoju sućut Školskim sestrama franjevkama splitske provincije te ožalošćenju rodbini. Kako je već spomenuto tijekom sprovodnih obreda u govoru s. provincijalke, s. Roza krštena je u crkvi Gospe od Ružarija ili Gospe od krunice u Vrlici, a njeno redovničko ime bilo je Roza, što u prijevodu znači ruža. Vjerujem da je prijelazom s. Roze u onostranost nebo bogatije za jednu ružu. U susretima sa s.

Rozom primjetna je bila njena spontana radost i dobronamjernost, a koje su znak da je bila ostvarena kao osoba, vjernica i redovnica. Blagost koja se mogla takvom jasnoćom čitati na njenom licu, bila je znak njene autentične produhovljenosti. Sjećam se kao ministrant na Maovicama da je posebno mjesto uz oltar bilo namijenjeno za oca pok. Roze, dida Blažića, i da je tu mogao sjediti netko poštovan od strane fratara, ali i od sumješšana. Sestra Roza primila je prvu pouku u vjeri u svojoj vjerničkoj obitelji. Neka pok. sestre Rozi nebo bude nagradom, a njen skroviti život i predanost povjerenim joj službama koje je vršila u više naših samostana bude svima nama na poticaj. Netko je lijepo primijetio da ljudi ne pamte toliko nečiju pamet koliko dobrotu. Neka trag dobrote koji je s. Roza ostavila za sobom bude trag kojim i mi hodimo.

Pokoj vječni daruj joj Gospodine!

fra Ivan Režić

don Petar Doljanin (ex fra Pijo)

Don Petar Doljanin umro je u bolnici u Splitu 14. studenoga 2021. okrijepljen svetim sakramentima. Misa zadušnica i sprovodni obredi bili su u srijedu 17. studenoga 2021. u 14 sati u Sutivanu (otok Brač).

Don Petar (ex fra Pijo), je rođen 11. travnja 1937. u Hrvacama. U Franjevački novicijatu ušao je 13. kolovoza 1954. na Visovcu. Za svećenika je zaređen 20. ožujka 1964. u Makarskoj. Kao franjevac (fra Pijo) služio je u župama: Zlopolje (1964.-1970.), Veliko Brdo (1970.-1971.), Lečevica (1971.-

1976.), Vrlika (1976.-1982.), Vrpolje (1982.-1986.) i u Otoku (1986.-1987.). Godine 1987. napustio je Provinciju, a 2010. inkardiniran je u Zadarsku nadbiskupiju i od tada je služio u samostanu časnih sestara Malog Isusa u Sutivanu.

Gospodin, kome je služio, bio mu nagrada za sve dobro učinjeno i u našoj župi Vrlika!

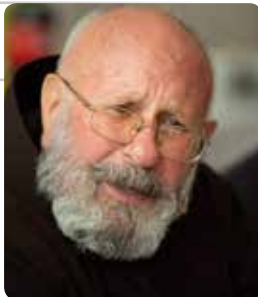
Fra Leon Delaš

U subotu, 26. ožujka 2022. godine, u Zagrebu u 86. godini života, 69. redovništva i 59. svećeništva, okrijepljen svetim sakramentima, preminuo je fra Leon Delaš. Sprovodni obredi obavljani su u srijedu, 30. ožujka 2022., u 10.30 sati na gradskom groblju Mirogoju u Zagrebu, a sveta misa zadušnica slavljen je nakon sprovoda u 12 sati u crkvi Majke Božje Lurdske u Zagrebu.

Sprovodne obrede na gradskom groblju predvodio je gvardijan fra Ivan Maletić koji se biranim riječima oprostio od fra Leona, a među okupljenima je, uz provincijala fra Marka Mršu, fra Leonove nećake fra Antu Vučkovića i fra Zvonimira Križanovića te vrličkog župnika fra Mladena Prolića, bilo tridesetak fratara, desetak časnih sestara i brojna rodbina i prijatelji pokojnog fra Leona. Svetu misu zadušnicu u novoj crkvi Majke Božje Lurdske predvodio je provincijal fra Marko Mrše, a u koncelecijaciji su bili svi svećenici koji su prisustvovali i sprovodu. Preko mise pjevao je župni zbor Majke Božje Lurdske, a na kraju se od fra Leona oprostio nećak fra Zvonimir Križanović.

Životopis:

Fra Leon Delaš rođen je 5. listopada 1936. god. u Zelovu od oca Ante i majke Kate r. Smoljo. Osnovnu školu pohađao je u Markušićima (kod Vinkovaca) (1943. – 1945.) i Zelovu (1946. – 1948.), a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Sinju (1948./49.), Makarskoj (1949./50.), Sinju (1950. – 1953.) i Makarskoj (1954. – 1956.). Teologiju je studirao na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj (1958. – 1964.) i diplomirao na KBF-u u Zagrebu 1965. godine. U novicijat je stupio 12. kolovoza 1953. godine na Visovcu, gdje je položio i prve redovničke zavjete 13. kolovoza 1954. godine. Svećane zavjete položio je 31. ožujka 1960. Makarskoj. Za đakona je zaređen 16. prosinca 1962. u Makarskoj, a za svećenika 15. travnja 1963., također u Makarskoj. Mladu je misu slavio u Sinju 21. travnja 1963. godine.

Službe:

Metković – župni pomoćnik (1963. – 1964.)
 Živogošće – župnik i nadstojnik samostana (1964. – 1967.)
 Split – pomoćnik urednika lista "Marija" (1967.)
 Split – provincijalov tajnik (1967. – 1970.)
 Gala-Gljevi – župnik (1970. – 1973.)
 Sinj – kateheta za srednjoškolce (1973. – 1974.)
 Miljevci – župnik (1974. – 1977.)
 Njemačka – učenje njemačkog jezika za misionara u njemačkoj pastvi (1977. – 1978.)
 Lindlar (Njemačka) – kapelan u njemačkoj pastvi (1978. – 1982.)
 Köln – kapelan u njemačkoj pastvi (1982. – 1984.)
 Lindlar-Hohkeppel – župnik u njemačkoj pastvi (1984. – 1991.)
 Frankfurt – voditelj HKM (1991. – 2000.)
 München (St. Gabriel) – župnik u njemačkoj pastvi (2000. – 2003.)
 München, Firenca – slobodna godina (2003. – 2004.)
 Karin – ispovjednik (2004. – 2005.)
 Vrlika – župni vikar (2005. – 2013.)
 Zagreb – ispovjednik (2013. – 2022.), domagistar bogoslova (2016. – 2019.)
 U međuvremenu je vršio sljedeću službu u Provinciji: član provincijskog pastoralnog vijeća (1970. – 1972.)

Izvor: Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja

Danas smo na Mirogoju ispratili zemne ostatke našeg dragog fra Lea, fathera Lea [Lia], oca Abrahama, onoga koji je tako neodoljivo podsjećao na svetog Leopolda Mandića, jednostavno – našeg fra Didu.

Bio je dobra duša našega samostana, britka jezika, oka sokolova i pun franjevačke radosti koju je nesebično dijelio u susretu sa svima te uvijek znao izvući osmijeh na lice.

Hvala ti, dragi fra Leo, na svakom osmijehu, toplom pogledu, kratkoj, ali snažnoj propovijedi, ispovijedi... Hvala ti što si nam neumorno pokazivao da je tako lako hodati uz Gospodina.

Uđi u radost Gospodara svoga.

Sve nas zagovaraj pred licem Svevišnjega.

Vole te tvoji MBL-ovci.

Facebook: Župa Majka Božja Lurdska Zagreb

Kako i priliči, u Vrličkom kolu uvijek se osvrnemo na rad Gradske uprave od Dana grada Vrlike, odnosno naše zaštitnice Gospe od Ružarija pa do istog dana sljedeće godine. Dakle, krenimo redom od Dana grada Vrlike 2021. godine. Dan Grada Vrlike uvijek se obilježava petkom pred blagdan Gospe od Ružarja, naše zaštitnice te je tako 2021. godine svečana sjednica Gradskog vijeća održana 1. listopada.

Prije same svečane sjednice vijećnici su s članovima gradske uprave položili vijence kod središnjeg križa na vrličkom groblju. Nakon toga, svečanost je nastavljena u GZ Kosore, gdje je upriličeno svečano otvaranje 'Poslovnog inkubatora Kosore'. Na svečanosti sjednici Gradskog vijeća Grada Vrlike u

Domu kulture, pored domaćina gradonačelnika Jure Plazonića, predsjednice Gradskog vijeća Anite Blažević i ostalih vijećnika, nazočili su župan Blaženko Boban kao izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora i predsjednika Vlade RH, izaslanica potpredsjednika Vlade i ministra hrvatskih branitelja Tome Medveda, Ana Rakulić Prkut, obitelji poginulih branitelja, gradonačelnik Trilja Ivan Bugarin, gradska pročelnica u Gradu Sinju Mirela Perković, načelnici Otoka, Hrvaca, Dicma, Kijeva – Dušan Đula, Dinko Bošnjak, Petar Maretić, Marin Ercegovac, predsjednik Gradskog vijeća Đakova Pavao Cindrić, vrlički župnik fra Mladen Prolić, načelnik PP Sinj Mislav Filipović Grčić sa suradnicima, čelnici javnih poduzeća i ustanova s razine Splitsko-dalmatinske županije, udruga proisteklih iz Domovinskog rata i brojni drugi.

Okupljene u Domu kulture pozdravila je predsjednica Vijeća Anita Blažević, a gradonačelnik Plazonić uz temu 'Poslovnog inkubatora Kosore' govorio je i o drugim infrastrukturnim i komunalnim aktivnostima koje su u Vrlici završene ili su u tijeku. Tako je naveo rekonstrukciju D1 kod gradskog groblja, uređenje vrličke Česme, mlinica... Govorio je i o značajnim turističkim pokazateljima koji su pozitivniji nego proteklih godina. Plazonić je kazao kako je u tijeku priprema dokumentacije za izgradnju novog vrtića i jaslica, prostora za DVD i drugih sadržaja. Ovom prigodom zahvalio je na potpori Splitsko-dalmatinskoj županiji i Vladi RH koji su podupirali i podupiru sve njihove projekte.

U ime čelnika općina i gradova iz cetinskog kraja, nazočne je pozdravio triljski gradonačelnik Ivan Bugarin koji je u svom govoru

istaknuo važnost povezivanja svih jedinica lokalne samouprave, od Vrlike do Trilja, na turističkom planu, a da je poveznica Cetina.

Pozdrave iz Đakova prenio je Pavao Crnić, podsjetivši da na području Đakova živi oko 3500 stanovnika čije je podrijetlo iz vrličkog kraja.

Prenoseći pozdrave Gordana Jandrokovića i Andreja Plenkovića, čiji je bio izaslanik, župan Blaženko Boban na početku je podsjetio na doprinos Vrličana u Domovinskom ratu. Kada je riječ o razvojnim aktivnostima i ostvarenim rezultatima u Vrlici, Boban je u svom govoru to slikovito opisao:

„Danas na javnoj političkoj sceni mnogi ljudi hodaju po tavanima, daskama, po limu i stvaraju buku. Ali, kada prođu, iza njih na daskama i limu nema traga. Za razliku od njih, gradonačelnik Plazonić i njegovi suradnici hodaju tiho, nečujno, i po pijesku i snijegu. Nema buke, ali iza njih itekako ostaje trag. E to je Vrlika“, kazao je Boban.

Ističući kako će Splitsko-dalmatinska županija i ubuduće podupirati Vrličane u njihovim razvojnim aktivnostima, župan Boban je naglasio aktivnosti na turističkom razvoju cetinskog kraja:

„Na tom projektu od Vrlike do Trilja, a Cetina je poveznica, intenzivno radi dožupan Stipe Čogelja koji će okupiti stručan tim iz svih jedinica lokalne samouprave i napraviti vrijedan projekt koji će umnogome značiti za razvoj turizma na ovom području“, rekao je Boban, koji je na kraju istaknuo kako će po pitanju određivanja sjedišta Parka prirode Dinara inzistirati na prijateljskim i argumentiranim razgovorima s predstavnicima susjedne županije i svima koji su uključeni u ovo pitanje, kako bi se iznašlo razumno i pravedno rješenje.

Na ovoj svečanosti dodijeljene su nagrade Grada Vrlike. Osobnu nagradu za 2021. godinu dobila je medicinska sestra Jovanka Barišić za neumoran, stručan i pažljiv rad u pružanju pomoći žiteljima vrličkog kraja,

posebno nemoćnim i starijim osobama. Kolektivnu nagradu dobila je OŠ Milan Begović za promociju vrličkog kraja u sklopu područja kulturne baštine.

U glazbenom dijelu sudjelovala je klapa Pretenca, a program je vodila pročelnica Upravnog odjela Marijana Matić.

U okviru proslave Dana grada Vrlike u subotu je upriličeno prvo organizirano jahanje Vrličkom konjičkom stazom. Radi se o stazi koja se duljinom od 40 km proteže područjem Grada Vrlike, u potpunosti je mapirana, GPRS koordinirana i dostupna uz pomoć mobilne aplikacije. Pokretači projekta su Grad Vrlika i Alkarska ergela Sinj, odnosno njen ravnatelj Stipe Šimundža. Blagoslov im je udijelio vrlički župnik fra Mladen Prolić. Stipe Šimundža zahvalio je svima koji su na bilo koji način pridonijeli da se ovaj projekt ostvari:

„Uključili su se vrlički vatrogasci, planinari, kinološko društvo, lovačko društvo, policija, komunalno poduzeće, Turistička zajednica. Svi oni su sudjelovali u pripremi terena, staze koja počevši od Slanovca u Vinaliću spaja vrličke prirodne i kulturne znamenitosti i atrakcije“.

Na sam blagdan Gospe od Ružarja, u nedjelju 3. listopada, svečanu svetu misu predvodio je dr. sc. fra Domagoj Volarević, profesor na KBF u Splitu

Vrijeme nas je poslužilo i bio je prekrasan dan bez obzira na postojeće mjere kojih smo se, naravno, nastojali pridržavati.

10. listopada svečano je obilježena 30. obljetnica osnutka 'Samostalne vrličke satnije', osnovane 10. listopada 1991. godine u Trilju. Vrlička svečanost počela je u središtu mjesta gdje su se okupili pripadnici satnije, njihovi gosti i uzvanici. U svečanom mimohodu koji su predvodili mlade Vrličanke i Vrličani u narodnoj nošnji, članovi KUU-e Milan Begović, sudionici su došli do središnjeg trga gdje su položili vijence i zapalili svijeće za 14 vrličkih branitelja koji su dali svoje živote u

obrani Hrvatske. Vijence su položila izaslanstva HVIDR-e Vrlika, Grada Vrlike i Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata

8. siječnja upriličena je i 30. godišnjica pri-sege branitelja u Rudi

U Novom Vinodolskom u četvrtak, 21. li-stopada 2021. godine, održan je prvi dan 2. Dana regionalnog razvoja EU fondova i svečano proglašenje i dodjela priznanja naj-boljim županijskim EU projektima 2021.

Izbor najboljeg županijskog europskog projekta organizirao je Jutarnji list u su-radnji s Hrvatskom zajednicom županija, Uredom Europskog parlamenta u Hrvatskoj i portalom Župan.hr, a uz pokroviteljstvo Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU. Za titulu najboljeg županijskog europskog projekta natjecao se 31 projekt.

Odabir najboljeg projekta EU provodio je ocjenjivački žiri.

Uz pobjednički projekt Renew Heat Karlovačke županije, drugi i treći najbolji projekti u 5. kategoriji su Izgradnja poslovnog inkubatora u Radnoj zoni Kosore Splitsko-dalmatinske županije te projekt Grada Zagreba Innovation in dressing techniques. Nagradu je, s ponosom, preuzeo gradonačelnik Grada Vrlike g. Jure Plazonić.

U listopadu je raspisan natječaj za stipendije studentima te je potpisan ugovor s 32 redovitih studenata u iznosu od 500,00 kn mjesečno. Prijevoz za srednoškolce i radni materijal učenicima za školu je i dalje

besplatan. Aktivnosti poput besplatnog vrtića i dalje su na snazi, kao i pronatalitetna politika u vidu većih izdvajanja za novorođenčad. Aktualno je i rješavanje stambene problematike mladim obiteljima u vidu sufinanciranja građevinskog zemljišta, kupnje stana ili kuće te sufinanciranje troškova izrade projektne dokumentacije i ishođenja građevinske dozvole.

Povodom Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje, zapaljene su svijeće i u Vrlici kod murala na Jadranskoj cesti. Obilježeno je i sjećanje na žrtve četničkog pokolja u Maovicama i Vrlici.

Splitsko-dalmatinski župan Blaženko Boban i predsjednik HGK – Županijske komore Split, Joze Tomaš, u petak su po prvi put uručili nagradu 'Zlatna stina' predstavnicima lokalnih samouprava za osobit doprinos razvoju gospodarstva Splitsko-dalmatinske županije u 2021. godini.

- Radi se o jedinstvenom priznanju koje za cilj ima istaknuti one gradove i općine koji su dali najveći doprinos gospodarskom razvoju županije u tekućoj godini.

Grad Vrlika dobitnik je 'Zlatne stine' u kategoriji malih gradova, a priznanje je uručeno gradonačelniku Juri Plazoniću.

U subotu, 23. travnja, održana je sveta misa na Maovicama povodom svetkovine sv. Jure. Slavlje je počelo blagoslovom kipa Srca Isusova, procesijom i svetom misom koju je predvodio fra Mladen Prolić. Nakon svete mise, uslijedio je blagoslov i otkrivanje spomen obilježja zahvalnosti svim Maovičanima čiji su životi utkani u stvaranje slobodne i neovisne Hrvatske.

Svijeće i aranžmane su položili u ime HVIDR-e Vrlika, najstariji branitelj s Maovica čiji su roditelji žrtve četničkog pokolja na Maovicama 1943., Petar Škalic, predsjednik Božo Giljan i zamjenica Ana Režić, a u ime Grada Vrlike gradonačelnik Jure Plazonić i predsjednica Gradskog vijeća Anita Blažević.

Prisutnima se prigodno obratio gradonačelnik ističući: „Kako svake godine obilježava važne datume i odlazi na mjesta stradavanja nevinih žrtava kao što je Husina jama u kojoj ima saznanja da su među žrtvama i Maovičani te da bi ovo mjesto trebalo biti mjesto pijeteta i obilježavanja za sve žrtve, pogotovo one koji na ovom mjestu nisu pronašli svoje vječno počivalište“.

Gradonačelnik Grada Vrlike Jure Plazonić, primio je u gradskoj vijećnici veleposlanika Belgije Nicolasa Buycka. Tema razgovora bila je gospodarska i kulturna suradnja između dviju zemalja, a naglasak je bio na Belgijskoj tvornici čokolade u Vrlici kao primjer dobre suradnje. Nakon prigodnog uručivanja poklona, lutke u vrličkoj narodnoj nošnji, druženje se nastavilo u Poslovnom inkubatoru u Kosorima, odnosno u pogonu za proizvodnju čokolade.

Ove godine "Ero s onoga svijeta" ide uživo s Česme na male ekrane.

Najpoznatija hrvatska opera s kojom se mi Vrličani dičimo, "Ero s onoga svijeta", nastavlja svoju tradiciju održavanja na vrličkoj Česmi. Ovaj put pod reflektorima HRT-a koji će izravno prenositi cijelu operu.

Ideja se "rodila" prije nekoliko godina kada su uoči opere gradonačelnik Plazonić i direktorica Maras imali nastup na Dobro jutro Hrvatska i evo napokon će biti realizirana.

U tijeku je uređenje Česme koje se odvija u fazama pod nadzorom konzervatora. 100.000,00 kn financiralo je Ministarstvo kulture, a 250.000,00 kn Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU. 487.100,00 kn financirao je Fond za zaštitu okoliša za sanaciju Dalmatinke.

Instalirana je audiovizualna oprema u dvorani Doma kulture čime je započela realizacija projekta "Opremanja doma kulture Vrlika". Instalirana su 2 subwoofera i 6 satelita, ugrađeno je 6 pokretnih rasvjetnih glava, postavljeno je projekcijsko platno i projektor

te popratna oprema. Isporučen je i prijenosni audio sustav (razglas i mikseta) koji će se koristiti za manifestacije na otvorenom.

Grad Vrlika je dobio 100% bespovratnih sredstava kroz mjeru 2.1.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“ iz LRS LAG-a „Cetinska krajina“ za razdoblje 2014.-2020. Vrijednost ugovora potpisanih na projektu iznosi 286.414,00 kuna.

Ugovor o dodjeli financijskih sredstava gradovima Republike Hrvatske za održavanje i razvoj predškolske djelatnosti u 2022. godini u Zagrebu je s državnim tajnikom Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade, Željkom Josić, potpisao gradonačelnik Grada Vrlike Jure Plazonić. Vrlici je Odlukom o raspodjeli financijskih sredstava gradovima Republike Hrvatske za održavanje i razvoj predškolske djelatnosti u 2022. godini dodijeljeno 154.000,00 kuna.

Nakon što su u listopadu 2020. godine Grad Đakovo i Grad Vrlika, koje povezuju desetljeća povezanosti njihovih žitelja, potpisali Sporazum o suradnji i prijateljstvu, ta suradnja nastavila se razvijati osobito u smjeru kulture. U prilog tome govori i radni posjet gradonačelnika Grada Đakova Marina Mandarića koji je sa suradnicima, gradskim pročelnicima Sanjom Rogož-Šola i Miroslavom Klepom boravio u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Domaćin im je bio gradonačelnik Vrlike Jure Plazonić s kojim su Đakovčani tijekom boravka obavili više radnih sastanaka. Delegaciju Grada Đakova primili su i župan Splitsko-dalmatinske županije Blaženko Boban i njegov zamjenik Stipe Čogelja, a na sastanku je bilo govora u budućoj kulturnoj suradnji ove županije i Grada osobito na idućim Đakovačkim vezovima. Prijedlog je da se na idućim Đakovačkim vezovima značajnije predstavi Splitsko-dalmatinska županija, osobito Grad Vrlika. Đakovčani i njihovi gosti bi tako mogli uživati u klapskim

pjesmama, delicijama kojima se ponosi ova županija, ljepoti narodnog ruha i običajima tog kraja. Večer Vrličana u Đakovu održala se 30. lipnja 2022.

Vrličko ljeto vratilo je stari sjaj. Vrlika, točnije Peručko jezero, bila je domaćin drugom Vrlika Lake Festivalu od 24. do 26. lipnja, koji je kao i prošle, 2021. godine privukao tisuće gostiju. Vrličko ljeto održano je od Natjecanja u pečenju vrličkih uštipaka, Večeri pisme, kola i narodnih običaja do opere "Ero s onoga svijeta".

Podjela tableta najuspješnijim učenicima Osnovne škole Milan Begović upriličena je u Gradskoj vijećnici. Za kupnju tableta odvojeno je 10.941,50 kuna, iste su dobili:

1. razred: Patrik Uzun
2. razred: Ante Mandarić
3. razred: Lucija Romić
4. razred: Lovro Varnica

5. razred: Josipa Vuletić

6. razred: Božo Varnica

7. razred: Paola Lelas

8. razred: Petra Totić

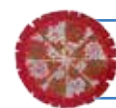
Učenica generacije je Mihaela Žeravica, 8. razred. Svim učenicima je zaželjeno puno uspjeha u daljnjem školovanju!

Sva značajna obilježavanja i odavanja počasti poginulim braniteljima od Velog vrha, Velike Duvjakuše, Oluje do Dana vrličkih branitelja kao i spomena na progonstvo Vrličana u Domovinskom ratu iz svojih domova Gradska je uprava obilježila prigodnim paljenjem svijeća i postavljanjem vijenaca. Također su i povodom Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje, zapaljene svijeće kod murala na Jadranskoj cesti.

Gradska uprava je trenutno u pripremi obilježavanja Dana grada Vrlike 2022. god.

OSNOVNA ŠKOLA MILANA BEGOVIĆA

Školska godina 2021./2022.

Mirjana Vodanović Mandarić,
ravnateljica

Ova školska godina odvijala se u otežanim okolnostima zbog epidemije Covid 19. Nastava se odvijala većim dijelom u učionici, a prema potrebi "online", tj. na daljinu.

15. listopada 2021., u našoj školi, obilježili smo Dane kruha kroz različite aktivnosti. Učenici prvog razreda ukrasili su stol jesenskim plodovima, gledali su prezentaciju i igrali kviz, stavili su na pano razne vrste žitarica sa zanimljivim izrekama te crtali kruh u peći. Učenici drugog razreda su ukrasili razred, crtali pekarske proizvode i čitali prigodne tekstove. Naši trećaši su gledali video o nastanku kruha te čitali prigodnu priču. Učenici 4. razreda su izradili peciva od tkanine pomoću kojih su izveli igrokaz "Kod pekara".

Uz potporu grada Vrlike, MZO-a i Županije, radimo na različitim projektima. Prije svega tu je briga za naše učenike na način da imaju besplatne nastavne materijale. Važno nam je i uređenje škole. Radi se na realizaciji prvog dijela projekta školskog vrta; prostor je ograđen, zasadili smo prve biljke. Za rad školske zadruge dobili smo financijsku potporu Županije. Odboren nam je projekt obnove dotrajalih podova i namještaja u nekim učionicama. Ove godine sudjelovali smo u projektu "Učimo zajedno IV", za potporu učenicima s teškoćama u učenju. Imali smo dva pomoćnika u nastavi. Škola se uključila u projekt "Shema školskog voća". Suradujemo s Centrom izvrsnosti SDŽ, radimo na prepoznavanju izvrsnih učenika, posebno iz matematike. Ove godine dvije naše učenice 7. razreda sudjelovale su u CIM-u (Centar izvrsnosti za matema-

tiku). Odboren nam je novi projekt iz područja kulturne baštine pod nazivom "Oj, Vrliko ponosu i diko, tradiciju tvoju nema ni'ko, ojjj!" i projekt razvoja poduzetništva u okviru školske zadruge pod nazivom "Dalmatinski suvenir". Uz potporu MZO-a sudjelovali smo u projektu "Ruksak pun kulture". Riječko kazalište je u našoj školi izvelo radionicu na temu kako nastaje lutkarska predstava.

Dana, 19. siječnja 2022., obilježili smo 146. rođendan našega književnika Milana Begovića. Učenici 8. razreda otišli su na Česmu gdje se nalazi njegov spomenik te čitali neka od njegovih poznatih djela poput «Dunja u kovčegu», «Bez trećeg» i razgovarali o njegovoj bogatoj biografiji i književnoj i kulturnoj ostavštini. Također su se fotografirali, a neki učenici su zaplesali Vrličko kolo. Kroz mnoštvo različitih aktivnosti prisjetili smo se našeg poznatog pisca.

Ove školske godine održana su natjecanja iz sljedećih predmeta: matematika, povijest, engleski jezik, njemački jezik, vjeronauk te informatika.

Naša škola je i ove godine sudjelovala u projektima kulturne baštine u suradnji s Centrom izvrsnosti Splitsko-dalmatinske županije. Projekt pod nazivom «Oj, Vrliko, ponosu i diko, tradiciju tvoju nema niko, oooj!» u potpunosti je priveden kraju. Voditeljica projekta, učiteljica razredne nastave Ivana Ivandić zajedno s učiteljicama i učenicima drugog, trećeg i četvrtog razreda, odradila je sve što je planirala vezano uz projekt: snimili su festival ojkavice, napravili su tisak citata ojkavice na 50 platnenih vrećica, izradili su online knjižicu ojkavica. Ojkanje je tradicijsko pjevanje našeg kraja, a naši učenici su tijekom projekta sami radili citate za ojkavicu, a istu su i tiskali u 100 primjeraka. Svoj rad su prezentirali u staroj antičkoj Saloni. <https://www.youtube.com/watch?v=sW3iWxb3q98&t=17s>

CITATI - <https://youtube.com/shorts/6Pj9XH9hL4U?feature=share>

U OŠ Milana Begovića u protekloj školskoj godini odradili smo projekt pod nazivom «Dalmatinski suvenir». U projektu su sudjelovali učenici 1.-4. razreda vođeni učiteljicama Antonijom Dujmović, Anitom Zorić, Ivanom Gogić, Ivanom Ivandić (Antonijom Čajkušić) te s voditeljicom projekta i učeničke zadruge «Zvrk», Željkom Stojić i učenicima, članovima zadruge. Kao konačni produkt ovog projekta nastali su različiti suvenirni: podložak za čaše, kuhača, daska za rezanje, pregača za kuhanje. Svaki proizvod oslikan je motivima iz vrličkog kraja ili citatima književnika Milana Begovića. Suvenire krase stihovi ojkavice, najstarijeg glazbenog izričaja, dijelovi s vrličke narodne nošnje (vez s košulje, tkanica, zvrk i sl.). Ukrasi su rađeni oslikavanjem, vezenjem i šivanjem.

U četvrtak, 2. lipnja 2022., naši učenici su u popodnevним satima sudjelovali na Festivalu izvrsnosti na prostorima stare Salone. Naša škola je sudjelovala u programu festivala s polaznicima i mentorima programa Čuvari baštine, voditeljicom Ivanom Ivandić i učenicima sudionicima projekta "Oj, Vrliko ponosu i diko, tradiciju tvoju nema niko, oooj!" Učenici, obučeni u narodnu nošnju vrličkog kraja, na pozornici su predstavili etape nastajanja projekta. Upoznali su nas s nastankom knjižice ojkavica koje su sami pisali. Ukupan dojam su zapečatili prekrasnim pjevanjem ojkavica. U pratnji su bile učiteljice koje su surađivale na projektu: Anita Zorić, Ivana Gogić i Antonija Dujmović te ravnateljica škole Mirjana Vodanović Mandarić.

Budući da je naša škola uključena u program «Dalmatinski suvenir» u šk.god. 2021./2022., planirana je i održana aktivnost Sajam školskih proizvoda na Festivalu izvrsnosti. U prostorima Salone osiguralo se mjesto za Sajam, pri čemu je naša škola dobila svoj prostor

za predstavljanje i prodaju proizvoda koji su nastali radom učenika i učiteljica u projektu «Dalmatinski suvenir». Učenici i voditeljica učeničke zadruge Zvrk, Željka Stojić, prezentirali su svoje radove nastale u programu Dalmatinski suvenir.

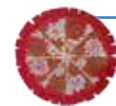
3. lipnja 2022. obilježili smo Dan škole kroz različite aktivnosti. Na početku smo imali priredbu koja je započela himnom Lijepa naša domovino u izvedbi školskog zbora i učitelja glazbene kulture Jakše Bralića. Izmjenjivale su se pjesme i recitacije o školi kojima su nas obradovali naši učenici. Na kraju priredbe ravnateljica škole je uručila prigodne zahvalnice učiteljicama Željki Stojić za promicanje kulturne baštine kroz rad učeničke zadruge te Ivani Ivandić za Projekt "Oj, Vrliko, ponosu i diko, tradiciju tvoju nema niko, oooj!". Učiteljica matematike Fili Šimić Krstulović dobila je zahvalnicu škole za promicanje matematike i suradnju s Centrom izvrsnosti za matematiku. Najistaknutiji učenici dobili su pohvalnice škole za svoj rad, marljivost i ponašanje.

Posjet učenika osmog razreda OŠ Milana Begovića Vukovaru

Učenici 8. razreda iz Osnovne škole «Milan Begović» iz Vrlike sudjelovali su u dvodnevnoj terenskoj nastavi. Zajedno sa svojom razrednicom Sandrom Milanović i ravnateljicom škole Mirjanom Vodanović Mandarić te asistenticom u nastavi Marinom Turudić bili su u posjetu Vukovaru. U petak, 10. lipnja 2022., po dolasku u Vukovar upriličen je obilazak Memorijalnog centra Domovinskog rata Vukovar, zatim predavanje o Domovinskom ratu te obilazak Vodotornja. Drugi dan obišli su druge važne lokalitete u Vukovaru, kao što su: Crkva sv. Filipa i Jakova, Trpinjska cesta, Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata, Spomen dom Ovčara i masovna grobnica, Vukovarska bolnica, Gradski muzej Vukovar i Muzej vučedolske kulture. Neizostavna je bila i šetnja uz prekrasni Dunav.

KUU MILAN BEGOVIĆ

Djelovanje KUU Milan Begović 2021. - 2022.

Marina Turudić

Vrlika: "Večer, pisme, kola i narodnih običaja"

Dana 3. srpnja 2022. KUU Milan Begović u suradnji s Gradom Vrlika i TZ Vrlika organizirala je već tradicionalnu folklornu manifestaciju "Večer, pisme, kola i narodnih običaja". Folklorni program odvijao se na glasovitoj Česmi koja je kao ambijent pridonijela posebnu čar toj večeri. KUU Milan Begović predstavila se nijemim kolom, ženskom i muškom ojkavicom te dipalama, a za kraj upriličili su završno kolo iz opere "Ero s onoga svijeta". Pozornicu je ispunilo 50tak vjernih čuvara vrličke kulturne baštine od najmanje Iva Milković (2god) do najstarijeg Božo Žeravica (80god).

KUU Milan Begović bila je domaćin folklornim skupinama koje su zbilja uveličale i obogatile program svojim pjesmama i plesovima.

Nastupali su: KUD Dusina, KUD Srce Zagore, HKUD Fra Jozo Križić (Roško Polje), HKUD Široka Kula, KUD Sv. Ivan Krstitelj te KUD Zadarski tanac.

Nakon folklornog dijela uslijedio je zabavni program uz divan bend Totem. KUU Milan Begović zahvaljuje svim folkornim društvima, dragim Vrličankama, Vrličanima i gostima koji su pratili program, vrijednim volonterima (HPD Zolj i ekipa pod vodstvom Ivica Vulića), koji su pripremili ukusnu večeru i pazili da nitko ne ostane žedan ni gladan!

Jedno veliko hvala i sponzorima, a oni su: Grad Vrlika, TZ Vrlika, OPG Ćorić, Pekara Marija, Naturalis d.o.o., Lone d.o.o., OPG Mata, Restoran Ivan, Restoran Ero, RO-MA, DPD Miro, Caffè bar "Brlje", Caffè bar "Kalaura" L.U. Svilaja.

Zdravo mi budi Vrliko, čarobna kolijevko! (Milan Begović)

Vrličani predstavili županiju na 56. Đakovačkim vezovima

„Oj, Đakovo tebi dolazimo, iz Vrlike pozdrave nosimo!“, orila se ojkavica Đakovom.

Nakon što su Grad Vrlika i Grad Đakovo sklopili prijateljstvo odmah se moglo naslutiti da će suradnja biti iznimno dobra i bogata.

KUU „Milan Begović“, u četvrtak 30. lipnja 2022., imala je bogat tradicijski i gastronomski program predstavljajući bogatstvo vrličkog kraja.

U 18:30 sati održana je sveta misa u katedrali sv. Petra na kojoj su prisustvovali članovi Udruge te predstavnici grada Vrlike s gradonačelnikom gosp. Jurom Plazonićem. Sat vremena nakon toga počeo je folklorni program na kojem su se Vrličani predstavili samačkim pjevanjem, muškom i ženskom ojkavicom i vrličkim kolom uz pratnju dipla, nakon čega je uslijedio drugi dio nastupa, završno kolo iz opere „Ero s onoga svijeta“. Sa Strossmayerovog parka te završenog folklornog dijela, članovi su program nastavili kod crkve Svih Svetih gdje se odvijala prava vrlička večer s dalmatinskim štihom, uz klapu Cambi, klapu Partenca te Giuliana i Diktatore koje su doveli dožupan splitsko-dalmatinski

Stipe Čogelja i pročelnik Tomislav Đonlić. Uz lijepu dalmatinsku glazbu Vrličani su ponudili i gastronomiju svojega kraja. Đakovčani, a naročito oni koji vuku korijene iz Vrlike mogli su uživati u mirisima i okusima vrličkog uštipka, pršuta i sira iz mišine. Dalmatinska večer u Đakovu bila je više nego dobar uvod u 56. Đakovačke vezove.

U subotu, 2. srpnja, članovi KUU „Milan Begović“ nastupili su u sklopu Đakovačkih vezova kao gostujuća skupina. Nastup se odvijao u Strossmayerovom parku, a uz Vrličane publika je uživala i u folklornim skupinama iz Delnica, dijelova BiH, Kanfanara, Bugarske, SAD-a, Slovenije...

Svečana povorka sudionika 56. Đakovačkih vezova odvijala se u nedjelju 3. srpnja, uz konjanike, mažoretkinje i orkestar. Povorku je krasilo 40-ak folklornih udruga te konjanici i svečane zaprege. Sva kulturna baština slika se đakovačkim ulicama, nije nedostajalo ni pjesme ni kola ni bogatstva narodnog ruha. Nakon povorke uslijedila je i Smotra folkloru Hrvatske gdje se Udruga predstavila nijemim kolom, ojkavicom i diplomama.

Počašćeni, toplo i srdačno primljeni, članovi KUU „Milan Begović“ iz Vrlike zahvaljuju svima na gostoprimstvu, a naročito gradonačelniku Đakova gospodinu Marinu Mandariću, podrijetlom Vrličaninu te se nadaju skorom susretu u Vrlici.

Božo Žeravica i nakon 56 godina na Đakovačkim vezovima

Naš dugogodišnji član i bivši predsjednik Udruge, gosp. Božo Žeravica primjer je predanosti tradiciji i baštini vrličkog kraja. Njegova priča uistinu je poticajna, a danas je u Đakovu osvojio publiku svojom pozdravnom riječju. Naime, davne 1964. godine Božo je sudjelovao u osnivanju Udruge, nastupio je na 1. Međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu 1966., a već sljedeće, 1967. godine, nastupio je na Prvim Đakovačkim vezovima i danas je opet tu nakon 56 godina! Čestitamo, naš dragi Božo i želimo ti zdravlja i još vezova!

CENTAR ZA REHABILITACIJU FRA ANTE SEKELEZ – VRLIKA

Iz rada centra

Tekst napisao: Ante Vuleta

Nema ništa ljepše ni vrijednije u životu nego susretati stare i upoznavati nove ljude te sklapati nova prijateljstva. Ne kaže se uzalud da su prijatelji pravo bogatstvo, a baš takva iskustva vole naši korisnici i to uvelike oplemenjuje njihove živote, kako u okruženju Centra, tako i van njega, pogotovo na kulturno-sportskim, društvenim i inim druženjima. S velikim nestrpljenjem čekalo se da popuste epidemiološke mjere i s puno žara krenuli smo u razna sportska natjecanja i kulturno-zabavna događanja.

Što ima ljepše nego ljetnu sezonu otvoriti kupanjem. Upravo odlasci na obližnje Peručko jezero, biser cetinskog kraja, omogućili su nam lijepa druženja i pravo osvježenje u vrućim ljetnim danima. Osim kupanja i sportskih igara koje bi zaigrali u jezeru, uživali smo i u debelom hladu što nam ga daju velike topole koje zajedno s jezerom čine prekrasan prirodni ambijent.

Nakon cijeloljetnog uživanja u slatkoj vodi, došlo je vrijeme da „okusimo“ i slanu. Kao i svake godine u mjesecu rujnu idemo na ljetovanje u Rogoznicu, gdje se najbolje osjete čari mora i danonoćna ljetna uživanja.

U rujnu se dogodilo i sudjelovanje na UNICEF-ovoj virtualnoj humanitarnoj utrci Mliječna staza 2021. Tridesetak korisnika uz podršku nekoliko radnika, neumorno je „skupljalo“ kilometre u raznim disciplinama. Tako je svatko prema svojim mogućnostima mogao sudjelovati hodajući, trčeći, vozeći bicikl, romobil ili invalidska kolica, a sve u svrhu ostvarenja zajedničkog cilja da se skupi što više kilometara. I tako neobična utrka pobudila je veliki interes kako za sudjelovanje, tako i za natjecanje.

Sportsko društvo specijalni sportovi „Luč“ pod pokroviteljstvom Specijalne olimpijade Hrvatske svake godine organizira natjecanje u kuglanju. Kako se odazivamo na sva

sportska događanja, tako smo ove godine sudjelovali na natjecanju u boćanju u organizaciji Udruge Lastavica iz Splita. S puno žara i borbenosti osvajale su se medalje na oba sportska događaja.

Mjesec prosinac pun je prekrasnih događanja. Neizostavno nas je posjetio Sveti Nikola, ali ove je godine imao i pratitelja „zločestog“ Krampususa.

Da je prosinac mjesec nesebičnih darivanja svjedoče nam brojna događanja. Upravo jedno takvo događanje pretvara se u malu tradiciju. Naime, već petu godinu zaredom darivaju nas učenici Franjevačke klasične gimnazije iz Sinja. Njihova nesebičnost uvelike je uljepšala blagdane našim korisnicima. Mi im zaista od srca samo možemo poželjeti veliki uspjeh u životu, a njihovim profesorima da nastave tako vrijedno kroz svoj poziv odgajati mlade generacije i neumorno u njih usađivati prave životne vrijednosti.

Želimo zahvaliti Antoniji Lelas koja je zajedno sa svojim prijateljima razveselila korisnike individualiziranim poklonima te članovima Udruge veterana 4. gardijske brigade Kluba djece hrvatskih branitelja Domovinskog rata.

Da motocikl nije samo obično prijevozno sredstvo dokazuju i razni moto klubovi kojih vjerojatno na tisuće postoji u svijetu. Tako su bajkeri iz MK Veterani Split i još brojni članovi iz drugih moto klubova, odjeveni poput Djeda Mraza posjetili Centar, darivali korisnike i družili se s njima. Od srca im zahvaljujemo i veselimo se ponovnom susretu.

Vrijeme s najviše smijeha i veselja pobudile su maškare.

Oslikavanje sebe kroz umjetnost, razvijanje kreativnosti i mašte najbolje se ocrta kroz likovne radionice. Jedna radionica takvog tipa održana je u Centru pod nazivom „Čitajmo slikajući, slikajmo čitajući“. U radionici su sudjelovali korisnici pod vodstvom likovne terapeutkinje, a sve u sklopu projekta „Za dobre vibre - čitaj libre“ u organizaciji Gradske knjižnice Marka Marulića iz Splita

u partnerstvu sa Splitsko - dalmatinskom županijom.

U svibnju smo bili domaćini 11. Prvenstvo Hrvatske u biciklizmu za osobe s intelektualnim teškoćama. Natjecanje se odvijalo prema pravilima organizatora i Svjetske specijalne olimpijade, a sudjelovalo je 36 natjecatelja iz cijele Hrvatske.

Obitelj bi trebala predstavljati značajan segment u životu svakog pojedinca, obilovati zajedništvom, sigurnošću, tolerancijom i poticati mnoge životne vrijednosti. Svakako najljepša druženja u Centru dogode se upravo na taj dan. Uz mnoge roditelje, na proslavu Međunarodnog dana obitelji, u posjetu n korisnicima stigla je i brojna rodbina i prijatelji te je i ove godine bilo svečano.

Vrijedi istaknuti da se u sklopu proslave Dana obitelji u Splitu održala nenatjecateljska utrka na kojoj smo nastupili. „Utrka sriće“ je hvalevrijedan projekt koju su organizirali Kolektiv Srce Splita I udruga Bastion.

Sve aktivnosti Centra možete pratiti na web stranici www.rehabilitacija-vrlika-hr.

ZKU FRA FILIP GRABOVAC

Osnovana Zavičajna kulturna udruga "Fra Filip Grabovac" Vrljika

Ivo Mišur

Zavičajna kulturna udruga "Fra Filip Grabovac" osnovana je 15. studenog 2021. u Vrljici. Rješenje o upisu u Registar udruga Republike Hrvatske ishodišno je 7. veljače ove godine. Osnovni cilj Udruge je promicanje kulturne i prirodne baštine vrličkog kraja te poticanje njegova daljnjeg istraživanja. Članovi udruge mogu biti svi oni koji se slažu s ciljem udruge.

U svrhu ostvarivanja cilja Udruge će obavljati sljedeće djelatnosti:

- promocija Vrljike i vrličkog kraja (zavičaja),
- poticanje i izrada programa za uspješan gospodarski razvitak zavičaja,
- čuvanje i promicanje etnoloških i drugih posebnosti zavičaja,
- suradnja s drugim udrugama istih ili sličnih ciljeva u zemlji ili inozemstvu,
- humanitarni i karitativni rad,
- organizacija kulturnih, zabavnih i stručnih skupova,
- publikacije časopisa i knjiga,
- organiziranje različitih susreta kulturnog karaktera.

Udruga će povodom 275 godina tiska *Cvita razgovora* fra Filipa Grabovca izdati prigodni zbornik radova naziva *Vrlički zbornik* koji će sadržavati objavljene i neobjavljene stručne radove iz humanističkih znanosti u kojima autori obrađuju teme vezane za Vrljiku i vrlički kraj, njezinu povijest, kulturu i tradiciju. Uredništvo će razmatrati i one radove koji se na bilo koji način odnose ili imaju utjecaja na šire područje Dalmatinske

zagore. Svi su pozvani na suradnju! Predsjednik ZKU "Fra Filip Grabovac" je Ivo Mišur, a potpredsjednik fra Ivan Režić.

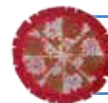
Svi koji imaju pitanja u vezi same udruge ili *Vrličkog zbornika* mogu se javiti na e-mail: fra.filip.grabovac@gmail.com

Tiskan prigodni poštanski žig posvećen fra Filipu Grabovcu

Ove se godine 9. lipnja navršava 275 godina od tiskanja Cvita razgovora fra Filipa Grabovca, što će ZKU "fra Filip Grabovac" obilježiti prigodnim poštanskim žigom na kojemu stoji tekst „275 godina Cvita razgovora“, nadnevak 09.06.2022. te Vrljika 21236. U sredini je kontura Grabovčeva kipa. Žig je okrugao s vanjskim promjerom od 34 mm. Sve pošiljke koje budu slane u četvrtak 9. lipnja iz poštanskog ureda u Vrljici imat će ovaj žig.

Fra Filip Grabovac je 9. lipnja 1747. godine dobio dozvole redovničkih vlasti za tiskanje svoje knjige. Krajem istog mjeseca Cvit razgovora je tiskan u knjižari Simonom Occhijem u nakladi od 700 primjeraka za 130 cekina. Inkvizicija je (dekretom od 14. prosinca 1747.) zabranila Grabovčevu knjigu. Cvit je zabranjen zbog aktivnoga hrvatskog rodoljublja Filipa Grabovca i otvorene kritike Venecije. Dana 24. studenog 1747. godine izdan je nalog za Grabovčevo uhićenje, a 29. studenog je bačen u tamnicu. Njegov Cvit gorio je na lomačama u Zadru, Splitu i Sinju. Sačuvano je samo pet primjeraka, od toga dva potpuna.

HPO PODI ZOLJ

Fotogalerija

HVIDRA VRLIKA

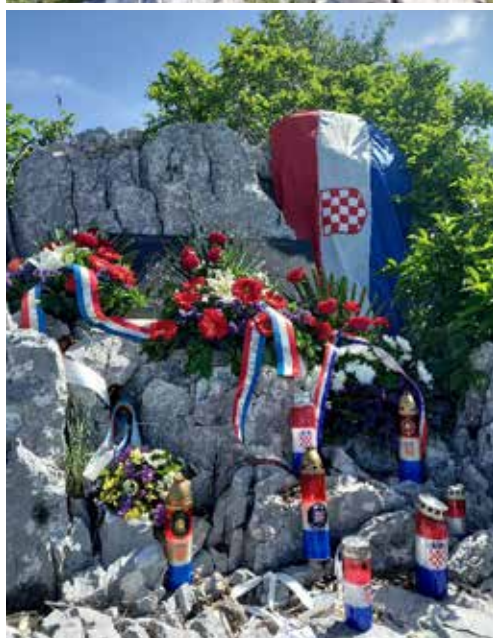

Veli vrh: Obilježavanje obljetnice obrane i pogibije

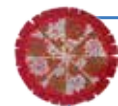
Vinko Skorup

I ove godine, na 29-tu obljetnicu, posjetili smo mjesto pogibije našeg suboraca. Položili smo cvijeće, upalili svijeću te se pomolili za njegovu dušu i duše svih poginulih i umrlih hrvatskih branitelja. Branitelje je predvodio predsjednik HVIDRE-e Vrlika, Božo Giljan, a u ime Grada Vrlike vijence je položio gradonačelnik Jure Plazonić.

Veliko hvala prijateljima i suborcima iz Samostalne satnije Vukovi sa Svilaje - Mirlović polje.

SKITAM SE I SNIMAM

Kukar: Ljuba Batovanja posvećena izradi narodne nošnje

Uredništvo

Sredinom srpnja 2022. god. posjetili smo gospođu Ljubu Batovanju, koja preko pedeset godina tkaje i veze te svojim rukama stvara prava umjetnička djela. Pred nas je iznijela mnoštvo svojih rukotvorina i vjerujemo da će i oni mlađi, pogotovo njezina unuka, i sami početi vesti i tkati živopisnu i nadaleko poznatu vrličku nošnju i različite modne ukrase. Čestitamo našoj dragoj Ljubi i želimo joj da je posluži dobro zdravlje i da još puno godina svojim marnim rukama stvara krasotu!

Maovice: Mara Režić i u devedesetoj godini veze

Uredništvo

Mara Režić, u zaesoku Režići na Maovica rođena i udana, kroz cijeli svoj životni vijek očuvala je ljubav prema izradi Vrličke nošnje. Od kada je u poznijim godina, a rođena je davne 1933. godine, još uvijek vrlo rado pronalazi vrijeme i veze prekrasne ukrasne vrličke zoblinčice. Oni

koji se malo bolje razumiju u vezenje, sigurno će primijetiti da ono što radi Mara je pedantno i vrlo umješno napravljeno. Zoblinčice izišle iz Marinih spretnih ruku pravi su unikati i prekrasan dar za onoga tko zna cijeniti vrijedno.

ŠPORTSKO RIBOLOVNA UDRUGA ŠARAN VRLIKA

ŠRD «ŠARAN» Vrlika u 2022. god.

Božo Gverić

Športsko ribolovno društvo «Šaran» Vrlika u 2022. godini imalo je niz aktivnosti. Između ostalog, izvršeno je čišćenje otpada iz rijeke Cetine kojeg se nakupila poprilična količina, a koje neodgovorni pojedinci bacaju u rijeku Cetinu i jezero Peruća. Isto tako u planu je još jedno čišćenje do kraja godine.

Tijekom veljače izvršeno je poribljavanje rijeke Cetine kalifornijskom pastrvom u ukupnoj količini od 500 kg. Što se tiče ulova, na jezeru Perući i na rijeci Cetini i ove godine zabilježeni su kapitalni ulovi štuke, šarana i pastrve.

Tijekom lipnja u planu je na rijeci Cetini natjecanje za Kup Vrlike, koje je bilo odgođeno zbog covid19.

RASPORED BOGOSLUŽJA I SAKRAMENTI

RASPORED MISA U ŽUPI VRLIKA

Nedjeljom kroz cijelu godinu:

Maovice u 9:00 sati; Vrlika u 10:30; Ježević u 12:00 sati

Vrlika – crkva svetog Petra, groblje (za vjerne pokojne župe)

Uskrsni ponedjeljak u 10:30; Duhovski ponedjeljak u 10:30; Sveti Petar i Pavao u 10:30;

Dan svih vjernih pokojnika u 10:30; Sv. Ivan apostol u 10:30

Štikovo – crkva sv. Luke

šest puta godišnje: Božić u 9:00 sati; Bogojavljenje u 12:00 sati; Uskrs u 9:00 sati; Duhovski ponedjeljak u 9:00 sati; Sveti Luka u 10:30; Dan svih vjernih pokojnika u 12:00 sati

Cetina, starohrvatska crkva svetog Spasa: subota poslije Uzašašća u 10:30.

Maovice

blagdanima: Sveti Juraj, naslovnik crkve, 23. 4 u 10:30; Sveti Blaž, 3. 2. u 9:00 sati; Tijelovo u 9:00 sati; Sveti Stjepan prvomučenik, 26. 12. u 9:00 sati; Sveti Ivan apostol 27. 12. u 9:00 sati;

Ježević

blagdanima: Sveti Josip, naslovnik crkve 1. 5. u 10:30; Sveti Stjepan prvomučenik 26. 12. u 12:00 sati; Sveti Ivan apostol 27. 12. u 12:00 sati

Radnim danom u župnoj crkvi Gospe od Ružarija u Vrlici:

zimi u 17:00 sati; proljeće i jesen u 18:00 sati; ljeti u 19:00 sati;

Redovito su kroz tjedan u župnoj crkvi u Vrlici mise popodne, no jednom tjedno je ujutro u 8:00 sati. Subotom sat mise nije unaprijed određen.

VJENČANJA: prema dogovoru sa zaručnicima

KRŠTENJA: nedjeljom ili prema dogovoru

SAHRANE: Potrebno je prethodno sa svećenikom dogovoriti vrijeme pokopa, a onda objaviti vrijeme sprovoda. Potom se treba dogovoriti s komunalnim poduzećem u Vrlici. Ukoliko je sprovod na Maovicama, dodatno obavijestiti remet **Juru Blaževića (mob: 098 1323 106).**

Pjevanje na sahranama:

*Budući da je sprovod vjernika liturgijsko slavlje, a onda je od neizmjerne važnosti paziti i na liturgijsko pjevanje. Kažemo liturgijsko pjevanje, a pod tim podrazumijevamo pjesme koje su prikladne za pjevanje u crkvi i na groblju kod sprovoda. Tu su u prvom redu psalmi, a onda i druge pjesme koje odišu vjerom u uskrsnuće, koje bude nadu u život vječni i susret s našim Stvoriteljem. **Neprikladno je i nije dopušteno da zbor, klape ili pjevači izvode pjesme koje nisu u duhu kršćanskog slavlja sprovoda!** (Mons. Marin Barišić, Okružno pismo svećenicima i svim vjernicima u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji o sprovodnoj praksi i običajima, Split, 30. studenoga 2015. godine).*

Kod obreda sprovoda, stoga nije dopušteno izvoditi pjesme profanog ili svjetovnog karaktera. Kod dogovora s pučkim pjevačima, zborovima ili klapom, molimo vas imajte to na umu.

Zahvaljujemo na razumijevanju!

ŽUPNI URED:

Petra Mišura 2, 21236 Vrlika
Kontakt telefon: 021/827-200
Mobilni telefon: **098 9474 597**
(fra Mladen Prolić)

E-mail: zupavrlika@gmail.com

Facebook stranica: Gospa Rožarica Vrlika

KUTAK ZA SMIJEH

Na radio Dalmaciji nagradna igra, pitanje je kako se zove Isusova mater..

- Aloo, jesam li u programu ?
- Daa, znate li odgovor ?
- Znam, Gospa..
- Ime nam treba ..
- Mate.
- Ne vaše, nego od matere
- Kata...

TELEFONSKI IMENIK

ATC VRLIKA

VAŽNIJI TELEFONSKI BROJEVI

A		
Ambulanta	827-211	
Ordinacija dr Ana Vukušić-Vučković	827-005	
Ordinacija dr Rino Rančić	827-255	
B		
Banka - Splitska banka	827-171	
“Barbara”, Vila	098 92 33 992	
C		
Caffe bar “M”	827-270	
Crveni križ	827-201	
D		
Dječji vrtić “Zvončić”	827-022	
E		
“Ero” Restoran	mob. 098 310 469	
H		
Hitna pomoć	194	
Hvidra	827-300	
Hrvatski zavod za zapošljavanje	827-015	
G		
Govornica G. Maovice	827-705	
I		
INA	827-029	
	091 49 71 257	
Konkurent “Oluja”	827-163	
Ljekarna	827-010	
Matični ured	827-007	
“Oluja” trgovina	827-094	
Općina Vrlika	827-023	
	827-024	
	fax: 827-222	
O		
Osnovna škola	827-144	
	827-017	
P		
Pogrebno poduzeće Zorić	022/ 663-279	
Frano	098 257 427	
Bruno	098 429 290	
Poštanski ured (HP)	827-018	
Govornice:	827-226 i 827-228	
R		
Remeta (Maovice)	827-723	
Remeta Jure Blažević	098/ 1323-106	
Restoran “Ivan” (Civljane)	827-233	
“Roma” - PVC stolarija	827-324	
T		
Turistička zajednica	827-460	
U		
Usluga	827-019	
	827-240	
V		
Vatrogasci (DVD Vrlika)	827-035	
Veterinarska stanica	827-002	
Veterinarska stanica		
S. Šimundža	827-196	
Z		
Zavod - Vrlika (centrala)	827-011	
Ravnateljica	827-048	
Zavod govornica	827-118	
	fax: 827-344	
Ž		
Župni ured (tel/fax)	827-200	
Župnik - fra Mladen Prolić	098 9474 597	

IMPRESSUM

VRLIČKO KOLO
LIST ŽUPE GOSPE OD RUŽARIJA VRLIKA
God. XXVI. Vrlika, Rožarica 2022. Br. 1. (32.)

Izdavač:

Župni ured Gospe od Ružarija - Vrlika
Petra Mišura 2, 21236 Vrlika
OIB: 673698595446
tel.: 021/827-200

Facebook stranica: Gospa Rožarica Vrlika
E-mail: zupavrlika@gmail.com

Glavni urednik: fra Ivan Režić
Odgovorni urednik: fra Mladen Prolić

Uredničko vijeće:

fra Mladen Prolić
fra Ivan Režić
Ivo Mišur
Ivana Grabić

Lektura:

Ivana Grabić, prof.

Fotografije:

Arhiv Centra za rehabilitaciju Fra Ante Sekelez
Arhiv grada Vrlike
Arhiv OŠ Milana Begovića
Arhiv Župe
Stipe Buljan
Lucija Jakelić
Josip Kojundžić
Petar Malbaša
Katarina Ponjević-Romić
Ivan Režić
Nikola Režić
Marina Turudić
Tamara Turudić
Monika Vrgoč
Marko Vuletić

Naslovna stranica:

Kip fra Filipa Grabovca u Vrlici

Posljednja stranica:

članovi KUU Milana Begovića u Đakovu

Grafički urednik:

Anja Kovačić

**List izlazi povremeno i uzdržava se
dobrovoljnim priložima vjernika**

Tisak:

Tiskara Kovačić, Omiš

Naklada:

550 komada

Žiro račun župe Vrlika:

Splitska banka 2330003-1100316998
IBAN: HR7423300031100316998

ISSN 1332-4632

